

*ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ НА
ОБЛАСТ ЯМБОЛ*

ЕКОЛОГИЧНА
ОЦЕНКА

Име на проекта:	ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ
Възложител:	РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ – СЛИВЕН
Вид доклад:	ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
Ръководители екип:	д-р г. н. Екатерина Гюлеметова, м.г.н. Пламен Станев, Тел: +359 2 9867167
Издание:	Второ, след провеждане на консултации
Дата на издаване първо издание:	Декември, 2024 год.
Дата на издаване на второ издание:	Юни, 2025 год.

Съгласно ЗАПСП, настоящият доклад е обект на авторско право, поради което както самият доклад, така и отделни части от него могат да бъдат използвани от други лица само след писмено съгласие от страна на притежателите на правата.

При самоволно ползване отговорността, предвидена в закона ще бъде търсена в пълен размер.

Проект „Мерки за опазване на малкия креслив орел и неговите местообитания в България”
LIFE18 NAT/BG/001051

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ.....	7
1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА, ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ, МЯСТО НА ПЛАНА В СИСТЕМАТА НА ПЛАНИРАНЕ	9
1.1 ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОПРГТ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ.....	9
1.2 ВРЪЗКА С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	11
2. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ.....	33
3. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА.....	33
4. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА.....	33
4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	33
4.2 КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	39
4.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	41
4.4 ЗЕМИ И ПОЧВИ	61
4.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ.....	69
4.6 ЛАНДШАФТ	81
4.7 БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ	84
4.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА.....	97
4.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ.....	99
4.10 КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО.ТУРИЗЪМ.....	101
4.11 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	105
4.12 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	106
5. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ.....	109
5.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА	109
5.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ	111
5.3 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	113
5.4 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА. РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ	114
6. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА	117
6.1 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОПРГТ С ПОСТИГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ.....	117
6.2 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОПРГТ С ПОСТИГАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕЛИ.....	120
7. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.....	122
7.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ.....	122
7.2 КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ.....	124

7.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ	126
7.4 ЗЕМИ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ.....	128
7.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ	132
7.6 ЛАНДШАФТ	136
7.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	138
7.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА.....	144
7.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ	145
7.10 КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО. ТУРИЗЪМ	146
7.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	149
7.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	151
8. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА	152
9. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.....	156
10. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ	156
11. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА	157
12. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	162
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	163

Съдържание на таблиците

Таблица 1 Авторски колектив на ЕО на ОПРГТ на област Ямбол.....	8
Таблица 2 Повърхностни водни тела на територията на ЧРБУ от територията на област Ямбол.....	54
Таблица 3 Концесии за добив на подземни богатства в област Ямбол.....	72
Таблица 4 Информация за водоземните системи и съоръжения от подземни води в област Ямбол с разрешителни за водовземане и учредени или в процедура за учредяване санитарно-охранителни зони	75
Таблица 5 Информация за водоземните системи и съоръжения от подземни води в област Ямбол с разрешителни за водовземане, но без учредени санитарно-охранителни зони	76
Таблица 6 Водоземни съоръжения за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване на фирми в обл. Ямбол.....	78
Таблица 7 Зони за защита на подземните води, предназначени за питейно водоснабдяване.....	80
Таблица 8 Предприятия на територията на област Ямбол с висок/нисък рисков потенциал	99
Таблица 9 Списък на недвижимите културни ценности /НКЦ/ /паметници на културата/ с категория „национално значение“ на територията на област Ямбол.....	102
Таблица 10 Разпределение на населението на област Ямбол	106
Таблица 11 Разпределение на населението на Република България	106
Таблица 12 Демографски показатели за област Ямбол и средно за страната	107
Таблица 13 Умрели по причини за смъртта (класове болести), област Ямбол и страната (на 100 000 души от населението).....	108
Таблица 14 Развитие на компонентите и факторите на ОС без прилагането на плана	110
Таблица 15 Взаимовръзка между аспектите с прилагането на плана	154
Таблица 16 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.....	157
Таблица 17 Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана	162

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БДИБР	Басейнова дирекция Източноромански район
БД	Басейнова дирекция
БДЧР	Басейнова дирекция Черноморски район
БПК	Биологична потребност от кислород
ГМО	Генно-модифицирани организми
ДВ	Държавен вестник
ДВГ	Двигател с вътрешно горене
ДЛ	Държавно лесничество
ДГС	Държавно горско стопанство
ДОСВ	Доклад за оценка за степента на въздействие (върху защитени зони от Натура 2000)
ДР	Допълнителни разпоредби
ЕС	Европейски съюз
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗГ	Закон за горите
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗВ	Закон за водите
ИП	Инвестиционно предложение
ИШ	Източник на шум
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЧВ	Инвазивни чужди видове
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИН	Културно-историческо наследство
НВ	Неразтворени вещества
МПС	Моторни превозни средства
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НДЕ	Норма за допустими емисии
НЕМ	Национална екологична мрежа
НКН	Недвижимо културно наследство
ОбС	Общински съвет
ОУПО	Общ устройствен план на община
ОПРГТ	Областен план за развитие на горските територии
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПО	Промислени отпадъци
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПУП	Подробен устройствен план
ПВТ	Подземни водни тела
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПРЗ	План за регулация и застрояване
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РДГ	Регионална дирекция по горите
РЗИ	Регионална здравна инспекция
СОЗ	Санитарно-охранни зони
ТБО	Твърди битови отпадъци
ФПЧ	Фини прахови частици
УЗ	Устройствена зона

ВЪВЕДЕНИЕ

Разработването на настоящата Екологична оценка (ЕО) се извършва на основание чл.81, ал.1, т.1 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и становище на МОСВ, изх.№ЕО-26/16.08.2024г., съгласно което Областният план за развитие на горските територии (ОПРГТ) на област Ямбол попада в обхвата на разпоредбите на чл.85, ал.1 от ЗООС, област „горско стопанство“, като предвижданията му очертават рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения по Приложения №1 и 2 на ЗООС. Предвид това, във връзка с разпоредбите на чл.2, ал.1, т.1 от Наредбата за реда и условията за извършване на екологична оценка на планове и програми, планът подлежи на задължителна екологична оценка /ЕО/.

Екологичната оценка трябва да съдържа най-малко информацията по чл.86, ал.3 на ЗООС, съответстваща на степента на детайлност на Областния план за развитие на горските територии на област Ямбол.

Областният план за развитие на горските територии на област Ямбол, предмет на екологична оценка, наричан по-нататък за краткост ОПРГТ или планът, се изготвя на основание на чл. 12 от Закона за горите и по възлагане на РДГ-Сливен. Изработването на ОПРГТ се финансира от РДГ-Сливен.

Перспективният срок на действие на ОПРГТ е 10 години и обхваща всички горски територии в областта, независимо от тяхната собственост, с обща площ 59 989 ha (държавни гори, общински гори, гори на частни физически и юридически лица и др.).

На база изискванията на чл. 58, ал. 3 от Наредба № 18 от 7 октомври 2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (Наредба № 18), преди одобряването на ОПРГТ по реда на чл. 59, ал. 4 от същата от Министъра на земеделието и храните, се провеждат консултации и обществено обсъждане на предвижданията на ОПРГТ и ЕО.

Орган, отговорен за одобряването на плана е МЗХ, а за прилагането му - РДГ-Сливен и ИАГ.

Съгласно чл.52, ал.4 от Наредба №18/07.10.2015г за инвентаризация и планиране в горските територии, в областния план се определят в пълния им обхват всички категории горски територии, териториите, предоставящи обществени екосистемни ползи и зоните за защита от урбанизация.

Съгласно чл.51, ал.1 от Наредба №18/2015г, с областните планове за развитие на горските територии се **цели**:

- изработването на единна горскостопанска карта на горските територии за областта;
- функционално зонироване на горските територии;
- възмездно ползване на обществените екосистемни ползи;
- целите на управлението на горските територии и на ловното стопанство;
- екологичната и социално -икономическа оценка.

Съгласно чл.51, ал.2 от същата наредба, **основните задачи** на областните планове за развитие на горските територии са:

- идентифициране и включване в процеса на планиране на заинтересованите лица;
- определяне на зоните за защита от урбанизация;
- определяне на основните дървесни и храстови видове за залесяване;
- определяне на конкретните горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно;
- определяне на видовете стопански дейности, за които се дължи плащане на обществени екосистемни ползи;
- категоризация на горските територии.

Съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), **задачите** на Екологичната оценка (ЕО) са:

- да опише и определи екологичното състояние на територията, предмет на ОПРГТ;
- да формулира съществуващите екологични проблеми, районите с особено екологично значение, рисковите зони, потенциалните въздействия в зоната на влияние;
- да определи бъдещото състояние на околната среда без прилагането на плана;
- да определи обвързаността на целите на плана с националната стратегия за околна среда;
- да анализира и оцени предложените алтернативи за развитието на територията в перспектива;
- да анализира силните и слаби страни на определени функции и тенденции на развитие;
- да формулира и предложи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.

Съгласно изискванията на чл.86, ал.2 от ЗООС екологичната оценка включва информация, съответстваща на степента на подробност на плана.

Колективът, разработил докладът за екологична оценка е съставен от експерти, показани в следващата таблица:

Таблица 1 Авторски колектив на ЕО на ОПРГТ на област Ямбол

ИМЕ, ФАМИЛИЯ	РАЗДЕЛ ОТ ЕО
д-р г. н. Екатерина Гюлеметова	Ръководител; Връзки с други планове; Климат и КАВ; Ландшафт; КИН; Синтезни раздели, Заключение
м.г.н. Пламен Станев	Зам. ръководител; Отпадъци и опасни вещества; Вредни физични фактори; Материални активи
инж. Цветанка Димитрова	Повърхностни води
инж. Трендафил Христов	Земни недра, геоложка основа, подземни води, физико-геоложки процеси и явления, полезни изкопаеми, СОЗ
ланд. арх. Димитринка Берберова	Биоразнообразие
инж. Илия Петров	Описание на плана; Земи и почви
д-р Момчил Сиджимов	Здравно-хигиенни аспекти на средата, рискове за човешкото здраве

Списък на експертите и консултантите, в който с полагане на подпис е удостоверено разработването на съответните раздели на оценката и декларации, съгласно изискванията на чл.16, ал.1 от Наредбата за ЕО, са дадени в приложение към настоящият доклад за ЕО.

Телефон за връзка с ръководителя на колектива: 029867167, e-mail: office@planeco-bg.com

За постигане на целите на екологичната оценка, посочени по-горе, авторският колектив на ЕО анализира и оценява ОПРГТ на област Ямбол база методически подход, според който:

- **по характер** ОПРГТ представлява проектен управленски документ;
- **по статус** – документ, регламентиращ управленски действия в границите на горските територии на областта;
- **по значение** – програмен документ, определящ стратегиите за развитие на планираната територия в перспектива;
- **по период на прилагане** – 10 години.

При разработване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София, 2002 (аналитичен и диагностичен методи, матрица на въздействията, SWOT анализи, интервюта, обсъждания, консултации и др.), както и указанията и методиките на Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда (<http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>). Ползвани са и указанията и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на МОСВ в ключова тема „Превантивна дейност/екологична оценка/указания по прилагането“.

Източници на информация за разработване на ЕО са национални, регионални и местни стратегии, програми и планове, специализирани научни разработки, статистически данни, приложими нормативни и поднормативни актове, интернет сайтове и портали.

1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА, ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ, МЯСТО НА ПЛАНА В СИСТЕМАТА НА ПЛАНИРАНЕ

1.1 ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОПРГТ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ

1.1.1. Цели на плана

Съгласно обяснителната записка на Областния план за развитие на горските територии /ОПРГТ/ на област Ямбол, главната цел на плана е да се **определи стратегическата рамка за развитие на горските територии в областта, която задава целите и приоритетите за устойчиво интегрирано областно развитие.**

Съгласно Наредба №18/2015г за инвентаризация и планиране на горските територии, на областните планове за развитие на горските територии са поставени съответни цели, задачи, обекти и съдържание.

Съгласно Закона за горите, „Горска територия са земите, които по закон се използват за горско стопанство и се стопанисват по Закона за горите“.

Съгласно цитираната обяснителна записка „Горската територия се състои предимно от гори (залесени площи 51 398 ha или 85,77% от общата горска площ), незалесена дървопроизводителна площ и недървопроизводителна гола площ – поляни, ливади автомобилен път, скали и др.

1.1.2. Задачи на плана

За постигането на посочената цел и съгласно изискванията на Наредба №18 е необходимо да бъдат решени следните **основни задачи**:

- 1) Идентифициране и включване в процеса на планиране на заинтересовани лица;;
- 2) Определяне на зоните за защита от урбанизация;
- 3) Определяне на основните дървесни и храстови видове за залесяване;
- 4) Определяне на конкретните горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно;
- 5) Определяне на видовете стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи;
- 6) Категоризация на горските територии.

Съгласно посочената по-горе Наредба №18, в областния план се прави **описание** на:

- природните условия и горските територии;
- собствеността и съществуващата структура на управление на горите;
- история на горското стопанство в района;
- лесистост в областта и общините;
- анализ и оценка на потенциала на горските ресурси;
- роля и значение на горското стопанство за икономиката на областта;
- всички категории горски територии, териториите предоставящи обществени екосистемни ползи и зоните за защита от урбанизация;
- създаване на единна горскостопанска картна основа, базирана на съществуващи кадастрални карти, карти на възстановената собственост, съществуващи горскостопански карти, ортофотокарти на територията и др.п.

Приоритетните направления на ОПРГТ на област Ямбол са:

- устойчиво стопанисване и ползване на горските територии;
- развитие на устойчив туризъм;
- подобряване на инфраструктурата;
- управление на природните ресурси;
- връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите.

Областният план за развитие на горските територии за област Ямбол се изработва за **срок 10 години** в съответствие със Закона за горите, Националната стратегия за развитие на горския сектор и Стратегическия план за развитие на горския сектор.

1.1.3 Място на плана в системата на планиране

Планирането на развитието на горските територии на областно ниво е важен елемент от йерархията на планиране в горския сектор, т.к. съгласно чл.2 от Наредба №18 за инвентаризация

и планиране в горските територии **областните планове за развитие на горските територии**, горскостопанските планове и програми, плановете за ловностопански дейности и плановете за дейностите по опазване на горските територии от пожари се изработват чрез прилагане на обща номенклатура и файлов формат на пространствената и атрибутната информация.

Разглежда се в този контекст, задачата е изготвяне на ОПРГТ като документ, заемащ междинно йерархическо ниво и изпълняващ ролята на редуктор, осигурявайки плавен преход и конкретизация при реализирането на насоки, дефинирани от планови документи на по-високо стратегическо ниво, като се започне от Национална стратегия за развитие на горския сектор, премине се през областните планове и се достигне до горскостопанските планове.

1.2 ВРЪЗКА С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1.2.1 Връзки с Националната програма за развитие на Реп. България - България 2030

С общо целенасочващо значение за ОПРГТ са визията, целите и приоритетите на Националната програма, а именно:

Визия - През 2030 г. България е държава с висок жизнен стандарт и конкурентоспособна, нисковъглеродна икономика. Страната разработва и внедрява иновации във всеки сектор на икономиката, адаптирайки се към променящия се свят чрез своето високообразовано, креативно, солидарно и здраво общество.

Стратегически цели:

Цел I. Ускорено икономическо развитие;

Цел II. Демографски подем;

Цел III. Намаляване на неравенствата.

За постигането на целите, правителствените намерения/действия са групирани **в пет области (оси) на развитие**, както следва:

1. Иновативна и интелигентна България
2. Зелена и устойчива България
3. Свързана и интегрирана България
4. Отзивчива и справедлива България
5. Духовна и жизнена България

От **тринадесетте приоритета** на Националната програма, за целите на ОПРГТ от значение е само един - **към втора ос на развитие** „Зелена и устойчива България“:

- Приоритет П5: Чист въздух и биоразнообразие – с основна цел подобряване качеството на атмосферния въздух и в частност намаляване на концентрацията на фини прахови частици (ФПЧ), опазване и поддържане на богатото биологично и ландшафтно разнообразие на страната и регионите ѝ;

1.2.2 Връзки с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г., актуализирана през 2019 г. (НКПР)

В актуализираната концепция е формулирана следната главна цел: **„Постигане на балансирано пространствено развитие, базирано на местния потенциал и сближаване на районите в териториален, икономически и социален аспект.“**

От стратегическите и специфични цели и приоритети с пряко или косвено отношение към ОПРГТ са посочените по-долу:

Специфична цел 1.3. «Съхранено природно и културно наследство» - съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на екологичното равновесие и биологичното разнообразие, природната и културна идентичност, както и за интегриране на техните стойности в съвременния живот със следните приоритети:

- П 1.3.1. Опазване идентичността на природното и културно наследство чрез ефективна защита и интелигентно използване на икономическия потенциал на защитените природни и културни ценности.
- П 1.3.2. Съхраняване на елементите от НЕМ и приобщаване на територии, отговарящи на научните и законодателни критерии.
- П 1.3.4. Превантивна защита на характерни ландшафти със съхранено традиционно земеползване и с висока консервационна стойност и възстановяване на нарушени от човешка дейност ландшафти.
- П 1.3.5. Осигуряване на равнопоставен достъп до цялата съвкупност от природни и културни ценности, носители на историческа памет и национална идентичност.

Към Стратегическа цел 2: «Икономическо сближаване»:

Тази стратегическа цел е фокусирана в генериране на допълнителна енергия и развитие чрез оползотворяване на собствените ресурси и специфика.

Специфична цел 2.1. «Регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа» - П 2.1.7. Повишаване на регионалната конкурентоспособност в секторите на туризма, селското и горското стопанство.

Специфична цел 2.2. «Стимулирано развитие на специфични територии» - с отношение към ОПРГТ са приоритетите:

- П 2.2.3. Подкрепа за планински и гранични територии чрез развитие на биоземеделие, екотуризм и преференции за конвенционални производства (хранително-вкусови, шивашки, дървообработващи) и др.
- П 2.2.4. Реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за устойчиво развитие и опазване на природата в планинските и гранични територии .
- П 2.2.5. Възстановяване на нарушените територии, на екологичното равновесие и биологичното разнообразие, адаптиране към измененията на климата и намаляване на риска от природни бедствия.

Насоките на НКПР по отношение на природните и културни ценности за постигане на екологичните ѝ цели са насочени към:

- опазване идентичността на природното наследство и изключителното биологично разнообразие;
- ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитени територии с международна значимост;

С оглед на това, тя включва постановки за:

- акцентиране върху природните територии с европейска и световна значимост, които представят в най-висока степен идентичността и ценността на българското природно богатство;
- създаване на предпоставки за опазване чистотата на въздуха, водите и почвите и за опазване на подземните и подводните богатства;

- ограничаване и отстраняване увреждането и/или унищожаването на основните компоненти на средата – геоложката основа, земите и почвите, подземните и повърхностните води, трансграничните води и водни системи, растителния и животинския свят и техните хабитати, ландшафта, природните и културни ценности;
- съхраняване и обогатяване на биологичното разнообразие, опазване на характерните ландшафти и възстановяване на увредените от човешка дейност такива;
- адаптиране към измененията на климата и намаляване на риска за материалните и културни ценности, за здравето и живота на хората.

1.2.3 Връзки с Националната стратегия за развитие и управление на водния сектор

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещи нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цел 2: Запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води

2.1 Премахване заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

2.2 Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземни води

2.3 Превръщането на планове за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс

3.1 Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземане на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.

3.2 Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор при спазване принципа „замърсителят и ползвателят плащат“.

3.3 Повишаване капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4: Намаляване на риска от щети при наводнения

4.1 Идентифициране на рисковите зони

4.2 Осъществяване на мерките от планове за защита от наводнения.

1.2.4 Връзки с Програма „Околна среда 2021-2027 г.” (ПОС)

Като приоритетни за финансиране за периода 2021 – 2027 г. се идентифицират 5 области - води, отпадъци, биологично разнообразие, риск и изменение на климата и въздух. За всяка една от областите подкрепата ще е в рамките на отделна приоритетна ос.

Допустимите мерки по изброените области са както следва:

2. Приоритет 2 „Отпадъци“:

- Мерки за развитието на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци;

- Мерки за предотвратяване генерирането на отпадъци;
- Мерки за подготовка за повторна употреба и поправка;
- Мерки за рециклиране на отпадъците;

- Изграждане, разширяване и/или надграждане на системата за разделно събиране на отпадъци;

- Подобряване на базата от знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали;

- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

3. Приоритет 3 „Биологично разнообразие“:

- Мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000 – обезпечаване на органите за управление на мрежата Натура 2000 на национално и регионално ниво (включително техническо обезпечаване и изграждане на капацитет (обучения), подготовка на териториални планове за управление на защитени зони, обмяна на опит и добри практики, вкл. по отношение на управлението и мониторинга);

- Мерки, насочени към подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици), предмет на опазване в мрежата Натура 2000 (вкл. подобряване знанията за тях) – мерки от Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000, мерки от планове за управление на защитени зони, мерки от планове за действие за защитени видове;

- Мерки за опазване/ възстановяване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие с фокус върху подобряване на екосистемите и екосистемните услуги и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000;

- Мерки за изграждане на капацитет на звената, вкл. обучения, отговорни за управлението и за прилагането на политиките по биологично разнообразие и по управление на Натура 2000.

4. Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“:

- Мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура (ако е приложимо) в комбинация със сива инфраструктура);

- Анализи на риска и прилагане на мерки за превенция и защита при процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии и пр. (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура (ако е приложимо) в комбинация със сива инфраструктура), вкл. такива по републиканска пътна мрежа,

- Проучвания и анализи, насочени към обследване на последиците от изменението на климата и отражението им върху водните ресурси на територията на страната;

- Мерки за превенция и управление на риска от горски пожари;

- Мерки за управление на риска от природни бедствия и за превенция на риска за живота и здравето на населението (в т.ч. повишаване на готовността на населението и силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения)

- Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели и анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения;

- Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.;

- Повишаване капацитета на отговорните звена по отношение на политиките, свързани с превенция и управление на риска и политиките по изменение на климата; повишаване информираността; обучителни и информационно-образователни мерки за формиране, прилагане и изпълнение на целите на тези политики.

1.2.5 Връзки със Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027

Стратегическият план е структуриран около 9 специфични цели на Общата селскостопанска политика (ОСП) и една междусекторна цел на ЕС, която е свързана с модернизирване на селското стопанство и селските райони чрез стимулиране и споделяне на знания, иновации и цифровизация и насърчаване на ползването им в по-голяма степен от земеделските стопани чрез по-добър достъп до обмен на научни изследвания, иновации и знания и чрез обучение. С цел да бъде подобрено в още по-голяма степен устойчивото развитие на селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и селските райони, общите цели на ОСП са насочени към икономическата тъкан на селските райони, устойчивостта и доходите на земеделските стопанства, по-доброто качество на изпълнението в областта на околната среда и климата и укрепената социално-икономическа структура на селските райони.

Връзката между Стратегическия план и ОПРГТ може да бъде потърсена в следните две специфични цели:

- Специфична цел 4: Принос за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него, включително чрез намаляване на емисиите на парникови газове и повишаване на улавянето на въглерод, както и насърчаване на устойчивата енергия
- Специфична цел 6: Принос за спиране на загубата на биологично разнообразие и обръщане на тази тенденция, подобряване на екосистемните услуги и опазване на местообитанията и ландшафта

1.2.6 Връзки с Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух /НППКАВ/ 2018-2024

Основната цел на НППКАВ 2018-2024г. е определяне на комплекс от мерки, чието приложение да доведе до постигане на съответствие с нормите за фини прахови частици съгласно изискванията на Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент в най-кратък възможен срок, но не по-късно от 2024г.

Програмата предлага мерки за достигане на целта чрез намаляване на емисиите на първични ФПЧ₁₀ от определените източници – битово отопление на твърди горива и транспортния сектор

(основно дизелови автомобили). Очаква се предложените мерки в същото време да намалят и емисиите на $\text{FPCH}_{2.5}$, сажди и полиароматни въглеводороди, с което да се постигнат още ползи за човешкото здраве.

С програмата се цели в 28 общини да се намалят емисиите на FPCH_{10} и да бъдат достигнати установените в законодателството норми.

В областта на **битовото отопление** са предложени четири мерки за намаляване на емисиите на FPCH_{10} :

- по-ранно въвеждане на Регламент (ЕС) 2015/1185 по отношение на по-строги стандарти за проектиране на отоплителни топлоизточници;
- въвеждане на стандарти за качество на горивата за въглища, използвани за битово отопление;
- приемане на организационни мерки – забрана на продажбата на дърва за огрев на тегло и въвеждане на ограничения във времето, когато се допуска директен добив на дърва за огрев от населението и кога общините могат да предоставят дърва за огрев на домакинствата, за да се даде известна възможност за изсъхване на дървесината преди употребата ѝ;
- задължително поетапно изваждане от употреба на отоплителни уреди, които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн (ЕС) 2015/1185 и (ЕС) 2015/1189 и замяната им с други средства за отопление.

1.2.7 Връзки с Дългосрочна стратегия за смекчаване изменението на климата до 2050г на РБългария

Дългосрочната стратегия за смекчаване изменението на климата до 2050 г. на Р България е разработена в рамките на проект за предоставяне на техническа подкрепа, финансиран от Европейския съюз чрез Програмата за подкрепа на структурните реформи за периода 2017-2020 г., и се изпълнява от консорциум, ръководен от Делойт в сътрудничество със Службата за подкрепа на структурни реформи (SRSS) на Европейската комисия.

Дългосрочната стратегия представя българската позиция и приоритети по отношение на нисковъглеродната икономика и постигането на климатична неутралност до 2050 г. Стратегията очертава основните изводи от оценката на потенциала на България, базирана на енергийно и климатично моделиране и посочва различните варианти за постигане на целите. Представени са различни сценарии и допускания на моделирането, както и ключови резултати по отношение на моделирането, описание на потенциала за намаляване на емисиите, първичното и крайно потребление на енергия, крайното енергийно потребление по сектори и производителите на електрическа енергия, както и стратегическите мерки за намаляване на емисиите парникови газове и потреблението на енергия от ВИ по сектори. Разгледани са макроикономическите, социалните и екологичните въздействия, както и прякото въздействие на ключови сектори и отрасли, като например сектор транспорт, управлението на отпадъците, селското стопанство и земеползването, промените в земеползването и горското стопанство.

Елементите, определени като „успешни при всички условия“, поради което са включени във всички сценарии на стратегията са както следва:

1. Подобряване на енергийната ефективност във всички сектори, с акцент върху мащабно енергийно обновяване на жилищни и обществени сгради, както и на промишлеността, главно чрез увеличаване на оползотворяване на отоплението, както и подобрен избор на оборудване;
 2. Развитие на енергия от ВИ във всички сектори, с акцент върху електроенергийния сектор, включително нулеви емисии на въглероден диоксид от изгаряне на твърди горива;
 3. Електрификация на транспорта и отоплението с паралелно намаляване на въглеродния отпечатък на електрическата енергия;
 4. Разработване на горива за битови нужди от биомаса и газ чрез модерни технологии.
- Връзката на тази стратегия с ОПРГТ е незначителна и касае в известен аспект използването на биомасата за горива при наличието на модерни технологии.

1.2.8 Връзки с Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030г

Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“.

Основание за разработването на Стратегията за адаптиране и Плана за действие е, че България се намира в един от регионите, които са особено уязвими към изменението на климата (предимно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и от нарастващата честота на свързаните с изменението на климата екстремни събития като суши и наводнения. Научната общност счита, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления, като се очаква през следващите десетилетия в страната средната годишна температура на въздуха да се увеличи и да се променят типовете валежи.

Съгласно стратегията, за всички сектори съществуват значими неясноти при оценката на характера и мащаба на уязвимост от изменението на климата. Без съмнение, обаче при оценката на рисковете и уязвимостта от климата във всички сектори в страната като обща тема са потенциалните въздействия както на нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, така и на постепенните промени в температурата и типовете валежи върху инфраструктурата, производството, здравеопазването и екосистемите, със съответните последиствия за икономическия растеж и поминъка.

Общите стратегически цели за АИК за страната съгласно стратегията са както следва:

- Приобщаване и интегриране на АИК, което включва подобряване на политиките за адаптиране и включването на съображенията за адаптация в съществуващите национални и секторни планове и програми.
- Изграждане на институционален капацитет за АИК, което включва изграждане на експертни знания, обучение, база от знания, мониторинг и изследвания, за да се осигурят и подкрепят действията за адаптиране.

- Повишаване на осведомеността относно АИК, което включва повишаване на образованието и осведомеността на обществеността по въпросите, свързани с АИК и необходимостта от действия за адаптиране, които да бъдат изпълнени в България, за да се постигне обществена подкрепа и участие в политиките и действията, свързани с адаптацията.
- Изграждане на устойчивост към изменението на климата, което включва укрепване управлението на инфраструктурата и материалните активи и защита на природните богатства като обхваща инфраструктурата на водната система, инфраструктурата за енергоснабдяване, както и защита и подобряване на екосистемните услуги (включително тези, предоставяни от горските ресурси).

От изброените стратегически цели с най-голямо значение за ОПРГТ и в непосредствена връзка с него е целта, която включва укрепване на инфраструктурата, материалните активи и защитата на природните богатства, както и подобряването на екосистемните услуги, всички те представляващи важен елемент от целите на самия ОПРГТ.

1.2.9 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.);

Основната цел на Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха е да изпълни задълженията за намаляване на емисиите спрямо 2005 г. според разпоредбите на Директива (ЕС) 2016/2284, което да доведе до постепенно постигане на нива на КАВ, които не водят до значителни отрицателни въздействия и рискове за човешкото здраве и за околната среда.

В Националната програма са разгледани възможните политики за спазване на ангажиментите за намаляване на емисиите на България, които са насочени към отраслите: битово отопление, сухопътен транспорт и селско стопанство.

Връзка между ОПРГТ може да бъде намерена в целите, заложили към отрасъл „битово отопление“:

Б1: Въвеждане на национални изисквания за качеството на въглищата, законодателни мерки за намаляване на съдържанието на влага в дървата за отопление, използвани в общини, които към момента превишават нормите за КАВ за ФПЧ10, и евентуално въвеждане на изисквания за максимално съдържание на влага в дървата за отопление (в същите региони).

Б2: По-ранно въвеждане в сила на Регламент (ЕС) 2015/1185 по отношение на изискванията за екопроектиране на локални отоплителни топлоизточници на твърдо гориво и задължително ускорено изваждане от употреба на традиционните отоплителни уреди на твърдо гориво (печки) в общините, където КАВ не отговаря на ПДС на ФПЧ10; плюс:

Б3: Домакинствата, засегнати от задължителното изваждане от употреба на традиционни печки да преминат към отопление на природен газ, централно отопление, електричество или отоплителни уреди, отговарящи на изискванията за екопроектиране.

1.2.10 Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите – 2020-2030

Генерална стратегическа цел на страната, свързана с опазването, устойчивото ползване и възстановяване на функциите на почвите е: *Устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване функциите на почвата, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите.*

Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите. Управлението на почвените ресурси включва всички дейности, добри практики и процедури, свързани с опазването и подобряването на способността на почвата да изпълнява всичките си функции и да повишава продуктивните си възможности. Целта е постигане на ефективни промени в биологичната ѝ активност, физичния и химичния състав, структурата, които да намалят степента на деградацията, да повишат усвояемостта на хранителните вещества, количеството и качеството на растителната продукция. Това може да се постигне чрез прилагане на подходящо райониране на земеделските култури и сортове, използването на научно обосновани мероприятия за конкретните условия - сеитбообръщения, балансирано торене, почвени подобрители, мелиоративни мероприятия и др.

В програмата са формулирани направления за опазване и възстановяване на почвите, от които с най-близка връзка с ОПРГТ са следните:

Направление 2.1: Предотвратяване и ограничаване на ерозионни процеси.

Направление 2.2: Предотвратяване възникването на свлачищни процеси.

Направление 2.3: Възстановяване и рекултивация на нарушени терени.

Направление 3.4: Възстановяване на горските площи.

Направление 4.1: Подобряване на информираността и знанията на имащите отношение към опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Разписаните в програмата конкретни мерки, както и резултати, очаквани от прилагането им са важен инструмент при разработването на ОПРГТ.

1.2.11 Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021–27 г.;

НРПД 2021 – 2027 г. представлява инструмент за стратегическо многогодишно планиране с цел осигуряване на всеобхватен преглед на необходимите мерки за управлението на мрежата „Натура 2000“ в България и свързаната с нея екологична инфраструктура. Включени са 74 административни и консервационни мерки за запазване и/или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за България и Европейския съюз, като същевременно взема под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености. Финансирането на мерките се осигурява от Европейския фонд за регионално развитие/Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Механизма за възстановяване и устойчивост и националния бюджет.

Стратегическият документ за „Натура 2000“ цели да обърне процеса на загуба на биоразнообразието, като дава приоритет на необходимите мерки за опазване на целеви видове и природни местообитания по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията на територията на мрежата „Натура 2000“. Това допринася пряко за прилагането на политиката и законодателството на ЕС не само в областта на двете природозащитни директиви, но и по отношение на Стратегията за биоразнообразие до 2030 г., Европейския зелен пакт, Парижкото споразумение и Стратегията за горите на ЕС за опазване и адаптация на горите към климатичните промени.

Връзка между НРПД и ОПРГТ има по отношение на следните конкретни мерки

Мярка 27: Подобряване на природозащитното състояние на типове природни местообитания чрез повишаване на ефективността при борба с пожарите в степни, пасищни и горски екосистеми (4030, 4070, 4090, 40A0, 40C0, 5130): анализ на наличната инфраструктура за локализиране на пожари; изграждане на интегрирана система за ранно предупреждение за пожари; подобряване на капацитета за борба с пожарите на 57 РСПБЗН, в т.ч. закупуване на необходимото противопожарно оборудване и техника за търсене, спасяване и гасене на пожари. Забележка: Мярката обхваща и природни местообитания 1340, 1530, 6110, 6210, 6220, 6240, 6250, 6260, 62A0, 62C0, 9110, 9130, 9150, 91S0, 9170, 91AA, 91BA, 91CA, 91D0, 91E0, 91F0, 91Z0, 91H0, 91I0, 91M0, 91W0, 9260, 92D0, 92A0, 92C0, 9410, 9530, 95A0, 92D0, 9180, 91G0, 9560. С цел избягване на дублирането на планираните финансови ресурси, същата мярка е цитирана в раздели Д.2.6. Гори и гористи местности и Д.2.4. Пасища, като финансовия ресурс за нея е заложен в Д.2.4. Пасища.

Мярка 46: Подобряване на природозащитното състояние на горски природните местообитания чрез пилотни дейности: демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за устойчиво стопанисване на горите от местообитанията (91BA, 91CA, 91D0, 91F0, 91W0, 9260): демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за устойчиво стопанисване на горите от местообитанието и за поддържане на състава на насажденията; прилагане на лесовъдски практики и др. (еднократна стойност на демонстрационните дейности за хектар, за 480 хектара:

Мярка 51: Възстановяване на горски природни местообитания чрез залесяване с типични видове (2180, 91E0, 91F0, 92A0): изпълнение на дейности за залесяване на земеделски и неземеделски земи, както и поддръжка на новосъздадените култури с типични за природните местообитания видове по структура и състав. Поддръжка на новосъздадените култури с отглеждане до петата година след създаването и попълване до третата година след създаването.

Мярка 52: Натура 2000 в горите (горски природни местообитания и видове, чиито местообитания съвпадат с горските природни местообитания): изпълнението на дейности за компенсиране на наложени режими/ограничения за горскостопански дейности, включени в заповедта за обявяване на съответна зона от Натура 2000.

1.2.12 Национален план за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез изпускане/бягство от контролирана среда, 2024-2033 г.;

Планът за действие се отнася за пътищата за непреднамерено въвеждане и разпространяване на ИЧВ, отнасящи се към категорията „Изпускане/бягство от контролирана среда“. Към тази категория се отнасят пътища за непреднамерено изпускане/бягство в дивата природа на ИЧВ, които са умишлено пренесени в региона, за да бъдат държани в затворени пространства или контролирана среда, като зоологически градини, аквариуми, ботанически градини, селскостопански комплекси или частни колекции, за конкретни цели (напр. публично показване, декоративни цели, научни изследвания и др.).

Връзка с ОПРГТ може да се намери с описания в точка 2.5 път „Горско стопанство (залесяване или повторно залесяване)“ съгласно който „Добивът на дървен материал с търговска цел има значителен принос в световен мащаб за разпространяването на чужди видове дървета. В много случаи се залесява или повторно залесява с чужди видове дървета, които се избират

заради тяхната адаптивност към различни 20 типове местообитания, както и поради бързия им растеж (Brundu, Richardson, 2015). Често за тази цел се използват иглолистни дървета, чиито семена ефективно се разпространяват от вятъра и лесно могат да създадат жизнеспособни популации извън горските насаждения.“

В плана за действие са изведени специфични цели, като от тях във връзка с ОПРГТ са:

- Специфична цел 2. *Подобряване на научните познания и повишаване на националния капацитет (кадри, инфраструктура, инструменти) с Мярка 2.37 Рибарство и ловно стопанство, която има за цел: „Обучение на служителите на ИАРА, РИОСВ, Басейнови дирекции, ИАГ, Държавни горски предприятия по отношение на разпознаването на ИЧВ, които засягат ЕС, с цел завишен контрол при проверки в секторите Рибарство и Ловно стопанство“*

- Специфична цел 4. *Изграждане на сътрудничество, подобряване на координацията и повишаване на ангажираността на различните заинтересовани страни и гражданите при управлението на въвеждането и разпространяването на ИЧВ чрез изпускане/бягство от контролирани пространства в България с Мярка 4.9 Подобряване на сътрудничеството при обмена на данни за ИЧВ между ИАГ и ИАОС от една страна, и между ИАГ и ловни сдружения, дружинки, ловци и други заинтересовани страни в сектор ловно стопанство, от друга“.*

1.2.13 Национален план за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез транспорт, 2024-2033 г.;

Националният план за действие се отнася за категориите и подкатегиите пътища на ИЧВ, свързани с транспорт. Съгласно плана, основните стопански сектори, които са засегнати от въвеждането и разпространението на ИЧВ растения по път 2.1 *Транспортиране на почва, растения и др., използвани за среда* са селското и горското стопанство.

Други пътища на разпространение на ИЧВ чрез транспорт са:

2.7. *Замърсители на растения (с изключение на паразити и видове, пренасяни от гостоприемник/вектор) - Тази подкатегорията представлява непреднамерено въвеждане на ИЧВ – паразитни организми, транспортирани чрез растение „гостоприемник“ или растение, което действа като „вектор“*

2.8. *Паразити по растения (включително видове, пренасяни от гостоприемник и вектор)*

2.9. *Замърсители на семена - Към тази подкатегория се отнасят ИЧВ, които са въведени като замърсители на семена, с изключение на семената, които се използват за храна от човека (самите семена или продукти на базата на семена, напр. брашно, които се консумират).*

2.10. *Замърсители по дървен материал - Тази подкатегория представлява непреднамерено движение на ИЧВ като замърсители върху суров дървен материал, обработена дървесина, или изделия и продукти от дървен материал (напр. дървени мебели, дървени стърготини, дърва за огрев).*

2.16. *Машини/оборудване - Подкатегорията се отнася до непреднамерено движение на ИЧВ като случайно попаднали организми при движението и вноса на тежки машини и оборудване, включително превозни средства, военно оборудване и всякакви други материали, транспортирани по различни причини.*

Връзка между плана за действие и ОПРГТ може да се намери в:

- Специфична цел 2. *Подобряване на научните познания и повишаване на националния капацитет (кадри, инфраструктура, инструменти) с Мярка 2.6 Поставяне на изискване в заданията за разработване на нови или актуализиране на съществуващи планове за управление на защитени територии да се извърши инвентаризация на ИЧВ и да се предвиждат мерки и дейности за техния контрол*
- Специфична цел 3. *Повишаване на осведомеността и комуникацията във връзка с ИЧВ, тяхното въздействие, пътища за въвеждане и разпространяване и необходимостта от изпълнение на мерки за предотвратяване, ограничаване и контрол с Мярка 3.12 Организиране на обучителни курсове за ръководители и служители на горски и ловни стопанства, собственици и ползватели на гори, с цел повишаване на тяхната информираност и ангажирането им в провеждането на мониторинг на ИЧВ, които засягат ЕС.*

1.2.14 Национален план за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез коридори и естествено разпространяване“ 2024-2033

Планът за действие разглежда два приоритетни пътя на разпространение на инвазивни чужди видове – използване на коридор (свързани вътрешни водни пътища, водни басейни или морета, тунели, мостове) и естествено разпространение (естествено разпространение на инвазивни чужди видове, въведени преди това чрез един от другите пътища).

Основната цел на Плана е: да се предотврати и намали непреднамереното въвеждане и разпространяване на ИЧВ в България, като се набележат мерки и дейности, прилагането на които от конкретно посочени институции ще доведе до предотвратяване на по-нататъшното непреднамереното въвеждане и разпространяване на ИЧВ в България чрез коридори и естествено разпространяване и по този начин да се намали въздействието върху застрашени местни видове. За всеки сектор от обществения живот (област на дейност) са разработени в зависимост от техните особености, специфични цели, за постигане на които са набелязани дейности, изпълнители, възможни финансови инструменти, индикатори, и срок за изпълнение.

Специфичните цели са: Специфична цел 1. Подобряване на нормативната база и контрола за изпълнение на нормативната уредба във връзка с непреднамерено въвеждане и разпространяване на ИЧВ чрез коридори и естествено разпространяване в България. Специфична цел 2. Подобряване на научните познания и повишаване на националния капацитет (кадри, инфраструктура, инструменти). Специфична цел 3. Повишаване на осведомеността и комуникацията във връзка с ИЧВ, тяхното въздействие, пътища за въвеждане и разпространяване и необходимостта от изпълнение на мерки за предотвратяване, ограничаване и контрол. Специфична цел 4. Изграждане на сътрудничество, подобряване на координацията и повишаване на ангажираността на различните заинтересовани страни и гражданите в управлението на въвеждането и разпространяването на ИЧВ чрез коридори и естествено разпространяване в България.

Към специфична цел 1, адресирани към горско и ловно стопанство, респективно към ОПРГТ са следните мерки:

1.4. Създаване на междуетовствена работна група за обсъждане и съгласуване на необходимостта от изменения/допълнения на Закона за лова и опазване на дивеча съгласно Регламент (ЕС) 1143/2014

1.5. Промяна на статута на ИЧВ нутрия (*Myocastor coypus*), ондатра (*Ondatra zibethicus*) и енотовидно куче (*Nyctereutes procyonoides*) в Закона за лова и опазване на дивеча. Обособяване на отделна категория за ИЧВ, които засягат ЕС, съгласно Регламент (ЕС) № 1143/2014, разпространени в страната

1.6. Промяна на установените норми за отстрел от един ловец за един ловен излет, определени с чл. 71, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона за лова и опазване на дивеча (Приет с ПМС № 151 от 13.06.2001 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 18 от 24 февруари 2023 г.) по отношение на ИЧВ нутрия и ондатра съответно с променения им статут в Закона за лова и опазване на дивеча

1.7. Включване на въпроси, свързани с ИЧВ (птици, бозайници), които засягат ЕС, и пътищата за тяхното въвеждане и разпространяване в страната, в изпита за ловен билет съгласно Закона за лова и опазване на дивеча

Към специфична цел 2, адресирани към горско и ловно стопанство, респективно към ОПРГТ са следните мерки:

2.19. Извършване на научни изследвания/мониторинг на ИЧВ в горски територии, ловни стопанства и др.

2.20. Провеждане на обучения на служителите на горски и ловни стопанства за разпознаване на ИЧВ, въздействието им върху околната среда, пътищата, по които навлизат и се разпространяват, методите за управление на пътищата

2.21. Изработване, приемане и изпълнение на план/планове за действие за ИЧВ бозайници (*Myocastor coypus*, *Ondatra zibethicus*, *Nyctereutes procyonoides*) от списъка на Регламент (ЕС) 1143/2014, разпространени в България

2.22. Извършване на периодичен мониторинг на групи в социалните мрежи, блогове и др., обменящи информация на ловни теми

Към специфична цел 3, адресирани към горско и ловно стопанство, респективно към ОПРГТ са следните мерки:

3.5. Провеждане на обучителни семинари за ловците (СЛРБ, ловни дружинки и сдружения) относно ИЧВ бозайници (нутрия, ондатра, енотовидно куче, американска норка). Семинарите трябва да включват обучение относно разпознаването на видовете, вредите, които нанасят, начините и мерките за ограничаване на популациите, и възможности за включване в програмите за мониторинг

3.6. Изготвяне и разпространяване сред заинтересованите страни на кратък определител за ИЧВ бозайници (вкл. следи от жизнената дейност, бърлоги)

1.2.15 Връзки с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за планиране за периода 2021-2027 г. (ИТСРЮИР)

Целенасочваща роля за ОПРГТ има стратегическата част на ИТСРЮИР - стратегическите цели, приоритетите, специфичните цели, цели и дейности/мерки, независимо, че в повечето случаи са формулирани твърде общо.

В ИТСРЮИР е заложена следната **Визия**: Югоизточен регион привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие

Приоритетите, около които е структурирана стратегията са три:

Приоритет 1: Подкрепа за устойчива и интелигентна икономика на ЮИР

Приоритет 2: Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР

Приоритет 3: Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони

Към всеки приоритет са формулирани специфични цели, цели и направления на действие/мерки.

С пряко или косвено отношение към ОПРГТ е следната Специфична цел:

Специфична цел 2.4 Чиста околна среда.

Предвидени са мерки по отношение на биологичното разнообразие - необходимо планиране и реализиране на съвместни действия за опазване на природата и биологичното разнообразие при съобразяване с постановките на Регламент за възстановяване на природата и Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие (документите са в проект). Допълнително ще се осъществяват дейности свързани с: Осигуряване на условия за опазване на застрашени видове *ex situ* чрез отглеждане на екземпляри в съответните обекти, както и съхранение на генетичен материал в контролирани от човека условия; Работа със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна; По отношение на замърсяването на въздуха се предвиждат дейности, свързани с изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ.

1.2.16 Връзки с Плана за управление на водите в Източноевропейски басейнов район, 2022-2027г.

Съгласно изискванията на чл. 13 от Директива 2000/60/ЕС (Рамкова Директива за водите – РДВ), транспонирана в Закона за водите (ЗВ), Планът за управление на речните басейни (ПУРБ) е основен инструмент за интегрирано управление на водите на ниво район на басейново управление (РБУ) и се изготвя въз основа на глава X, Раздел VI от Закона за водите, като са взети предвид и разпоредбите на Глава X, Раздели III, IV и V, както и изискванията на чл. 4, 5, 6, 8 и 11 на РДВ. За Източноевропейски район, той се разработва от Басейнова дирекция „Източноевропейски район“ (БД ИБР) съгласно изискването на чл. 155, ал. 1, т. 2 от ЗВ и чл. 13 на РДВ.

Основната цел, която следва да се постигне чрез прилагането на ПУРБ е добро състояние на водите и свързани с тях екосистеми и зони за защита на водите до 2027 г. Постигането на целите за добро състояние на водите е свързано с прилагане на мерки за отстраняване или намаляване на негативното въздействие от човешката дейност и подобряване на състоянието на водите във всеки РБУ. Програмата от мерки към ПУРБ включва мерки, които се предвиждат за постигане на целите на ПУРБ - мерки за ограничаване и намаляване на въздействието върху водите и

екосистемите от различни човешки дейности, свързани с движещите сили, които ги пораждат - урбанизация, индустрия, селско стопанство, горско стопанство, изменение в климата, енергетика, рибовъдство и аквакултури, защита от наводнения, туризъм и рекреация, транспорт, и други, в т.ч. планираните средства и отговорните за прилагането им. Програмата от мерки се актуализира в последния етап от изготвянето на проекта на ПУРБ.

Цели за опазване на околната среда за повърхностните водни тела

Актуализацията на целите за опазване на околната среда при повърхностните води е извършена въз основа на оценка на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела по отделни елементи за качество и показатели с отклонения от СКОС, съгласно Наредба Н-4 от 2012 г. за характеризирание на повърхностните води и Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители. За програмен период 2022 – 2027 г. те са както следва:

- Цели за опазване на околната среда по отношение на екологичното състояние:
 - Постигане на добро екологично състояние/потенциал и предотвратяване на влошаването му – за 213 ВТ;
 - Запазване на добро екологично състояние/потенциал и предотвратяване на влошаването му – за 88 ВТ;
 - По-малко строга цел от постигане на добро екологично състояние/потенциал – за 10 ВТ.
- Цели за опазване на околната среда по отношение на химично състояние:
 - Постигане на добро химично състояние - СКОС за изместващите показатели и предотвратяване на влошаването му – 67 ВТ;
 - Запазване на добро химично състояние и предотвратяване на влошаването му – 152 ВТ;
 - По-малко строга цел от постигане на добро химично състояние/потенциал – за 5 ВТ;
 - Провеждане на мониторинг и постигане на СКОС за добро химично състояние – 87 ВТ в неизвестно химично състояние.

Цели за опазване на околната среда на подземните водни тела

При актуализацията на ПУРБ, целите за опазване на околната среда за подземните водни тела са определени въз основа на конкретни параметри с концентрации на РС и средна стойност за периода (2015-2020 г.) над стандарта или праговата стойност. Актуализираните цели за програмен период 2022 – 2027 г. са както следва:

- Цели за опазване на околната среда по отношение на химичното състояние:
 - Постигане на добро химично състояние (по определени показатели) и предотвратяване на влошаването му за 10 ПВТ, като за 4 от тях е определена по-малко строга цел от постигане на добро химично състояние;
 - Запазване на доброто химично състояние и предотвратяване на влошаването му – за 31 ПВТ.
- Цели за опазване на околната среда по отношение на количественото състояние:
 - Запазване на добро количествено състояние и предотвратяване на влошаването му – 39 ПВТ;
 - Недопускане на влошаване в количественото състояние на подземното водно тяло – 2 ПВТ.

1.2.17 Връзки с Плана за управление на водите в Черноморски басейнов район, 2022-2027г.

Планът за управление на речните басейни представя информация за характеристиките на района за басейново управление, идентифицирания значим натиск от човешка дейност и въздействия върху водите, осигурява информация за регистъра на зоните за защита на водите, за състоянието на водите, за целите и изключенията от постигане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води, и за икономическия анализ на водоползването. Въз основа на този анализ и отчитайки взаимовръзката между движещите сили, натиска и въздействието, са предвидени мерки, целящи постигане и поддържане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води на свързаните с тях екосистеми, и зони за защита на водите.

В ПУРБ 2022-2027 е извършена актуализация на екологичните цели в съответствие с Методиката за прилагане на изключенията по чл. 156 в -156 е от Закона за водите, която е разработена и приложена в периода на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Цели за опазване на околната среда за повърхностните водни тела

За повърхностните водни тела в по-ниско от добро екологично състояние (по-нисък от добър екологичен потенциал) и/или непостигащи добро химично състояние, целите са:

- Постигане на умерено/добро състояние/потенциал по биологични елементи за качество (БЕК)/физико-химични елементи за качество (ФХЕК)/специфични замърсители (СЗ), за които са установени превишения;
- Поддържане на добро състояние/потенциал по БЕК/ФХЕК/СЗ, за които не са установени превишения;
- Намаляване концентрацията на приоритетни вещества (ПВ), за които са установени превишения на стандартите за качество на околната среда (СКОС);
- Поддържане на добро състояние по ПВ, за които не са установени превишения.

Екологичните цели, заложи за постигане след 2027 г. за повърхностните водни тела в по – ниско от добро екологично/химично състояние са:

- Постигане/поддържане на добро екологично състояние/потенциал;
- Постигане/поддържане на добро химично състояние.

Цели за опазване на околната среда за подземните водни тела

Актуализираните цели за програмен период 2022 – 2027 г. са както следва:

За ПВТ в добро общо екологично състояние целите са:

- Запазване на добро количествено състояние;
- Запазване на добро химично състояние

За ПВТ в лошо състояние целите са:

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показател/показатели, превишаващи СК.
- Запазване на добро количествено състояние.
- Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние.
- Ограничаване на разпространението на установена интрузия на солени води.
- Постигане на добро химично състояние.

- Подобряване качеството на подземните води, предназначение за питейно – битово водоснабдяване (ПБВ).

Рамковата директива за водите изисква за всеки район за басейново управление да се разработи Програма от мерки за справяне с установените значими проблеми при управлението на водите в РБУ и за постигане на определените екологични цели. С прилагане на предвидените мерки в ПУРБ се цели подобряване на състоянието на водите в съответния планов период, като съгласно изискванията на РДВ, постигането на целите може да се отложи най-късно до 2027 г. след представяне на съответните обосновки в ПУРБ.

ПоМ на ЧРБУ включва основни и допълващи мерки (чл. 156м от ЗВ), като в програмата от мерки в ПУРБ са включени мерки за ограничаване и намаляване на въздействието върху водите и екосистемите от различни човешки дейности, които са свързани с движещите сили, които ги пораждат: урбанизация, индустрия, селско стопанство, горско стопанство, изменение в климата, енергетика, рибовъдство и аквакултури. защита от наводнения, туризъм и рекреация, транспорт, и други.

1.2.18 План за управление на риска от наводнения на Източнобеломорски район 2022-27г.

В изпълнение на изискванията на чл. 5 от Директивата и чл. 146г, ал. 1 от Закона за водите, Директора на БД определя райони, за които се счита че съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Определянето на РЗПРН се извършва на база на резултатите от предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН) по „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН”, утвърдени от Министъра на Околната среда и водите съгласно чл. 187 ал.2 т.6 от Закона за водите.

В БДИБР е разработен План за управление на риска от наводнение /ПУРН/. Определени са окончателните райони със значителен потенциален риск за Източнобеломорски район. В плана са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения /РЗПРН/ по чл. 146г от Закона за водите. Целта на плана е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност за определените райони със значителен потенциален риск от наводнения за територията на Източно беломорския район. Той разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн и интегрира аспектите на опазване на околната среда, като осигурява високо ниво на опазването и. В него е включена Програма от мерки, която се съсредоточава върху предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения и системите за ранно предупреждение.

За област Ямбол са определени следните РЗПРН¹:

- **РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_01 р. Тунджа** - гр. Елхово- речни, инфраструктурни (преливане на яз. Жребчево) промяна - разширяване на границите;

¹ РЗПРН-Район със значителен потенциален риск от наводнение

- РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_02- р. Тунджа - от с. Самуилово до с. Тенево.
- РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_03 р. Мочурица - от с. Маленово до гр. Ямбол- речни – промяна.

1.2.19 План за управление на риска от наводнения на Черноморски район 2016-2021г.

За разглежданата горска територия е определен един РЗПРН: BG2_APSFR_MA_02- Господаревска – Люлин-с.Люлин, общ.Стралджа, обл.Ямбол-код на в.т. с код BG2MA800R019- тип- речни, дъждовни-поройни наводнения.

1.2.20 Връзка с общи устройствени планове за общините в област Ямбол

1.2.20.1 ОУП на град Ямбол

Възложител на ОУП, 2016 г., гр. Ямбол е община Ямбол. Град Ямбол е самостоятелна община и административен център на едноименната област с територия 90,72 km².

Съгласно точка 8.4 „Селско, горско и рибно стопанство“ на стр. 134 от обяснителната записка на ОУП, гр. Ямбол са идентифицирани следните горски територии общинска собственост, които са включени в плана:

- Кофелски орман с площ 883,5 ha;
- Парк „Боровец“ 83,6 с площ ha;
- До „Хановска кория“ 30,6 ha;
- Ниви от горски територии:
 - а) ниви 23,7 ha и
 - б) разсадник 13,0 ha.

Горското стопанство според ОУП, гр. Ямбол е с перспективи да съхрани горските масиви със стопански и защитни функции. В перспектива според лесоустройствения (от 2011 г. горскостопански) план се предвижда „да се запази структурата на горите по основни дървесни видове и по функции“.

Съществуващите горски разсадници с обща площ от 18,7 ha ще запазят своите функции с ограничения за строителство на сгради, с изключение на единични обслужващи разсадника постройки.

1.2.20.2 ОУП на община Ямбол

ОУП на общината е разработен през 2012 год. Обяснителна записка и схеми не са достъпни онлайн.

1.2.20.3 ОУП на община Болярово

С ОУПО Болярово са предложени следните режими на устройство и застрояване на устройствените зони: 1. урбанизирани територии (населени места и селищни образувания); 2. земеделски територии; 3. горски територии; 4. защитени територии; 5. нарушени територии за възстановяване.

В териториите за горскостопанска дейност не се допуска промяна на предназначението на ползване единствено за „рекреационни гори” по реда и при условията на Закона за горите.

Съгласно ОУПО - баланс на територията на Община Болярово (стр. 160) **горските територии** заемат съществуващи терени 18014,84 ha или 27% от общата територия на общината, а в проект 18014 ha също 27%. Стопански гори (производителни, средообразуващи и др.) заемат съществуващи терени 17901,97 ha или 99,37% от общата територия на общината, а в проект 17901,13 ha или 99,37%. Защитени гори (НАТУРА 2000: птици 3037,3 ha и хабитати 14683,04 ha, припокриващи се и включени в стопанските гори). Специални гори с рекреационно и полезащитно значение заемат съществуващи терени 2,86 ha или 0,03% от общата територия на общината, а в проект 2,86 ha или 0,03%. Горски земи заемат съществуващи терени 110,01 ha или 0,6% от общата територия на общината и в проект 110,01 ha или 0,6%.

Представените в горния текст категории гори са невярно или неточно описани. Например съгласно Чл. 5 (3), т.1 от ЗГ Специални са горските територии включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, както и такива, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статут и режими.

За ОУПО Болярово е изготвен Доклад за ЕО на предварителен проект, 2018 г. В ДЕО са оценени положителните и отрицателни въздействия на ОУП върху компонентите и факторите на околната среда и са предложени мерки за свеждане до минимум на негативните въздействия и осигуряване на високо качество на околна среда в района и високо качество на жизнена среда за населението в общината.

1.2.20.4 ОУП на община Елхово

С Общия устройствен план се предвижда незначителна промяна на площите за отделните видове територии. Най-голямо е увеличението за производствена дейност – със 192 ha. Това увеличение е за сметка на стопанските терени, които са разположени в близост до строителните граници на населените места – с 69 ha, за сметка на обработваема земеделска земя, транспортни терени и др. Терените за обществено обслужване също нарастват значително – с 215 ha за сметка на обработваеми земеделски земи. Въпреки че площта в границите на населените места е увеличена (макар и с малко), жилищните терени намаляват с 20 ha поради вътрешна трансформация на видовете терени в строителните граници.

Мините и кариерите намаляват с 24 ha, които са предвидени за рекултивация – за пасища и гори. Според данните от Баланс на територията към окончателен проект на ОУП на община Елхово към 2022 г. горските територии са 13705 ha или 19,514% от площта на общината. С плана горските територии се увеличават с 45 ха (13750 ha или 19,577%), което от екологична гледна точка е положително. За ОУПО Елхово е изготвен Доклад за ЕО на предварителен проект. Със Становище по екологична оценка № 3-1/2022 г. РИОСВ-Стара Загора съгласува ОУПО Елхово.

1.2.20.5 ОУП на община Тунджа

Разработеният 2009 г. ОУПО Тунджа е частично изменен през 2024 г. от Национален център за териториално развитие – ЕАД. Съгласно Карта „Общ устройствен план на община Тунджа“,

Окончателен проект (ОП), М 1:25000, горските територии са с обща площ 11554.2 ha (9,5%) от общата площ на общината. Окончателният проект на ОУПО не променя общата площ на горската територия.

Горските територии включват следните категории и функции гори както следват:

- ✓ Гори с дървопроизводителни функции в т.ч., създадени върху земеделски земи- 9470.7 ha (7.8%);
- ✓ създадени върху земеделски земи-412.7ha (0.3%);
- ✓ Водоохранни гори и земи-187.7 ha (0.1 %);
- ✓ Противоерозионни гори и земи- 420.5 ha (0.3%);
- ✓ Мелиоративни гори и земи-4.0 ha (0.0%);
- ✓ Рекреационни гори и земи-1162.5 ha (1.0%);
- ✓ Други гори и земи-91.6 ha (0.1%);
- ✓ Гори и земи в защитени територии-217.2 ha (0.2%).

В горските територии са обособени следните устройствени зони, означени с Ок, на основата на места и райони на хижи, водни площи, защитени територии с режими за отдих и туризъм и обекти на недвижимото културно наследство:

- Територии за отдих и туризъм;
- Рекреационни устройствени зони за курортни и допълващи ги дейности;
- Горски територии със забрана промяна на предназначението;
- Резервати, природни забележителности и защитени местности.

1.2.20.6 ОУП на община Стралджа

Съгласно данни от ОУП Стралджа, 2018 г., общата площ на общината възлиза на 67630,5 ha. Тя е заета преимуществено от земеделски земи – 51382 ha, или 75,98%, като делът на обработваемите земи е 39766,5 ha (58,8%), следвана от ливади и пасища – 7448,9 ha (11,01%), трайните насаждения – 2594,1 ha (3,84%) и др. Жилищните терени са 2226,1 ha (3,29%), транспортно–комуникационните– 2113,8 ha (3,13%), водните площи 826,5 ha (1,22%) и др.

С общият устройствен план се предвижда незначителна промяна на площите на отделните видове територии. Най-голямо е увеличението на терените за складово-производствена дейност – с 227,6 ha. Това увеличение е за сметка на стопанските терени, които са разположени в близост до строителните граници на населените места – 118,17 ha. Следват обработваемите земеделски земи – 66,2 ha, транспортни терени – 30,07 ha и пасища – 13,16 ha и др. Терените за рекреационна дейност се увеличават с 16,3 ha, за сметка на земеделски земи, спортните – с 5,0 ha, паркове и градини – с 2,4 ha и жилищните – с 1,7 ha. Увеличена е и площта на горските територии със 125,7 ха (от 10266,3 ha или 15.18% на 10392,0 ha или 15,37%), поради проектирани ветрозащитни пояси, разположени двустранно около пътища с дължина 41,9 км. Това увеличение е за сметка на обработваеми земеделски земи. С ОУП Стралджа най-голямо намаляване на площта е при обработваемите земеделски земи – с 212,3 ha, от които 125,7 ha са отредени за горски територии. Площта на пасищата и ливадите намалява с 59,3 ha, като всички те се намират извън границите на зони по Натура 2000.

ОУПО Стралджа от 2018 г. предвижда разширяване на строителните граници на населените места. За някои от тях това се е наложило поради неточност на картите на възстановената собственост и несъответствие между показаните в тях строителни граници и реалните граници по действащите регулационни планове.

С новия план се предвиждат и промени по отношение на терените за стопанска дейност. Това се отнася за тези от тях, които граничат със строителните граници на населените места – те се преотреждат за устройствени зони тип Пп – за предимно производствени дейности и се включват в строителни граници. С това се цели да се облекчат бъдещите процедури, свързани с възможностите за реализиране на инвестиционни проекти.

Със Становище по екологична оценка № 1-3/2018 г. РИОСВ-Стара Загора съгласува ОУПО Стралджа.

1.2.21 Връзка с плановете за интегрирано развитие на общините (ПИРО) в област Ямбол (плановете за интегрирано развитие на общини Ямбол, Болярово, Елхово, Тунджа и Стралджа)

1.2.21.1 ПИРО Ямбол

В част VI на ПИРО Ямбол са включени мерки за ограничаване влиянието от изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени, мерки с отношение към горските територии, както и за намаляване на риска от бедствия за следните основни направления свързани със зелената инфраструктура на областта:

- Стратегически мерки и решения, насочени към зелената градска инфраструктура;
- Решения и мерки за ограничаване на „запечатването“ на територията с материали с ниска отражателна способност и висок термичен капацитет - *косвено влияние*;
- Мерки за намаляване на топлината, генерирана от антропогенни източници - *косвено влияние*.
- Подобряване на водния баланс на почвите. При обезлесени територии повторното залесяване предоставя възможност за постепенно възстановяване на физическите свойства на почвите - *пряко влияние*;
- Съхраняване местообитанията на растителни и животински видове посредством свързване на озеленените площи в единна система. Подобряват се възможностите за придвижване, обмен на видове и генетичен материал, хранене, гнездене, размножаване - *косвено влияние*.

1.2.21.2 ПИРО Болярово

В ПИРО Болярово за периода 2021-2027 г. от 2020 г. са идентифицирани 2 приоритета и 2 мерки, които имат отношение към горските територии на областта:

Приоритет 3.1. Подобряване параметрите на техническата инфраструктура и зелената система в населените места от общината:

Мярка 3.1.5. Реализация на проекти и дейности за подобряване възможностите за спорт и отдих на територията на общината (включва залесяване и възстановяване на горски терени) - *пряко влияние*;

Приоритет 3.2. Съхраняване елементите на околната среда:

Мярка 3.2.1. Подкрепа на проекти за опазване елементите на околната среда – води, въздух, почви и биоразнообразие (включва изготвяне на проекти за съхраняване и популяризиране на биоразнообразието) - *косвено влияние*.

1.2.21.3 ПИРО Елхово

В ПИРО Елхово за периода 2021-2027 г. от 2021 г. са идентифицирани 2 приоритета и 2 мерки, които имат отношение към горските територии на областта:

Приоритет 2. Повишаване ефективността на бизнеса и селското стопанство.

Мярка: Балансирано управление на горите (включва проекти и дейности в областта на горското стопанство) - *пряко влияние*;

Приоритет 3. Развитие и модернизация на техническата и благоустройствена инфраструктура и опазване на околната среда.

Мярка: Благоустройство на градската среда и на публични пространства (включва проекти за подобрения на градската среда и публични пространства) - *косвено влияние*.

1.2.21.4 ПИРО Тунджа

В ПИРО Тунджа за периода 2021-2027 г. от 2021 г. са идентифицирани 1 цел, 1 приоритет и 3 мерки, които имат отношение към горските територии на областта:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Хармонична и балансирано развита територия с подобрена инфраструктура и съхранена околна среда

Приоритет 3: Опазване и съхраняване на околната среда за хармонично и балансирано развитие на територията

Мярка 3.3: Подобряване на състоянието на местообитанията на редки и застрашени видове, провеждане на дейности и инициативи за съхраняване и обогатяване на биологичното богатство и многообразие на територията, вкл. залесителни и други акции и кампании - *косвено влияние*;

Мярка 3.6: Подобряване на състоянието на общинския горски фонд, поддържане на екосистемите, социалните и икономически функции на общинските гори - *пряко влияние*;

Мярка 3.7: Опазване на горите от пожари, изграждане на противопожарна инфраструктура - *косвено влияние*.

1.2.21.5 ПИРО Стралджа

В ПИРО Стралджа за периода 2021-2027 г. от 2021 г. са идентифицирани 1 цел, 1 приоритет и 7 мерки, които имат отношение към горските територии на областта:

ЦЕЛ 3. Опазване и модернизация на околната среда и преодоляване на инфраструктурни проблеми в общината;

Приоритет 12. Защита от рискове свързани с климатични промени и опазване на биологичното разнообразие;

Мярка 3: Разработване и актуализиране на планове за управление на защитени територии и на защитени зони от Националната екологична мрежа - *пряко влияние*;

Мярка 4: Мониторинг, обхващащ защитените територии и зони, както и мониторингът извън тях, касаещ ценни, редки и защитени растителни и животински видове. - *пряко влияние*;

Мярка 5: Разработването на планове за действие за застрашени животински и растителни видове, както и опазването, поддържането и възстановяването на местообитания и видове в района - *пряко влияние*.

Мярка 6: Създаване и актуализация на база данни за рискови зони, доизграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари - *косвено влияние*;

Мярка 7: Почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения, изследване на последиците от промените в климата. - *косвено влияние*;

Мярка 8: Изграждане на съоръжения за борба с ерозията, залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите и други - *пряко влияние*.

2. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ

Целите на опазване на околната среда от национално и международно значение са анализирани в раздел 6 от настоящата екологична оценка. Предмет на анализ за съответствията между националните цели и предвижданията на ОПРГТ на област Ямбол с целите и приоритетите на Национална стратегия за околна среда 2021-2030 и Национална програма за развитието на България 2030.

3. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА

Провеждането на консултации и отразяване на резултатите от тях е извършено съгласно изискванията на глава IV от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Организираните от Възложителя, авторския колектив на ОПРГТ и експертите по ЕО консултации, са обработени представени в приложенията към настоящият доклад.

4. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

В методически аспект, при анализът на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и особено предвид подчертано динамичният характер на някои от тях, предмет на оценка са и територии, разположени извън границите на общината.

4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Предмет на планиране от ОПРГТ е област Ямбол и в частност горските територии, разположени в границите ѝ. Основните характеристики на областта и горските територии са представени по-долу.

4.1.1 Кратка характеристика на област ЯМБОЛ

- **местоположение** – Югоизточна България, Югоизточен регион на планиране, Средно-Тунджанско поречие; Манастирски и Свети Илийски възвишения;
- **граници** – от север и северозапад - област Сливен, от запад – област Стара Загора, от югозапад - област Хасково, от изток – област Бургас, от юг – държавна граница с Р Турция;
- **релеф** – сравнително еднообразен, представен от низини и равнинно-хълмисти формации с надморска височина 100-150 м, ниски възвишения с надм. височина около 500 м, към които принадлежи и най-високия връх в областта – връх Градище – 600 м.н.в;
- **площ** на областта – 335 547 ha; обединяваща 5 общини – Ямбол, Елхово, Тунджа, Стралджа и Болярово; областта заема 3,02% от територията на Р България; с най-голяма площ

е община Тунджа – 1218,9 км², най-малка – община Ямбол – 90,1 км², която обхваща само гр. Ямбол;

- **селищна мрежа** – областта обединява общо 110 населени места, в т.ч. 4 града – Ямбол, Елхово, Болярово и Стралджа и 105 села;

- **население** – 109693 жители по преброяването от 2021г., като според статистически справочник на НСИ населението в областта е намаляло с 16,5 % в сравнение с данните от предходното преброяване от 2011 г. – ниво над средното за страната. В градовете живее 70 % от населението в областта; средната гъстота на населението е по-ниска от средната за страната – 39% спрямо 66,3% за страната;

- **демографска характеристика** – неблагоприятна демографска характеристика, характеризираща се с ниска раждаемост и отрицателен миграционен процес; наблюдава се тенденция към намаляване броя на населението на областта; с най-голям относителен дял на намаляване на населението е община Болярово, следвана от общините Тунджа, Елхово и Стралджа; за областта е характерен висок относителен дял на лица с ниско образование, висок коефициент на безработни лица; потенциално проблемна по отношение на активното население се очертава община Стралджа;

- **икономика и селско стопанство** – разнообразна отраслова структура с определящото значение на селското стопанство за местната икономика; развити са земеделие, животновъдство, ловно и рибно стопанство, горско стопанство, както и производство и търговия със зърнени култури, посевен и посадъчен материал, хранително-вкусова промишленост, машиностроене, мебелна промишленост, добив и производство на строителни материали; туризъм, дърводобив и дървопреработване, хотелиерство и ресторантьорство; производство на ел-енергия, производство на комбинирани фуражи, преработка и производство на млечни и месни продукт и други;

- **климат** – областта принадлежи към климатичен район на Източна България, преходно-континентална климатична подобласт със сравнително мека зима, горещо лято, ниска честота на дни с мъгла, сравнително ниска средногодишна сума на валежите с минимум през зимата и максимум през лятото, ниска повтаряемост на тихо време, преобладаващи североизточни ветрове със скорост около 3-7 м/сек през студеното полугодие;

- **повърхностни води** – значителен хидроложки потенциал, добре развита хидрографска мрежа, представена от основната отводнителна артерия на областта р. Тунджа с около 50 по-големи и по-малки притока; всички притоци са с малък дебит, зависещ от количеството и вида на валежите; на много от притоците на река Тунджа са изградени микроязовири; на р. Поповска, при с. Малко Шарково е изграден язовир Малко Шарково; в границите на община Стралджа са изградени 48 язовира, предназначени за напояване и риболов; терасата на р. Тунджа е основен източник на питейно водоснабдяване и е носител на съоръжения и на инфраструктура за промишлено водоснабдяване;

- **почви** – в границите на областта са представени почви от 4 агроекологични района с най-високо представителство на групите на смолниците и на канелените горски почви; почвената покривка е разнообразна, представени от плитки /излужени/ и канелени горски почви, канелено-оподзолисти почви, смолници, хумусно-карбонатни почви, планинско-ливадни, делувиялни, делувиялно-ливадни, ливадно-блатни, ливадно-канелени, засоленни; общите продуктивни възможности се характеризират със среден агрономичен бонитет, което

ги причислява към бонитетната група „добри земи“; като цяло, почвите в областта показват податливост към ерозия;

- **полезни изкопаеми** – областта не разполага с големи запаси и находища на полезни изкопаеми; с незначителни запаси са находищата на мрамор, варовик, медни, железни руди, находища на лигнитни въглища, доминиращи са находищата и добива на инертни и скални облицовъчни материали;

- **минерални води** – важен хидроложки ресурс за областта са минералните извори в община Стралджа, които са с излив от 0,5 до 7-8 л/сек;

- **транспортна мрежа** – добре развит сухоземен транспорт; през територията на областта преминават 596 км пътна мрежа, от която 96,3 км I клас, 88,6 км II клас и 411 км III клас; пътищата с асфалтова настилка са 96.5% от цялата пътна мрежа; на територията на областта е разположен ГКПП Лесово, осигуряващ връзка на Р.България с Р.Турция; общата дължина на ж.п. мрежата на областта е 96 км;

- **водоснабдяване** – областта разполага с добри водоизточници в качествено и количествено отношение, водоснабдяването на населените места се извършва основно от карстови и пукнатинни подземни води, както и подземните води по речните тераси и в частност тези на р. Тунджа; водопроводната мрежа е с обща дължина 2186 км, от които 689 км външна и 1497 км – вътрешна водопроводна мрежа; изградени са 199 помпени станции, 137 напорни резервоара и 4 СПСОВ; водопроводната мрежа е амортизирана, с големи загуби на вода; изградените язовири са с основна функция – напояване; през 2024 г. има въведено режимно водоснабдяване в някои населени места поради намален дебит или пресъхване на водоизточник, както и поради увеличена консумация;

- **канализация** – средна степен на изграденост с обхват на обслужваното население – около 70%; канализационна мрежа е изградена само в големите населени места с обща дължина на 217 км; останалите селища са на попивни кладенци и/или на изгребни ями;

- **енергийна система** – добре изградена, висок енергиен потенциал от ВЕИ; по-голямата част от консуматорите са на локални инсталации за отопление;

- **КИН** – в областта са открити повече от 270 древни селища и около 1000 надгробни могили, по-голямата част от тях са разположени по поречието на р. Тунджа и нейните притоци; 9 обекта от КИН на областта са с национално значение;

- **туризъм** – областта се характеризира с наличие на разнообразни природни дадености, основа за развитие на разнообразни форми на отдых и туризъм – ваканционен, селски, културен, маршрутно-познавателен, лов и риболов и други.

- **ловни ресурси** – за областта е характерно голямо разнообразие на дивечови местообитания; дивеча е представен от сърна, благороден елен, дива свиня, елен лопатар, див заек, яребица, фазан, тракийски кеклик, пъдпъдък, вълк, лисица, чакал и други;

- **защитени зони** от екологична мрежа Натура 2000 – общо 21, от които 7 по Директивата за опазване на дивите птици и 14 по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- **защитени територии** – в границите на областта са разположени 1 резерват, 2 поддържани резервата, 11 защитени местности, 3 природни забележителности и 30 вековни дървета /21 от вида летен дъб, 8 от вида полски ясен и 2 от вида черница/.

4.1.2 Кратка характеристика на горските територии в област Ямбол

4.1.2.1 Обща характеристика на горските територии

- **принадлежност** – според горско-растителното райониране, област Ямбол принадлежи към Тракийската горско-растителна област и Южна крайгранична горско-растителна област, подобласти Горна Тракия и малка част Източна Стара планина (част от община Стралджа), както и Долна Марица (част от община Елхово);

- **площ на горските територии** – възлиза на 51 398 ha, (съгласно таблица 4 на ОПРГТ за област Ямбол), 15% от територията на областта, много по-ниска от средната за страната, която възлиза на 35%. С най-висока лесистост е община Болярово /26%/, следвана от община Елхово – 19% и община Стралджа – 13%.

- **вид на горите** – Преобладаващо участие на територията на областта имат горите с естествен произход – 73.7%, от които по вид на горите преобладават издънковите за превръщане (86.3%), следвани от нискоствъблените (9.0%) и широколистните високоствъблени (4.7%). Следваща позиция по вид на горите заемат склопените култури (16.2%), които са основно иглолистни (59.2%) и високоствъблени широколистни (28.1%).

- **видове горски територии по групи и функции** – съгласно чл. 5 от Закона за горите, това са горите със защитни функции (25 962 ха); специалните горски територии /63 942 ha/ и горите със стопански функции – 2049 ха;

- **горскорастително райониране** – областта попада в Т - Тракийска горскорастителна област в ГТ - Горна Тракия в Т-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.), в Т-I-1 - Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.) и в Т-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.), както и в Ю - Южна крайгранична горскорастителна област в ДМ -Долна Марица в Ю-I -Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 м н.в.) в Ю-I-2а,2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-600 м н.в.) и в МТЮ-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 м н.в.), общо горите са разположени върху 14 типа горски месторастения, по-голямата част от които са в Тракийската горскорастителна област.

- **собственост в горските територии** – 58,2% са държавни гори, 23.04% - общински, 8,5% - на частни физически и юридически лица, религиозни – 0,5% - други;

- **стопанисване и управление** – държавните горски територии на територията на област Ямбол се стопанисват от едно горско и едно ловно стопанство, поделения на Югоизточното държавно предприятие Сливен – ТП „ДГС Елхово“ и ТП „ДЛС Тунджа“; на територията на областта са учредени 7 сдружения на ловци и риболовци. Общинските горски територии се стопанисват от звена към общините Тунджа, Стралджа, Елхово и Болярово.

- **лесистост** – Делът на горите в областта е 15% от общата и площ или 51 398 ha. Общините Болярово и Елхово имат лесистост, по-висока от средната за областта, а останалите - по-ниска. Дори Болярово (26%) и Елхово (19%) имат лесистост, значително по-ниска от средната за страната.

- **горски месторастения** – областта се характеризира със значително типово разнообразие на горските месторастения; установени са 14 типа горски месторастения, по-голямата част от които попадат в Тракийската горскостопанска области по-малко в Южната крайгранична горскостопанска област; над 80% от дървопроизводителната площ в областта се заема от богати и средно богати месторастения;

- **горскорастителни видове** – установени са общо 29 основни вида, от които черът е с най-голяма залесена площ, следвана от благуна, космат дъб, черен бор, акация, келяв габър, тополя;

- **потенциал на горските ресурси** – 6 дървесни вида образуват 92,8% от запаса – чер (32,6%), черен бор (24,6%), благуна (20,3%), космат дъб (5,9%), ясен (3,5%), летен дъб (3,1%) и тополя (2,9%);

- *високостъблени гори* – общ запас 1 564 623 м³, в т.ч. на иглолистните видове – 70,5%, като черния бор формира 84,4% от запаса на иглолистните видове, насажденията са с изкуствен произход на възраст от 21 до 60 години;

- *широколистни високостъблени гори* – запасът възлиза на 4 608 282 м³; около 3,5% от този запас е от дъб, запасът от чер е 14%, преобладаващата възраст е 21-40 години; следват запасите от тополя, ясен и липа;

- *нискостъблени гори* – запасът от тези гори възлиза на 235 769 м³ и се формира основно от акация и келяв габър;

- *издънкови гори за превръщане* – запасът възлиза на 255 6236 м³ се формира основно от чер;

- *издънкови широколистни гори* – запасът съставлява 67% от общия запас на високостъблените гори в размер на 4 356 628 м³;

- *незалесена дървопроизводителна площ* – 2 491,4 ха, което съставлява 4,2% от всички гори в областта;

- *недървопроизводителни площи* – заемат 5 965,9 ха, което съставлява 10,05% от горските територии; с най-висок относителен дял са поляните – 69%, следвани от нелесопригодни голини – 7,8% и просеки – 6,6%; останалите площи са представени от обработваеми земи, автомобилен път, скали, сипеи, ниви и ливади, ловни просеки и други;

- **потенциал на ловните ресурси** – съгласно ловно-стопанското райониране, областта попада в 2 подобласти – Горнотракийска и Тракийска; характеризира се с голяма разнообразие на дивечови местообитания; на територията на областта има едно държавно ловно стопанство – ТП „ДЛС Тунджа“ и 7 ловни сдружения; основен едър дивеч са сърна и благороден елен, дива свиня, елен лопатар; дребния дивеч е представен от див заек, фазан, планински кеклик, тракийски кеклик, гривяк, гугутка; от хищниците – вълк, лисица, бялка, чакал;

- **залесителни дейности** – свързани са основно с изпълнение на горскостопански планове и програми.

4.1.2.2 Категории и функционална принадлежност на горските територии

- **Защитни горски територии:**

- *горски територии за защита на почвите* са с обща площ 7683,67 ха, от която 5480,97 ха залесена и 2202,70 ха незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 27 на ОПРГТ;

- *горски територии за защита на водите* са с обща площ 3760,8 ха, от която 3154,3 ха залесена и 606,5 ха незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 28 на ОПРГТ;

- *горски територии за защита на урбанизирани територии* са с обща площ 381,19 ха, от която 261,23 ха залесена и 119,96 ха незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 29 на ОПРГТ;

- *горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура* са с обща площ 525,01 ha, от която 440,79 ha залесена и 84,22 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 30 на ОПРГТ;

- *горски територии от горната граница на гората - ивици с широчина 100-200 m от границите на гората с високопланинските пасища или клековите формации.* Поради характерните орографски особености на област Ямбол и по-равнинният ѝ релеф, такива територии не са налични;

- *защитни горски пояси* (от култури и насаждения) са с обща площ 3266,71 ha, от която 2442,24 ha залесена и 824,47 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 31 на ОПРГТ;

- *горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията* – горски територии в обхвата на технически проекти за борба с ерозията са с обща площ 379,79 ha, от която 332,7 ha залесена и 47,09 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Стралджа и Тунджа в таблица 32 на ОПРГТ.

• **Специални горски територии:**

- *горските територии включени в границите на защитените територии* по смисъла на Закона за защитените територии са с обща площ 1077,64 ha, от която 667,04 ha залесена и 410,59 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Елхово, Тунджа и Ямбол в таблица 33 на ОПРГТ;

- *горските територии включени в защитените зони* по смисъла на Закона за биологичното разнообразие са с обща площ 60127,83 ha, от която 50488,46 ha залесена и 9639,37 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 34 на ОПРГТ;

- *специализирани горски територии с особени статuti и режими определени по реда на други закони* са с обща площ 85,85 ha, от която 45,67 ha залесена и 40,18 ha незалесена площ, с посочено разпределение само в община Тунджа в таблица 35 на ОПРГТ;

- *семеprоизводствени насаждения и градини* са с обща площ 197,92 ha, от която 197,92 ha залесена, с посочено разпределение в общините Боляров, Елхово, Стралджа и Ямбол в таблица 36 на ОПРГТ;

- *горски разсадници* са с обща площ 56,7 ha, от която 1,66 ha залесена и 55,11 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Елхово, Тунджа и Ямбол в таблица 37 на ОПРГТ;

- *опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове* са с обща площ 6,78 ha, която цялата е залесена и се намира на територията на община Тунджа - 3,18 ha и на община Ямбол - 3,6 ha в таблица 38 на ОПРГТ;

- *дендрариуми* - няма налични в област Ямбол;

- *научно-изследователски и учебно опитни гори* са с обща залесена площ 6,7 ha, с посочено разпределение в общините Тунджа и Ямбол в таблица 39 на ОПРГТ;

- *токовища* – според наличните в Плана данни токовища няма;

- *до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение* са с обща площ 75,17 ha, от която 55,7 ha залесена и 19,46 ha

незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 40 на ОПРГТ;

- *бази за интензивно стопанисване на дивеча* – съгласно регистъра на ИАГ, дирекция „Ловно стопанство” са с обща площ 578,15 ha, от която 498,33 ha залесена и 79,82 ha незалесена, с посочено разпределение само в община Тунджа в таблица 41 на ОПРГТ;

- *горите с рекреационно значение* – общо 171.5 ha, от които 133,77 ha залесена и 13,87 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 42 на ОПРГТ;

- *горите за поддържане на ландшафтите* са с обща площ 682,2 ha, цялата е залесена площ, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 43 на ОПРГТ;

- *гори с висока консервационна стойност* – не са налични.

- **Стопански горски територии** – заемат обща площ 14429,6 ha, от която 13068,9 ha залесена и 1360,7 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 44 на ОПРГТ;

- **Зони за защита от урбанизация** с обща площ 3757,98 ha, от която 2876,63 ha залесена и 881,35 ha незалесена, с посочено разпределение в общините Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа и Ямбол в таблица 45 на ОПРГТ;

- **Гори във фаза на старост** – на територията на ТП ДЛС Тунджа са определени 321,8 ha и на ТП ДГС Елхово – 1297,7 ha. Горите във фаза на старост са определени са със Заповед №РД 49-421/02.11.2016 г. на ИАГ.

4.2 КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

4.2.1 Климатични фактори

Съгласно обяснителната записка към ОПРГТ на област Ямбол, където е направена кратка характеристика на територията на областта, основните характеризиращи климата на областта изводи са както следва:

- районът принадлежи към климатичния район на Източна България от Преходно-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област;
- характеризира се със сравнително добра годишна продължителност на слънчевото греене и сумарна годишна слънчева радиация за температура на въздуха над 10°C;
- за района е характерна сравнително мека зима и горещо лято и ниска честота на дни с мъгли;
- районът се характеризира със сравнително ниско валежно количество, по-ниско от средното за страната с минимум през зимата и максимум през лятото;
- в средногодишен план, преобладаващи са ветровете от североизток /1/3 от случаите с вятър при около 31% тихо време/; ветровете са със сравнително ниска скорост в годишен план;

Краткият коментар, направен в обяснителната записка за настъпилите климатични промени показват повишаване на температурите т.е. затопляне на климата и повишаване на влажността, което се разглежда като положителен климатичен фактор.

Обобщено, климатът на областта се характеризира с изключителна пъстрота и височинна градиентност, повлияни от местоположението на проучваната територия и подчертания хипсометричен контраст на проучваната територия. Позитивни характеристики на климата са слънчевото греене, ниският относителен дял на дни с мъгла и повишаващата се влажност на въздуха, както и разнообразната ветрова характеристика.

4.2.2 Качество на атмосферния въздух

Под „качество на атмосферния въздух“ се разбира състоянието на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход. Качеството на атмосферния въздух /КАВ/ се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни, сравнени с допустимите норми.

Като правило, основните източници за **замърсяване на въздуха** са:

→ **производствени дейности** – по правило, от производствените обекти се емитират различни по обем и състав отпадъчни газове, основно в резултат от горивни процеси в пещи и котли. Специфични са емисиите от прах. Те са характерни за някои от посочените по-горе производства. Летливи органични съединения (ЛОС), като пари на различни разтворители, се емитират във въздуха от бензиностанции. По видове замърсители, най-голям е дялът на парниковите газове и праха. ЛОС са в значително по-малко количество.

→ **топлоснабдяване** – отоплението на различните обекти в областта се извършва от различни източници – локални източници на твърдо, течено или газово гориво, слънчеви колектори, комбиниран тип локални отоплителни системи; счита се, че един от основните източници на атмосферно замърсяване са твърдите и течни горива за битово отопление;

→ **трафик на МПС** – автомобилният транспорт е със значителен дял в замърсяване на атмосферния въздух на областта, която се обслужва транспортно от около 630 км пътна мрежа, почти изцяло асфалтирана; най-натоварената част от областната пътна мрежа са участъците от АМ „Тракия“ и път I-7, носители на значително транспортно натоварване, респ. на вероятно наднормено замърсяване на въздуха от транспортни средства;

Наблюдението и контролът върху състоянието на атмосферния въздух на територията на област Ямбол се извършва от РИОСВ-Стара Загора. Данните за качеството на атмосферния въздух са обобщени в Регионален доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Стара Загора за 2023г съпоставено с актуалното състояние на основните характеристики на областта дават основание за следните обобщения относно качеството на атмосферния въздух в антропогенно натоварените територии на областта показват следното:

✓ основните източници на замърсяване на атмосферния въздух са автомобилният транспорт, изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) в битовия сектор, промишлените инсталации, както и дейности с неорганизирано изпускане на вредни вещества от кариери за добив на инертни материали, трошачно-сортировъчни инсталации, зърнобази, строителни и ремонтни площадки, неблагоустроените територии в населените места

✓ предвид характера на наличните производства и на релефните и климатични условия в областта, не се очаква трайно нарушаване качествата на въздуха от ФПЧ₁₀ с изключение на активно натоварените транспортни артерии;

✓ епизодичното присъствие на азотен диоксид и азотни оксиди е в резултат от всички горивни процеси в т.ч. и от производствени обекти, като за общината основен източник на посочените вещества са както няколкото производствени обекта, така и от битови източници; не са налични основания за постоянно наднормено присъствие на азотен диоксид във въздуха на общината;

✓ веществата, допринасящи за образуването на озон /т.н. прекурсори/ в приземния слой въздух, освен част от азотните оксиди са и определени летливи съединения – етан, ацетилен, н-бутан, i-бутан, бензен и др.; основните дейности, при които се отделят прекурсорите на озона са дейностите, свързани с употребата на определени бои, лакове и други подобни продукти, нанасяне на покрития, дистрибуция на петролни продукти, изпарения при пълнене на автомобилни резервоари с бензини и др.; Летливите органични съединения (ЛОС), явяващи се прекурсори на озона, препоръчителни за измерване в атмосферния въздух, са посочени в табл.22 от приложение №14 към чл.26 на Наредба №12 от 15 юли 2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн., ДВ, бр.58/2010г.);

✓ всички бензиностанции, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ-Стара Загора са приведени в съответствие с изискванията на Наредба № 16/1999 г.- етап I, относно прилагане на техническите изисквания към съоръженията, с цел намаляване и предотвратяване изпускането на емисии на ЛОС в атмосферния въздух. От началото на 2012 г. е в сила изискването за оборудване на бензиностанциите със системи, съответстващи на етап II на улавянето на бензиновите пари от резервоара за гориво на МПС по време на зареждането, като крайният нормативно установен срок с Наредба №16/1999 г. за всички действащи бензиностанции е 31.12.2016 г.

✓ по-голямата част от общините в региона имат добър статус и показват тенденция на устойчиво подобряване на атмосферния въздух.

Обобщено, качеството на атмосферния въздух в областта и в частност в границите на населените места, епизодично се нарушава единствено по показател ФПЧ₁₀. Основни фактори за превишенията са ползването на твърди горива за отопление, автомобилният транспорт и недоброто техническо състояние на пътната настилка и прилежаща инфраструктура. В извън-урбанизираната среда качеството на атмосферния въздух са с напълно съхранени естествени характеристики.

4.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Характерното за горските територии в ОПРГТ на Ямбол е, че те обхващат териториите на водни обекти и/или части от тях на два басейна за управление на водите в РБългария-Източнобеломорски район за басейново управление /ИБР/ и Черноморски район /ЧРБ/ за басейново управление.

В изпълнение изискванията на БДИБР, представяме по-долу изискващата се информация, представляваща по своя характер допълнение към ОПРГТ на област Ямбол.

4.3.1 Източнобеломорски район за басейново управление

Източнобеломорски район заема централните части на Южна България и обхваща водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла река. Река Тунджа, основна отводнителна артерия на областта, е най-големият приток на р. Марица. Реката приема към 50 притока, от които по-значителните са р. Мочурица с, водосборна площ 1278 км² и дължина 86 км.; р. Синаповска с площ 871 км² и дължина 55 км; р. Поповска и др.

Водосборният басейн на река Тунджа като най-голям приток на р. Марица е част от източнобеломорски район на басейново управление на водите в РБългария. Речният басейн на река Тунджа, като част от източнобеломорски район се намира изцяло в екорегия №7 "Източни Балкани."²

➤ Повърхностни водни тела категория „РЕКА“:

Водните тела и/или части от тях съгласно втория актуализиран ПУРБ2016-2021 и съгласно третия актуализиран ПУПБ2022-2027 на ИБ РБУ са представени в табличен вид /вж. приложенията/, заедно с Риск-оценката да не постигнат поставените им ЕЦ-екологични цели.

➤ Екологични цели на определените водни тела по ПУРБ2016-2021 и ПУРБ2022-2027:

Екологичните цели са определени в член 4 от РДВ. Целта е дългосрочно устойчиво управление на водите, основано на висока степен на защита на водната среда. Актуализацията на целите за опазване на околната среда при **повърхностните води** е извършена въз основа на оценка на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела по отделни елементи за качество и показатели с отклонения. Представени по водни тела, екологичните цели на всяко от тях са както следва:

– **в.т. с код BG3MA200R027**- Горно течение на притоци на река Овчарица - р.Скалишка до яз.Овчарица; **ЕЦ2022-2027**- постигане на добро състояние по Макрозообентос; Изключение по 4(4)(а)(iii) от РДВ. Чл.156в,т.1, в) от ЗВ.

– **в.т. с код BG3TU100R002**-Река Тунджа от вливане на река Мелнишка до границата. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, Фитобентос, NH₄, PO₄. Изключение по 4(4)(а)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ. **ЕЦ2027**-Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос; БЕК Макрофити и Риби; общ фосфор; общ азот и предотвратяване на влошаването му.

– **в.т. с код BG3TU100R004**-река Мелнишка. **ЕЦ2015**- опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ2027**-Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос (повишаване с 1 степен) и предотвратяване на влошаването му. Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ.

– **в.т. с код BG3TU135R005**-р. Тунджа от гр. Елхово до вливане на р. Мелнишка и р. Коруджа. **ЕЦ2022-2027**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, NO₂,PO₄. Изключение по 4(4)(а)(iii) от РДВ. Чл.156в,т.1, в) от ЗВ. **ЕЦ-след 2027г**-Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни; БЕК Риби; общ азот и предотвратяване на влошаването; Изключение по 4(4)от РДВ. Чл.156в т.1 в от ЗВ;

² Рамкова Директива за водите 2000/60 на ЕС.

– **в.т. с код BG3TU200R007**-река Калница; **ЕЦ2022-2027**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, Електропроводимост, БПК, РО4. Изключение по 4(4)(a)(iii) от РДВ. Чл.156в,т.1, в) от ЗВ; **ЕЦ-след 2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването му. Изключение по 4(4)от РДВ. Чл.156в т.1 в от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU200R008**-река Синаповска. **ЕЦ2015**- опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ-2027г**- Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването; Изключение по чл. 4(4) от РДВ; чл. 156в, т. 1а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R011**-Река Араплийска, Куруджа, Боялъшка. **ЕЦ2015**- опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ-2027г** Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни; БПК5 – понижение и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ

– **в.т. с код BG3TU500R012**- Река Поповска от яз. Малко Шарково до устие, р. Ахлатийска. **ЕЦ2015**- опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ-2027г**- Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването му. Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R013**- Река Ахлатийска до яз. Малко Шарково. **ЕЦ2015**- опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ-2027г**-Постигане на добро екологично състояние по БЕК, Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването му. Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R014**- Река Поповска до яз. Малко Шарково. **ЕЦ2015**- опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ-2027г**- Постигане на добро екологично състояние по БЕК Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването му. Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R015**-река Дряновска. **ЕЦ**- постигане на добро екологично състояние/потенциал или опазване на доброто състояние и предотвратяване влошаването. **ЕЦ-2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R016**- Река Тунджа от вливане на р. Симеоновска до гр. Елхово. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос. Изключение по 4(4)(a)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ. **ЕЦ-2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни (повишаване с 1 степен); общ фосфор (СГС - понижение с 0,04 mg/l); общ азот (СГС - понижение с 1,60 mg/l) и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1 а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R018**-река Дареорман. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, Електропроводимост, БПК, NO3, Нобщ, нитрати. Изключение по 4(4)(a)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ; **ЕЦ-2027г** - Постигане на добро екологично състояние по БЕК Риби; БЕК Макробезгръбначни; общ азот и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1а и 1в от ЗВ;

– **в. т. с код BG3TU500R019**-река Боадере. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, Електропроводимост, БПК, NO3, Нобщ, нитрати. Изключение по 4(4)(a)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ. **ЕЦ-2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК

Фитобентос и Макробезгръбначни; общ азот и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU500R020**-река Симеоновска; **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, Електропроводимост, NO₃, Нобщ; Изключение по 4(4)(а)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ; **ЕЦ-2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни (повишаване с 1 степен); общ азот (СГС - понижение с 2,8 mg/l) и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU570R066**-Река Тунджа от вливане на река Мочурица до вливане на р. Симеоновска. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, БПК, О₂, РО₄, Изключение по 4(4)(а)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ; **ЕЦ-2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК Макробезгръбначни; общ фосфор; общ азот; разтворен кислород и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1а и 1в от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU570R067**- Река Тунджа от вливане на река Асеновска до вливане на р. Мочурица. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, БПК. Изключение по 4(4)(а)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ; **ЕЦ-2027г**-Постигане на добро екологично състояние по БЕК Фитобентос и Макробезгръбначни и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1а и 1в от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU600R062**- Река Мочурица след вливане на р.Сигмен до устие. **ЕЦ2016-2021**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, електропроводимост, БПК, NO₃, NO₂, NH₄, Нобщ, РО₄, Робщ; Изключение по 4(4)(а)(i) от РДВ. Чл.156в,т.1, а) от ЗВ. **ЕЦ-2027г** - Постигане на добър екологичен потенциал по БЕК Фитобентос; БЕК Макробезгръбначни; общ фосфор; общ азот; БПК₅ и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1а от ЗВ;

– **в.т. с код BG3TU800R065**-река Мараш; **ЕЦ2022-2027**- постигане на добро състояние по Макрозообентос, О₂, БПК, NH₄, РО₄. Изключение по 4(4)(а)(iii) от РДВ. Чл.156в,т.1, в) от ЗВ. **ЕЦ-2027г** -Постигане на добро екологично състояние по БЕК Макробезгръбначни (повишаване с 1 степен); общ азот (СГС - понижение с 0,70 mg/l); БПК₅ (СГС – понижение с 0,30 mg/l) и предотвратяване на влошаването му; Изключение по 4(4) от РДВ. Чл.156в т.1в от ЗВ;

Съгласно ЗВ, общото описание на характеристиките на РБУ включва преглед на значимите видове **натиск и въздействие** в резултат от човешка дейност върху състоянието на повърхностните води. За водните тела на разглежданата територия най-общо са определени следните видове натиск:

✓ **Хидроморфологичен натиск върху повърхностните водни тела за територията:**

• **Натиск от диги:**

- **със слаб натиск** - в.т. с код BG3TU500R012, в.т. с код BG3TU570R067 и в.т. с код BG3TU800R065;

- **с умерен натиск** - в.т. с код BG3TU570R066.

• **Натиск от урбанизация – със слаб натиск BG3TU570R067.**

Натиск от инертни материали - със слаб натиск - в.т. с код BG3TU570R066, в.т. с код BG3TU570R067 и в.т. с код BG3TU800R065-слаб

- **Натиск от миграционни бариери**

- с незначителен натиск - BG3TU100R002, BG3TU135R005, BG3TU500R014, BG3TU500R016, BG3TU570R066 и в.т. с код BG3TU570R067;
- с умерен натиск - BG3TU100R004, BG3TU500R011, BG3TU200R007, BG3TU500R012, BG3TU600R062

- ✓ **Натоварване на повърхностните водни тела от точкови източници – градски битово-фекални отпадъчни води**

- в.т.с код BG3TU600R062-заустване на ГКМ на под 2000е.ж.-1 брой;
- в.т. с код BG3TU570R067- зауствания на ГКМ над 2 000 е.ж., 1брой, Зауствания на ПСОВ под 2 000е.ж., ЛПСОВ с капацитет под и над 5 000 куб.м./ден, брой-1брой; Зауствания на ГКМ под 2 000 е.ж., брой-3боя;
- в.т. с код BG3TU570R067- зауствания на ГКМ под 2 000 е.ж., 1брой;
- в.т. с код BG3TU500R012- зауствания на ГКМ под 2 000 е.ж., 2 боя;
- в.т. с код BG3TU200R008-зауствания на ПСОВ под 2 000 е.ж. 1брой;
- в.т. с код BG3TU200R007- зауствания на ГКМ под 2 000 е.ж., 1 брой
- в.т. с код BG3TU135R005- зауствания на ПСОВ под 2 000 е.ж., 1 брой.

- ✓ **Натоварване на повърхностните водни тела от точкови източници – индустрия**

- в.т. с код BG3TU800R065-р. Мараш- 2 бр. с Компл. разрешителни по IPPC и 1 брой по ЗВ;
- в.т. с код BG3TU570R067-р. Тунджа от вливане на река Асеновска до вливане на р. Мочурица- 3 боя Разрешителни по ЗВ;
- в.т. с код BG3TU570R066-р. Тунджа от вливане на река Мочурица до вливане на р. Симеоновска-3 боя по IPPC и 2 боя от животновъдни ферми
- в.т. с код BG3TU500R013- р. Ахлатийска до яз. Малко Шарково- 1 брой по IPPC;
- в.т. с код BG3TU500R012- р. Поповска от яз. Малко Шарково до устие, р. Ахлатийска- 1брой от площадка за депониране на отпадъци;
- в.т. с код BG3TU100R002- р. Тунджа от вливане на р. Мелнишка до границата-1брой заустване от руднични води.

- ✓ **Значимост на въздействието от климатичните промени**

Всички водни тела в средното и долното течение на река Тунджа са с прогноза за **висока значимост** на въздействията от изменение на климата в периода 2071-2100. Потенциалното въздействие на климатичните промени върху състоянието на качеството на водните ресурси се прогнозира да бъде най-силно в следните повърхностни водни тела с прогноза за изменение на средно годишния отток в диапазона 15-20% по сценарий RCP 8.5 в периода 2071-2100³ - в.т. с код BG3TU200R007, BG3TU500R015, BG3TU500R018, BG3TU500R019, BG3TU500R020, BG3TU570R066, BG3TU570R067, и в.т. BG3TU600R062.

- ✓ **Зони за защита на водите**

Зоните за защита на водите (ЗЗВ) са със специална защита съгласно Рамковата директива по водите. Те включват територии, определени по други директиви, както и зони по чл.6, чл. 7 и

³ ПУРБ2016-2021 на ИБР

Приложение IV на РДВ.РДВ определя типовете зони за защита на водите, за които се изготвя регистър.

- *Зони за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване са териториите, определени за водочерпене за човешка консумация по член 7 на РДВ*

В регистъра на зоните за защита на течащи повърхностни води, предназначени за ПБВ **няма включени зони**, които съвпадат с границите на водните тела на разглежданата територия.

- *Зони, чувствителни към биогенни елементи са уязвимите зони, съгласно Директива 91/676/ЕИО.*

В Източноромански район са определени 6 зони за защита на водите - чувствителни зони, от които две в разглежданата територия:

-код на зоната BGSARI12- р. Тунджа -начало-р. Тунджа, след вливането на р. Мочурица-край на зоната- р. Тунджа до границата Река Тунджа.

-код на зоната BGCSARI12-водосбор на р. Тунджа-начало- р. Мочурица, от изворите-край на зоната- р.Мочурица, до вливането ѝ в р. Тунджа.

- *Защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен факт.*

- код на зоната **BG0000402**- Бакаджиците-водни тела с код BG3TU500R019, BG3TU500R020, BG3TU570R066, BG3TU600R062;
- код на зоната **BG0000420** Гребенец-в.т. с код BG3TU800R065;
- код на зоната **BG0000218** Дервентски възвишения 1- водни тела с код BG3TU100R004 BG3TU500L013 BG3TU500R012 BG3TU500R011 BG3TU100R002 BG3TU500R014
- код на зоната **BG0000219** Дервентски възвишения 2-водни тела с код BG3TU500L013 BG3TU500R012 BG3TU500R013 BG3TU500R014;
- код на зоната **BG0000217** Ждрелото на река Тунджа-водни тела с код BG3TU100R004 BG3TU100R002;
- код на зоната **BG0000196** Река Мочурица- BG3TU600R062, BG3TU570R066, BG3TU800R065, BG3TU570R067;
- код на зоната **BG0000192** Река Тунджа 1-водни тела с код BG3TU570R066, BG3TU800R065, BG3TU600R062, BG3TU570R067;
- код на зоната **BG0000195** Река Тунджа- водни тела с код BG3TU500R019, BG3TU500R020, BG3TU200R007, BG3TU500R018, BG3TU100R004, BG3TU500R012, BG3TU500R011, BG3TU500R015, BG3TU500R016, BG3TU570R066, BG3TU100R002, BG3TU135R005;
- код на зоната **BG0000212** Сакар-водни тела с код BG3TU200R008, BG3TU200R007, BG3TU100R001, BG3TU100R002;
- код на зоната **BG0000401** Св. Илийски възвишения- водно тяло с код BG3TU200R007;
- код на зоната **BG0000205**-Стралджа-водни тела с код BG3TU800R065, BG3TU600R062;
- код на зоната **BG0000427** – Река Овчарица – водни тела с код BG3MA200R026, BG3MA200R024, BG3MA200R022, BG3MA200L210, BG3MA200R014

■ *Зони за защита на водите от „Натура 2000“ съгласно Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване*

- код на зоната **BG0002094**- BG094- Адата – Тунджа-водно тяло с код BG3TU570R067;
- код на зоната **BG0002026**-BG026-Дервентски възвишения-водни тела с код BG3TU100R004,BG3TU500L013,BG3TU500R012,BG3TU500R011,BG3TU100R002,BG3TU500R014;
- код на зоната **BG0002066**- BG066- Западна Странджа-водни тела с код BG3TU500L01, BG3TU500R012, BG3TU500R013, BG3TU500R014;
- код на зоната **BG0002028** BG028- Комплекс Стралджа-код на в.т.BG3TU800R065, BG3TU600R062;
- код на зоната **BG0002021**- BG021- Сакар- водни тела с код BG3TU200R008, BG3TU100R003,BG3TU200R007,BG3TU100R004,BG3TU500R015,BG3TU100R001,BG3TU100R002, BG3TU135R005, BG3MA100R001;
- код на зоната **BG0002027**- BG027- Язовир Малко Шарково-код на водните тела BG3TU500L013, BG3TU500R012, BG3TU500R013, BG3TU500R014;
- код на зоната **BG0002023**- BG023- Язовир Овчарица-водни тела с код BG3MA200R027;

■ *Зони за защита на водите, които са защитени територии, определени по ЗЗТ*

- **ЗЗ/ЗТ- «БАЛАБАНА»** Местообитания на различни видове чапли. Равнинни лонгозни гори – водно тяло с код BG3TU500R012;
- **ЗЗ/ЗТ- Резерват- «ГОРНА ТОПЧИЯ»**- Лонгозна гора- в.т. с код BG3TU500R016;
- **ЗМ „ДОЛНА ТОПЧИЯ»** - Находище на колхидски фазан. Лонгозна гора-водно тяло с код BG3TU500R016;
- **ЗМ «ЖДРЕЛОТО НА РЕКА ТУНДЖА»**- Опазване на консервационно значими местообитания на 149 вида птици, 8 вида земноводни, 21 вида влечуги, на други защитени, редки и уязвими растителни и животински видове, техните съобщества, както и характерен ландшафт- водно тяло с код BG3TU100R002
- **ЗМ «ИВАН ГЬОЛ»**- Опазване на естествено находище на блатно кокиче-в.т. с код BG3TU570R067;
- **ЗМ «ЛОНГОЗИТЕ»**- водно тяло с код BG3TU500R016;
- **ЗМ «ДЕБЕЛАТА КОРИЯ»**- Опазване на естествена ясенова и брястова гора и характерен пейзаж-водно тяло с код BG3TU570R066;
- **ЗМ «БЛАТОТО»** -Опазване на естествено находище на блатно кокиче-водно тяло с код BG3TU600R062.

В регистъра на зоните за защита на повърхностни течащи води, предназначени за ПБВ няма включени зони, които съвпадат с границите на водните тела на разглежданата територия.

■ *Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми*

„Р. Тунджа“ с код BG3FSWTU570R067, „Р. Тунджа“ с код BG3FSWTU570R066, „Р. Тунджа“ с код BG3FSWTU500R016, „Р. Тунджа“ с код BG3FSWTU135R005, „Р. Тунджа“ с код BG3FSWTU100R002, „р. Мочурица“ с код BGJFSWTU600R062, „р. Поповска“ с код BG3FSWTU500R012, „р. Синаповска“ с код BG3FSWTU200R008, „р. Калница“ с код BG3FSWTU200R007, „р. Мелнишка“ с код BG3FSWTU100R004

➤ **Мониторинг и програми за мониторинг**

С оглед на извършения анализ на ЕС/ЕП и ХС на повърхностните водни тела на разглежданата територия, в актуализирания ПУРБ2022-2027г е предвиден подробен контролен и оперативен мониторинг на водите в следните пунктове:

1. код на пункта BG3MA00229MS0131- р.Скалишка - с. Скалица-О-код на в.т. BG3MA200R027;
2. код на пункта BG3TU00013MS0010- р.Тунджа - с. Срем, 200 м след моста за с. Срем, десен бряг-S,О-код на в.т. BG3TU100R002;
3. код на пункта BG3TU00149MS0011- р. Мелнишка - преди устие, мост на пътя за с. Гранитово - с. Мелница- S, О-код на в.т. BG3TU100R004;
4. код на пункта BG3TU00019MS0020- р. Тунджа с. Княжево, мост на пътя за гр.Елхово-О-код на в.т. BG3TU135R005;
5. код на пункта- BG3TU00539MS0060- р. Тунджа - гр.Елхово-О- код на в.т. BG3TU135R005;
6. код на пункта BG3TU00221MS0022- р. Калница-устие след мост на черен път- S, О- код на в.т. BG3TU200R007;
7. код на пункта BG3TU00021MS0021-р.Синаповска-устие-О-код на в.т. BG3TU200R008;
8. код на пункта BG3TU00043MS0028- р. Араплийска - с. Чернозем, мост на шосе Елхово-Тополовград-О-код на в.т. BG3TU500R011;
9. код на пункта BG3TU05211MS0030- р. Поповска устие, след гр.Елхово-О-код на в.т. BG3TU500R012;
10. код на пункта BG3TU05249MS0042- р. Ахлатлийска с.Горска поляна, преди яз.Малко Шарково-О- код на в.т. BG3TU500R013;
11. код на пункта BG3TU00527MS0041- р. Поповска - преди с. Воден, преди брод на черен път-О-код на в.т. BG3TU500R014;
12. код на пункта BG3TU00532MS0050- р. Дряновска устие-О-код на в.т. BG3TU500R015;
13. код на пункта BG3TU00553MS0082- р.Тунджа с.Коневец, бент преди моста за селото-О-код на в.т. BG3TU500R016;
14. код на пункта BG3TU00552MS0080- р. Дерееорман – устие-О-код на в.т. BG3TU500R018;
15. код на пункта BG3TU00554MS0083- р. Боадере-устие след с. Каравелово, мост на шосе Ямбол-Елхово-О-код на в.т. BG3TU500R019;
16. код на пункта BG3TU00056MS0084- р. Симеоновска-горно течение-О-код на в.т. BG3TU500R020;
17. код на пункта BG3TU00579MS0090- р. Тунджа - с. Ханово-О- код на в.т. BG3TU570R066;
18. код на пункта BG3TU00711MS0130- р. Тунджа - преди гр. Ямбол, мост на околвръстен път- S-код на в.т. BG3TU570R067;
19. код на пункта BG3TU00719MS0160-р. Тунджа-с. Самуилово, след р.Асеновска-О-код на в.т. BG3TU570R067;
20. код на пункта BG3TU00061MS0100 - р.Мочурица – устие- S,О-код на в.т. BG3TU600R062;
21. код на пункта BG3TU00651MS0104- р. Мочурица с.Маленово-О-код на в.т. BG3TU600R062;
22. код на пункта BG3TU00659MS0108- р. Мочурица след гр. Карнобат-О-код на в.т. BG3TU600R062;

23. код на пункта BG3TU00643MS1103-р. Мараш след с. Лозенец-О-код на в.т. BG3TU800R065.

✓ Актуализирана програма за хидробиологичен мониторинг на повърхностни води в ПУРБ2022-2027

С оглед на извършения анализ на ЕС/ЕП и ХС на повърхностните водни тела на разглежданата територия, в актуализирания ПУРБ2022-2027г е предвиден подробен хидробиологичен мониторинг на водите в следните пунктове:

1. код на пункта BG3MA00229MS0131-Скалишка с.Скалица-О-код на в.т. BG3MA200R027;
2. код на пункта BG3TU00719MS0160- Тунджа с.Самуилово, след р.Асеновска, преди моста, ляв бряг-О- код на в.т. BG3TU570R067;
3. код на пункта BG3TU00719MS0155- Тунджа с. Крушаре, мост на шосе Сливен-Ямбол-код на в.т. BG3TU570R067;
4. код на пункта BG3TU00711MS0131-Тунджа след с.Завой, след бента, ляв бряг- код на в.т. BG3TU570R067;
5. код на пункта BG3TU00711MS0130- Тунджа преди гр.Ямбол, мост на околновръстен път-S- код на в.т. BG3TU570R067;
6. код на пункта BG3TU00059MS0092- Тунджа след гр. Ямбол, с. Кукорево, черен път от шосе Ямбол-Елхово-код на в.т. BG3TU570R066;
7. код на пункта BG3TU00579MS0090- Тунджа с.Ханово, 20 м след ПС ТЕЦ-2-О- код на в.т. BG3TU570R066;
8. код на пункта BG3TU00573MS0086-Тунджа с.Тенево, мост на пътя за селото- код на в.т. BG3TU570R066;
9. код на пункта BG3TU00553MS0082- Тунджа с.Коневец, бент преди моста за селото, десен бряг-код на в.т. BG3TU500R016;
10. код на пункта BG3TU00539MS0065- Тунджа преди гр.Елхово, по черен път край свинекомплекс "Странджата" О-код на в.т. BG3TU500R016;
11. код на пункта BG3TU00539MS0060- Тунджа мост в гр.Елхово ХМС-О-код на в.т. BG3TU135R005;
12. код на пункта BG3TU00539MS0061- Тунджа след гр.Елхово, до м.Балабана, черен път-код на в.т. BG3TU135R005;
13. код на пункта BG3TU00019MS0020- Тунджа с.Княжево, мост на пътя за Елхово-О- код на в.т. BG3TU135R005;
14. код на пункта BG3TU00115MS0004- Тунджа с.Лесово, черен път към рудника, 200 м след въжен мост, ляв бряг-код на в.т. BG3TU100R002
15. код на пункта BG3TU00659MS0108- Мочурица гр. Карнобат; мост на 8 км по пътя за с. Венец-О-код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
16. код на пункта BG3TU00653MS0107- Мочурица с.Церковски-код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
17. код на пункта BG3TU00653MS0106-Мочурица с.Деветак-код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
18. код на пункта BG3TU00651MS0104-Мочурица с.Маленово-О- код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;

19. код на пункта BG3TU00061MS0103- Мочурица с.Воденичане- код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
20. код на пункта BG3TU00061MS0102-Мочурица с.Чарда- код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
21. код на пункта BG3TU00061MS0101-Мочурица с. Веселиново,мост по пътя за с. Могила- код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
22. код на пункта BG3TU00061MS0100-Мочурица устие гр.Ямбол, преди моста за града-S-О- код на в.т. BG3TU600R062-CMBT;
23. код на пункта BG3TU00647MS2103- Мараш преди с.Лозенец-код на в.т. BG3TU800R065;
24. код на пункта BG3TU00643MS1103- Мараш след с.Лозенец- О- код на в.т. BG3TU800R065;
25. код на пункта BG3TU00056MS0084- Симеоновска горно течение-О-код на в.т. BG3TU500R020;
26. код на пункта BG3TU00554MS0083- Боадере устие след с.Каравелово, мост нашосе Ямбол- Елхово-О- код на в.т. BG3TU500R019;
27. код на пункта BG3TU00552MS0081- Дереорман с.Бояново, преди брод на черен път за с.Стройно- код на в.т. BG3TU500R018;
28. код на пункта BG3TU00552MS0080- Дереорман устие, мост на шосе Ямбол-Елхово, след разклона за Бояново-О- код на в.т. BG3TU500R018;
29. код на пункта BG3TU00532MS0043- Дряновска преди с.Дряново- код на в.т. BG3TU500R015;
30. код на пункта BG3TU00532MS0050- Дряновска устие-О- код на в.т. BG3TU500R015;
31. код на пункта BG3TU00527MS0041- Поповска преди с.Воден, преди брод на черен път-О- код на в.т. BG3TU500R014;
32. код на пункта BG3TU05237MS0035- Поповска гр.Болярово, мост в града- код на в.т. BG3TU500R012;
33. код на пункта BG3TU05217MS0033- Поповска с.Попово, преди селото, до тополова гора- код на в.т. BG3TU500R012;
34. код на пункта BG3TU05215MS0031- Поповска с.Добрич, мост на шосе Болярово Елхово, ляв бряг- код на в.т. BG3TU500R012;
35. код на пункта BG3TU05211MS0030- Поповска устие, след гр.Елхово мост по пътя за Тополовград-О-код на в.т. BG3TU500R012;
36. код на пункта BG3TU05249MS0042- Ахлатлийска с.Горска поляна, преди яз.Малко Шарково-О- код на в.т. BG3TU500R013;
37. код на пункта BG3TU00044MS0028- Араплийска преди с.Лалково, мост на пътя за Ситово- код на в.т. BG3TU500R011;
38. код на пункта BG3TU00043MS0028- Араплийска с.Чернозем, мост на шосе Елхово-Тополовград-О- код на в.т. BG3TU500R011;
39. код на пункта BG3TU00041MS2029- Араплийска устие, мост на пътя Елхово – Тополвград- код на в.т. BG3TU500R011;
40. код на пункта BG3TU00228MS3029- Калница с.Питово, стопански двор преди язовир- код на в.т. BG3TU200R007;
41. код на пункта BG3TU00225MS0026- Калница с.Генерал Инзово, мост за с.Видинци- код на в.т. BG3TU200R007;

42. код на пункта BG3TU00223MS0024- Калница с.Крумово, след моста, брод на черен път- код на в.т. BG3TU200R007;

43. код на пункта BG3TU00221MS0023- Калница с.Пчела, мост на пътя за с.Изгрев- код на в.т. BG3TU200R007;

44. код на пункта BG3TU00221MS0022- Калница устие след мост на черен път- S-O- код на в.т. BG3TU200R007;

45. код на пункта BG3TU00292MS1029- Синаповска мост на шосе гр.Тополовград - с.Голям Манастир-код на в.т. BG3TU200R008;

46. код на пункта BG3TU00023MS0029- Синаповска над с.Синапово, до стопански двор-О- код на в.т. BG3TU200R008;

47. код на пункта BG3TU00021MS0021- Синаповска устие, с.Княжево, след вливане на р.Калница, брод на черен път- код на в.т. BG3TU200R008;

48. код на пункта BG3TU00149MS0011- Мелнишка преди устие, мост на пътя за с.Гранитово - с.Мелница- код на в.т. BG3TU100R004.

➤ Програма от мерки /ПоМ/ във ПУРН /2016-2021/ 2022-2027

В ПоМ на ПУРН 2022-2027 г. за района са планирани мерки за естествено задържане на води и зелени инфраструктури, така наречените „зелени мерки”: *Подобряване на естественото задържане на водата чрез:*

- изграждане на съоръжения за естествено задържане на водата (заливни равнини и др.)
- създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; (Мярката е включена и в ПоМ на ПУРН);
- създаване на зелена инфраструктура, на зони за отдих и други услуги на хората чрез естествено или изкуствено водозадържане;
- създаване и възстановяване на влажни зони;
- възстановяване на меандри и ръкави.

В Програмата от мерки за постигане на добро екологично състояние/потенциал и добро химично състояние в ПУРН2016-2021 и в ПУРН2022-2027 за водните тела са предвидени следните **основни и допълнителни мерки по водни тела, които могат да имат отношение към горските територии управлявани в областта:**

– **в.т. с код BG3TU100R002-** р. Тунджа от вливане на р. Мелнишка до границата- 2.2. Дифузни източници - селско стопанство-О-; **Мярка- OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие-OS_3_3-3.Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск

– **в.т. с код BG3TU100R004-** р. Мелнишка-О. **Мярка- OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3- 3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск-общ. Елхово

– **в.т. с код BG3TU135R005-** р. Тунджа от гр. Елхово до вливане на р. Мелнишка и р. Коруджа- 2.2. Дифузни източници - селско стопанство-О. **Мярка- OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3- 3.

Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск.

– **в.т. с код BG3TU500R011-** р. Араплийска, Куруджа, Боялъшка-О. **Мярка: OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3-3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло-община Елхово, Болярво.

– **в.т. с код BG3TU500R012-** р. Поповска от яз. Малко шарково до устие, р. Ахлатийска-Промисленост, Защита от наводнения, Селско стопанство-О. **Мярка-НУ_11-** Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите. Действие- НУ_11_1- 1. Изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката (рибни проходи, байпаси и др.) - На водовземно съоръжение на НС ЕАД на р. Поповска, в с.Добрич-общ.Елхово;

– **код на в.т. BG3TU500R013-**р. Ахлатийска до яз. Малко Шарково. **Мярка-OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3-3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло-Болярво;

– **код на в.т. BG3TU500R014-**р. Поповска до яз. Малко Шарково- Антропогенен натиск – друго-О. **Мярка- OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Действие- OS_3_3-3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло-Болярво.

– **код на в.т. BG3TU500R015-** р. Дряновска - Физическо изменение на коритото - защита от наводнения-О. **Мярка-OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3-3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло;

– **код на в.т. BG3TU500R016-**р. Тунджа от вливане на р. Симеоновска до гр. Елхово- Дифузни източници - селско стопанство-О. **Мярка-OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3- 3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло;

– **код на в.т. BG3TU500R018-** р. Дереорман-от Градско развитие, Селско стопанство, Рибарство и аквакултури, Защита от наводнения-О. **Мярка-OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3- 3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло;

– **код на в.т. BG3TU500R020-** р. Симеоновска- Градско развитие, Селско стопанство, Защита от наводнения-О. **Мярка-OS_3-** Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води. Действие- OS_3_3- 3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло;

– **код на в.т. BG3TU570R066-** р. Тунджа от вливане на р. Мочурица до вливане на р. Симеоновска- Градско развитие, Промисленост, Селско стопанство, Защита от наводнения-О.

Мярка-OS_3- Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Действие- OS_3_3- 3. Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск. Цялото водно тяло;

– **код на в.т. BG3TU800R065**-Река Мараш- Промисленост, Селско стопанство, Защита от наводнения-О. **Мярка- UW_2-** Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места. Действие- UW_2_4- 4. Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.-община Стралджа

➤ **Риск от наводнение и предварителна оценка на риска от наводнения**

За разглежданата територия в ПОРН са определени следните РЗПРН⁴:

- **РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_01 р. Тунджа** - гр. Елхово- речни, инфраструктурни (преливане на яз. Жребчево) промяна - разширяване на границите;

- **РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_02- р. Тунджа** - от с. Самуилово до с. Тенево.

- **РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_03 р. Мочурица** - от с. Маленово до гр. Ямбол- речни – промяна.

За разглежданата територия изрично са маркирани две РЗПРН, в които е необходимо поддържане и почистване на растителността: **РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_01 и РЗПРН с код BG3_APSFR_TU_02 и Мярка M33-B15с-** поддържане на проводимостта и почистване от растителност на речните легла- Тип на наводнението-речно, дъждовно и внезапно. Отговорни органи- Общински администрации; Областни администрации; МЗХ – Нап. с-ми. Източници на финансиране-Държавен бюджет и Общински бюджет.

4.3.2 Черноморски район за басейново управление

Водните тела от област Ямбол на територията на Черноморския басейн са във водосборният басейн на Мандренски реки в Екорегия 12. В ОПРГТ-област Ямбол няма информация за екологичното и химично състояние на повърхностните води на територията обхваната от Черноморския басейн за управление на водите.

В Черноморски район за басейново управление са идентифицирани 4 категории повърхностни води – “реки”, “езера”, “преходни води” и “крайбрежни води”. От друга страна, водните тела се класифицират като: - силномодофицирани (СМВТ) - които са претърпели значителни физични изменения, довели до значителни промени в хидроморфологичните им характеристики; - изкуствени (ИВТ) – създадени вследствие на човешка дейност.

➤ **Повърхностни водни тела категория „РЕКА“:**

Съгласно писмо № 04-01-1327/A1/24.07.2023г. на БДЧР-Варна водните тела и/или части от тях, които попадат на територията на област Ямбол, съгласно втория актуализиран ПУРБ2016-2021, и на третия ПУРБ 2022-2027 на ЧРБ са представени в следващата таблица:

⁴ РЗПРН-Район със значителен потенциален риск от наводнение

Таблица 2 Повърхностни водни тела на територията на ЧРБУ от територията на област Ямбол

№	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Речен басейн	Тип на водното тяло	Категория на водното тяло	Естествено/СМВТ	ЕС/ЕП <i>ЕС/ЕП в ПУРБ 2022-2027</i>	ХС <i>ХС</i>	Обща оценка на риска в ПУРБ 2016-2021 <i>Обща оценка на риска в ПУРБ2022-2027</i>
1.	BG2MA400R021 <i>BG2MA400R1021-в ПУРБ2022-2027</i>	р. Факийска - от извор до вливане на р. Малката река	Мандренски реки	R4 <i>R04</i>	река	естествено	Умерено <i>Лошо</i>	Не е определено <i>Добро</i>	Вероятно в риск <i>вероятно в риск</i>
2.	BG2MA800R019	I участък: р. Господаревска - от извор до вливане в р. Средецка- II участък: Малката река - от извор до вливане в р. Господаревска- III участък: р. Селска (Драковска) - от извор до вливане в р. Господаревска	Мандренски реки	R11	река	естествено	Умерено <i>Много лошо</i>	Не е определено <i>Добро</i>	В риск <i>В риск</i>

Забележка:

➤ **Екологични цели на определените водни тела**

Екологичните цели за водните тела са определени в чл. 4 на Рамковата директива за водите (РДВ) и транспонирани в глава X, раздел III, чл. 156а до 156ж от Закона за водите (ЗВ). В актуализирания третия ПУРБ2022-2027 на ЧРБ са поставени следните Екологични Цели за достигане през третия планов период, както и обосновка на причините за прилагане на изключения:

-в.т. с код BG2MA400R1021- р. Факийска - от извор до вливане на р. Малката река; **ЕЦ2021-** Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; запазване на добро екологично състояние по биологични елементи постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи -Р-PO₄, Р-total, N-total, Р-PO₄; Постигане и запазване на добро химично състояние. **ЕЦ2027-** Запазване на добро екологично състояние; Запазване на добро химично състояние. **ПУРБ2022-2027-Нова ЕЦ2027**

- Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние - постигане на умерено състояние по биологичен елемент МФ;

-постигане на добро състояние по биологични елементи ФБ, МЗБ, Риби;

-постигане на добро състояние по физико-химични елементи: общ азот, общ фосфор, кислородни условия; Поддържане на добро състояние по ФХЕК/СЗ, по които не са установени превишения. Поддържане на химично състояние. **Нова ЕЦ след 2027-** Постигане на добро екологично състояние. Поддържане на добро химично състояние. **В.т. е в изключение по чл. 156в, т.1 „в“ от ЗВ (4.4.iii от РДВ) за ЕС;**

-в.т. с код BG2MA800R019-I участък: р. Господаревска - от извор до вливане в р. Средецка- II участък: Малката река - от извор до вливане в р. Господаревска- III участък: р. Селска (Драковска) - от извор до вливане в р. Господаревска; **ЕЦ2021-** Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние - постигане и запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - МЗБ и Риби; запазване на добро екологично състояние по физикохимични. елементи. Постигане и запазване на добро химично състояние. **ЕЦ-2027-** Запазване на добро екологично състояние; Запазване на добро химично състояние. **ПУРБ2022-2027-Нова ЕЦ2027-** Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние - постигане на умерено екологично състояние по биологичен елемент- Риби; постигане на добро екологично състояние по биологичен елемент – МФ; - постигане на добро екологично състояние по физико-химични елементи - БПК₅, общ азот, общ фосфор; - поддържане на добро състояние по БЕК/ФХЕК/СЗ, за които не са установени превишения. Поддържане на добро химично състояние. **Нова ЕЦ след 2027-** Постигане на добро екологично състояние. Поддържане на добро химично състояние. **В. т. е в изключение по чл. 156в, т.1 „в“ от ЗВ (4.4.iii от РДВ) по отношение на ЕС.**

-в.т. с код BG2MA900R1020- р. Средецка от извор до град Средец. **ЕЦ2021-** Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; Опазване, подобряване и

възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние; Постигане на възможно най-добро състояние по биологични елементи - МЗБ и Риби; Постигане и запазване на добро химично състояние. **ЕЦ2027-** Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи - МЗБ и риби; Запазване на добро химично състояние. **ПУРБ2022-2027-Нова ЕЦ2027-** Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - постигане на умерено състояние по биологичен елемент - Риби; постигане на добро състояние по биологични елементи - МФ и МЗБ; Поддържане на добро състояние по ФХЕК/СЗ, по които не са установени превишения; Намаляване на концентрацията на трибутилкалаени съединения. Поддържане на добро химично състояние по веществата, по които не са установени превишения. **Нова ЕЦ след 2027-** Постигане на добро екологично състояние. Постигане на добро химично състояние. **В.т. е в изключение по** чл. 156в, т.1 „в“ от ЗВ (4.4.iii от РДВ) по отношение на ЕП и ХС.

-**в.т. с код BG2MA900R1120-** р. Тагаревска - от извор до вливане в р. Средецка. **ЕЦ2021- 1.** Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние; Постигане на възможно най-добро състояние по биологични елементи- МЗБ и Риби; Постигане и запазване на добро химично състояние. **ЕЦ2027-**Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние, Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи - МЗБ и риби; Запазване на добро химично състояние. **ПУРБ2022-2027-Водното тяло е постигнало поставените цели по ЕС и ХС в ПУРБ 1 и ПУРБ 2. Нова ЕЦ 2027-** Поддържане на добро екологично състояние. Поддържане на добро химично състояние. **Нова ЕЦ след 2027-** Поддържане на добро екологично състояние. Поддържане на добро химично състояние.

➤ **Натоварване на повърхностните водни тела**

Съгласно Заповед № РД – 970/ 28.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите, цялата територия на Черноморския басейнов район попада в чувствителна зона.

• **Натиск от заустване на отпадъчни води от индустриални източници с Разрешително по ЗООС/КПКЗ/**

- "Булгартрансгаз" ЕАД, гр.София, Компресорна станция "Лозенец"-приемник в.т. с код BG2MA400R1021- р. Факийска – от извор до вливане на р. Малката река.

• **Натиск от земеделие и животновъдство**

Засегнати в различна степен водни тела на повърхностни водни обекти на разглежданата територия:

- в.т. с код BG2MA800R019- I участък: р. Господаревска – от извор до вливане в р. Средецка; II участък: Малката река – от извор до вливане в р. Господаревска; III участък- р. Селска (Драковска) - от извор до вливане в р. Господаревска;
- в.т. с код BG2MA900R1020-р. Средецка от извор до град Средец;
- в.т. с код BG2MA400R1021-р. Факийска – от извор до вливане на р. Малката река;
- в.т. с код BG2MA900R1120-р. Тагаревска – от извор до вливане в р. Средецка.

➤ **Значимост на Въздействието от климатичните промени**

Изменението на климата засяга водите повече от всички други естествени ресурси, водещо до интензивни промени в хидроложкия цикъл, в резултат на които в глобален мащаб, сухите сезони стават още по-сухи, а дъждовните сезони – още по-влажни, като в резултат се увеличава рискът от по-големи и по-чести наводнения и суши. Климатичните изменения оказват огромно влияние върху качеството и количеството на наличните и достъпни водни ресурси.

- **Зони със значим риск от засушаване – с умерен риск - в.т. с код BG2MA400R021 и - в.т. с код BG2MA800R019 – умерен.**

- **Водни тела в риск от недостиг на вода - с умерен риск в.т. с код BG2MA800R019 и в.т. с код BG2MA400R021.**

➤ **Зони за защита на водите**

Зоните за защита на водите (ЗЗВ) са със специална защита съгласно Рамковата директива по водите и ЗВ. Те включват територии, определени по други директиви, както и зони по чл.6, чл. 7 и Приложение IV на РДВ. РДВ определя типовете зони за защита на водите, за които се изготвя регистър.

- **Чувствителните зони съгласно Директива 91/271/ЕИО**

Те са определени по силата на Директива за пречистването на градски отпадъчни води (91/271/ЕЕС) и Заповед №РД-970/28.07.2003 г. на МОСВ. Определянето на чувствителните зони цели защита на повърхностните води от повишаване съдържанието на биогенни елементи в тях от отпадъчни води от населените места.

Начало-Черно море - от границата при с. Дуранкулак

Край-Черно море - до границата при с. Резово

Всички водни обекти във водосбора на Черно море на територията на Р. България

Код на зоната BGCSACL13- Водосбора на Черно море - крайбрежна линия

✓ *Защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор чл.119а, ал.1, т.5 от ЗВ:*

Код на зоната BG0000402- Бакаджиците-в.т. с код BG2MA800R019;

Код на зоната BG0000513-Войнишки Бакаджик-в.т. с код BG2MA800R019, G2MA900R1020;

Код на зоната BG0000219-Дервентски възвишения2-в.т. с код BG2MA400R1021, BG2MA900R1020, BG2MA900R1120;

Код на зоната BG0000198-Средецка река-в.т. с код BG2MA800R019, BG2MA900R1020,

BG2MA900R1120;

Код на зоната BG0001007-Странджа-в.т. с код BG2MA900R1120;

✓ *Регистър на зоните за защита на дивите птици по Директивата за птиците на територията на Черноморски басейнов район*

Код на зоната BG0002066 –Западна Странджа –в.т. с код BG2MA900R1020, BG2MA900R1120, BG2MA900R1021.

Код на зоната BG0002040-Странджа –в.т. с код BG2MA400R1021.

✓ *Зони за защита на водите, които са защитени територии, определени по Закона за защитените територии*

Горските територии на област Ямбол в ЧРБ попадат в различни ЗМ-защитени местности и ПЗ-природни забележителности съгласно Закона за защитените територии.

➤ **Мониторинг на водите**

- Контролен мониторинг

Осигуряване на необходимата информация за състоянието на всички елементи за качество, използвани при оценката на екологичното и химично състояние.

-Оперативен мониторинг

Целта на разработената програмата за оперативен мониторинг е да определи състоянието на водните тела, за които съществува риск да не постигнат добро състояние, както и да се извърши оценка на всички изменения в тяхното състояние, които са резултат от прилагането на програми от мерки.

-Проучвателен мониторинг

Целта на програмата за проучвателен мониторинг е да осигури необходимата информация, когато:

- се констатира превишения на екологичните стандарти но причината е неизвестна;
- контролният мониторинг показва, че целите за опазване на околната среда няма да бъдат постигнати и все още не е започнал оперативен мониторинг с цел проверка на причините, поради които водното тяло или водните тела няма да постигнат определените цели;
- не е определена величината и въздействието на случайни замърсявания.

• *програма за контролен и оперативен хидробиологичен мониторинг на повърхностните води на територията на черноморски район за басейново управление в ПУРБ 2016-2021, които са и в ПУРБ2022-2027:*

-в.т. с код BG2MA400R1021- р. Факийска – от извор до вливане на р. Малката река -II участък: р. Сарпасан – от извор до вливане в р. Факийска -III участък: Малката река – от извор до вливане в р. Факийска – определени са 7 броя пункта за мониторинг със следните кодове-S: BG2MA48974MS939, BG2MA48387MS398, BG2MA48919MS001, BG2MA64813MS394, BG2MA64843MS397, BG2MA48211MS399, BG2MA64911MS400.

-в.т. с код BG2MA800R019- I участък: р. Господаревска – от извор до вливане в р. Средецка, II участък: Малката река – от извор до вливане в р. Господаревска, III участък: р. Селска (Драковска) – от извор до вливане в р. Господаревска – определени са 11 бр.пункта за мониторинг със следните кодове –О- BG2MA68971MS383, BG2MA68611MS384, BG2MA06851MS385, BG2MA06837MS386, BG2MA68317MS387, BG2MA68193MS388, BG2MA06815MS389, BG2MA68411MS390, BG2MA68283MS464, BG2MA68251MS381 BG2MA68221MS382.

-в.т. с код BG2MA900R1020- р. Средецка от извор до град Средец- S- определени са 7 броя пункта за мониторинг със следните кодове- BG2MA69953MS462, BG2MA06931MS370, BG2MA69197MS371, BG2MA69193MS372, BG2MA06913MS373, BG2MA06911MS375, BG2MA69452MS463.

-в.т. с код BG2MA900R1120- р. Тагаревска – от извор до вливане в р. Средецка- S- определени са 3 броя пункта за мониторинг със следните кодове- BG2MA69421MS377, BG2MA69277MS378, BG2MA06925MS379.

Забележка: *Подчертаните водни тела и пунктове остават за изпълнение и в Програмата на ПУРБ 2022-2027.*

- ✓ *Програма за контролен и оперативен физико-химичен мониторинг на повърхностните води на територията на черноморски район за басейново управление*

Контролен мониторинг- S:

-в.т. с код BG2MA900R1020- р. Средецка-определени са 2 броя пункта за ФХМ със следните кодове- BG2MA06931MS370 и BG2MA69193MS372.

-в.т. с код BG2MA900R1120- р.Тагаревска от извор до вливане в река Средецка- определен е пункт с код BG2MA69421MS377.

-в.т. с код BG2MA800R019-река Голямята/Господаревска/- определени са два пункта за мониторинг с кодове- BG2MA68193MS388 и BG2MA06815MS389.

-в.т. с код BG2MA400R1021- р. Факийска-код на пункта BG2MA48919MS001.

Оперативен мониторинг-О: **в.т. с код BG2MA800R019-** р. Господаревска (Голямата) - гр. Средец, мост за с. Дюлево- код на пункта BG2MA06815MS389.

- ✓ *Програма за количествен мониторинг на повърхностни води, изпълнявана от НИМХ на територията на Черноморски район за басейново управление в ПУРБ 2022-2027*

ХМС 82780-Река Факийска-код на в.т. BG2MA400R1021-място-с.Факия-режимни измервания два пъти дневно.

➤ Програма от мерки /ПоМ/

• *Мерки от ПоМ по водни тела предложени в ЗПУРБ с отношение към разглежданата територия и дейността от ОПРГТ-област Ямбол*

– **код на в.т. BG2MA900R1020-** р. Средецка от извор до град Средец-О-1- Мярка- НУ_10- Осигуряване на екологичния отток-нова мярка, чрез осигуряване на минимално-допустимия

отток в реките след съоръжения за водовземане или регулиране на оттока. 2-Мярка- НУ_7- Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките, чрез забрана за всякакви действия водещи до хидроморфологични изменения на водните течения, обитавани от главоч (Cottus gobio), съгласно разпространението на вида, доказано с актуални научни изследвания.

– код на в.т. BG2MA900R1120- р. Тагаревска – от извор до вливане в р. Средецка-Прилагат се мерките на ниво РБУ.

– код на в.т. BG2MA800R019- I участък: р. Господаревска – от извор до вливане в р. Средецка. II участък: Малката река – от извор до вливане в р. Господаревска III участък: р. Селска (Драковска) – от извор до вливане в р. Господаревска-Д-О-1. Мярка- DP_12- Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията чрез зарибяване на язовирите със садково рибовъдство с растителноядни видове риба с цел ограничаване процесите на еутрофикация и увеличаване на екологичния капацитет за рибовъдство. 2. Мярка НУ_10- Осигуряване на екологичния отток чрез осигуряване на минимално-допустимия отток в реките след съоръжения за водовземане или регулиране на оттока

– код на в.т. BG2MA400R1021- р. Факийска – от извор до вливане на р. Малката река-О. 1-Мярка НУ_10- Осигуряване на екологичния отток чрез осигуряване на минимално-допустимия отток в реките след съоръжения за водовземане или регулиране на оттока

➤ Риск от наводнения

Съгласно писмо на БДЧР с изх. № 04-01-1327/A4/21.10.2024 г., в териториалния обхват на ОПРГТ на територията на област Ямбол попада в райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН), съгласно ПУРН 2022-2027г. с код BG2_APSFR_MA_02 и наименование „Господаревска р. – с. Люлин“. Част от отделите и подотделите се заливат при моделираните сценарии с период на повторемост – 20, 100 и 1000 години.

➤ Програма от мерки (ПоМ)

Мерките, които се прилагат на национално ниво или на ниво речен басейн (хоризонтални мерки), се считат за мерки с висок приоритет. Една от най-широко използваните мерки е свързана с почистването на речните корита от наноси и растителност. С оглед на широкото използване на тази мярка, тя се счита за хоризонтална мярка и може да се прилага на всяко място, където седиментите и растителността намаляват проводимостта на речните корита и стават причина за възникване на наводнения. По-подробна информация за ПоМ е дадена в приложенията (вж. приложение №4).

4.4 ЗЕМИ И ПОЧВИ

Съгласно Заданието за обхват и съдържание на екологичната оценка, в този раздел от ЕО земите се анализират в качеството им на приемник на съществуващо функционално ползване, характер и степен на изграденост и др., базирано на съществуващият баланс на територията /съществуващо земеползване/ и като ресурс, приемник на предвижданията на плана.

Почвената покривка е анализирана по видове почви с техните лесорастителни свойства. На анализ е поставено както почвеното разнообразие, така и евентуалното наличие на нарушени, замърсени и/или увредени земи.

4.4.1 Земи

В ОПРГТ е дадено разпределението на горските територии в обхвата на област Ямбол по вид на земите и вид на горите. Общата горска площ (земите) предмет на ОПРГТ в област Ямбол е 59369,0 ha.

Съгласно ОПРГТ, залесената площ на горските територии е общо 50911,7 ha, което представлява 85.75% от общата горска площ в област Ямбол. По отношение вида на горите в залесената площ, преобладаващо участие имат издънковите гори за превръщане - 60,08% от общата горска територия, следвани от широколистни високостъблени гори - 9,16%, иглолистните гори - 8,50% и нискостъблените гори - 8,01%).

По отношение вида на земите в залесената площ, преобладаващо участие имат насаждения с естествен произход с пълнота от 0,1 до 1,0 - общо 69,64% от залесената горска територия на областта, следвани от горски култури (склопени, несклопени и изредени горски култури), съставляващи 16,11%.

Земите от горските територии, за които също е необходимо прилагане на дейности за защита на почвите са териториите, предвидени за залесяване. Това е незалесена дървопроизводителна площ, която включва сечища, пожарища и голини с обща площ 2491,4 ha или 4,20 % от общата горска площ на областта.

Недървопроизводителната горска площ, обработваеми площи, горски разсадници, автомобилен път, дворни места, просеки, ловни просеки, нелесопригодни голини, нелесопригодни площи, скали, сипеи, дивечови ниви и ливади, ловни просеки, обработваеми земи и други е 5 965,9 ha, която представлява 6,5% от общата горска територия на област Ямбол.

Горите с наклон на терена над 7° и с пълнота 0,5 и 0,6 са с намалени защитни противо-ерозионни функции и има риск за развитие на площна ерозия при покритие на терените с тревна растителност, укрепнал подраст или храсти по-малко от 60% площта им.

В земите, заети от изредените култури и насаждения с пълнота от 0,1 до 0,3 и наклон на терена над 7°, при тревно покритие по-малко от 70% от площта им е необходимо при следваща инвентаризация да се планират дейности за противоерозионни залесявания. Целта е подобряване на противоерозионната защита на почвите и повишаване водозадръжния капацитет на тези гори.

4.4.2 Почви и връзка с типове горски месторастения

ОПРГТ на област Ямбол съдържа подробна информация относно типовете почви , формирането им и привързаните към тях различни типове горски месторастения. Общо, почвите в района на област Ямбол са песъчливи и глинесто-песъчливи и на отделни места песъчливо-глинести.

Важните фактори за формирането на лесорастителните свойства на почвите са климат, растителност, почвообразуваща скала, релеф, ерозия и антропогенната дейност.

Съгласно данните от проекта на ОПРГТ на област Ямбол, най-голяма площ заемат обикновени канелени горски почви – 61.90% от дървопроизводителната площ, следвани от канеленовидна смолница разпространена върху 26,9%, алувиално-ливадни наситени почви върху 3,75%, алувиално-делувиално ненаситени почви – 1,69 % и антропогенните почви – 0,03%.

Обикновени канелени горски почви

Разпространени са на юг от Централното старопланинско било, при хълмисто-предпланински релеф и по-малки надморски височини (рядко над 700 m надм. в.). Тези почви обхващат изцяло подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m н.в.), в които са установени 6 типа месторастения. В подпояса на равнинно-хълмистите широколистни гори (0-600 m надм. в.) са установени 4 типа местообитания. Върху обикновените канелени горски почви се срещат семенни и издънкови насаждения от цер, космат дъб, благун, зимен дъб, бук и габър, с добра производителност, а също и слабопродуктивни насаждения от келяв габър и мъждрян с издънков произход. Създадените култури са най-често от черен и бял бор. Над 70% от културите създадени тук са черборови с производителност от II до IV бонитет.

Канеленовидна смолница

Обхваща части от подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m н.в.) и подпояса на равнинно-хълмистите широколистни гори (0-600 m надм. в.). Върху първия тип горско месторастене се развиват предимно смесени широколистни издънкови дървостои, като преобладаващ е цер, благун и космат дъб. От културите, най-голямо видово участие имат акацията, орехът и черния бор. Тенденциите в стопанисването са насочени към естествено разпространените на местни дървесни видове и превръщането на издънковите насаждения в семенни.

Алувиално-ливадни наситени почви са образувани по поречията на реките. Заемат незначителен дял – 3,75 % от дървопроизводителната площ на областта. В подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 m н.в.) се формира много богато горско месторастене, наличната растителност на което е представена предимно от култури от евроамерикански тополи, както и от естествена растителност с лонгозен характер – чисти насаждения предимно от летен дъб и полски ясен, както и смесени насаждения от летен дъб, полски ясен, бял бряст, бяла върба, клен и др. В това месторастене са създадени брегозащитни ивици на р. Тунджа. Стопанисването на тези ивици ще бъде насочено за запазване и увеличаване на защитните им функции.

Алувиално-делувиално ненаситени почви са образувани по поречията на реките. Заемат незначителен дял – 1,69 % от дървопроизводителната площ на областта. Тези почви обуславят среднобогатото горско месторастене. Преобладаващата растителност е с изразен лонгозен характер, представена от чисти насаждения, предимно от летен дъб и полски ясен, които показват много добър растеж или смесени, придружени от бял бряст, бяла върба, цер, благун и др. От

културите най-многобройни са тези от евроамерикански тополи, по-малко акация, червен дъб, орех, чинар и др. Насоката е към запазване на лонгозния характер на растителността, както и към увеличаване продуктивността на създадените култури.

Антропогенни почви

Разпространени са върху едно горско месторастение. Заемат едва 0.03% от общата дървопроизводителна площ на област Ямбол. Формирани са на техногенно нарушени терени от добивна и преработваща промишленост, на бедно, сухо до свежо месторастение. Видовия състав на тези почви се съобразява с проект за рекултивация.

Почви и типове горски месторастения

Разнообразните геоморфоложки, експозиционни, растителни, климатични и други почво-образуващи условия в област Ямбол са обусловили формирането на разнообразна почвена покривка, обуславяща формирането на 14 типа горски месторастения, описани детайлно в ОПРГТ. Кратките характеристики на отделните месторастения, обусловени от вида и структурата на почвите са както следва:

- **крайречно, свежо, на алувиална наситена /типично тополово/ – Д2 (52)** - заема 2 225,98 ха или 3,75% от дървопроизводителната площ на стопанствата в област Ямбол. Почвата е алувиална наситена, с разнообразен механичен състав, песъчлив, през глинесто-песъчлив до песъчливо-глинест, сравнително бедна на хумус, азот и фосфор, обуславя богати месторастения с дълбочина на подпочвените води е 1 – 2 m. Наличната растителност е представена предимно от култури от евроамерикански тополи, летен дъб и полски ясен.

- **крайречно, свежо на алувиална ненаситена /дренирано тополово/ – С2 (53)** - заема 1003,37 ха или 1,69% от дървопроизводителната площ в областта. Почвата е алувиална ненаситена, дълбока. Дълбочината на подпочвените води е 2-3 метра. Преобладаващата растителност е с изразен лонгозен характер. Представена е от чисти насаждения, предимно от летен дъб и полски ясен, които показват много добър растеж или смесени с преобладание отново на тези два вида, придружени от бял бряст, бяла върба, цер, благуи и др. От културите най-многобройни са тези от евроамерикански тополи, по-малко са тези от акация, червен дъб, орех, чинар и др. Тенденцията е към запазване на лонгозния характер на растителността, както и към увеличаване продуктивността на създадените култури.

- **свежо до влажно, на обикновена канелена горска почва и смолница – СД2,3 (55)** - заема едва 96,55 ха или 0,16% от дървопроизводителната площ на стопанствата в област Ямбол. Почвите са дълбоки и слабо каменливи. Естествената растителност е представена от чисти насаждения от акация, с преобладание са церовите и гледичиеви дървостои. Смесените насаждения са от благуи и акация. Създадени са култури от евроамерикански тополи и акация.

- **свежо до сухо на обикновена канелена горска почва и смолница – С2,1 (56)** - разпространено е на 4802,24 ха или 8,09% от общата дървопроизводителна площ. Почвите са със сравнително голяма мощност на почвения профил, променящо се глинесто съдържание, добър водно-въздушен режим, добри лесорастителни свойства на почвите. От естествената растителност преобладаващи са издънковите смесени широколистни дървостои от цер, благуи и

космат дъб, чистите и смесени иглолистно-широколистни култури, като доминиращ вид е черният бор.

- **сухо, на обикновена канелена горска почва – В1 (57)** - заема 3768,07 ha или 6,35% от дървопроизводителна площ на стопанствата в областта. Почвите са канелени горски обикновени, плитки до средно дълбоки, с малка мощност на хоризонтите, силно каменливи, сравнително високо количеството на хумуса, ниска степен на овлажняване на почвите, влошени лесорастителни свойства на почвата. Наличната дървесна растителност е от естествени издънкови дървостои, предимно от космат дъб и келяв габър. Създадени са горски култури, предимно от черен бор.

- **свежо, на канеленовидна смолница – Д2 (58)** - разпространено е върху площ от 4 981,16 ha или върху 8,39% от общата дървопроизводителна площ. Почвата е канеленовидна смолница, дълбока до много дълбока, с тежък механичен състав, слабо каменлива, много добре запасена с минерални и химически елемент. Върху това месторастене се развиват предимно смесени широколистни издънкови дървостои, като преобладаващ вид е цера, а придружаващи са предимно благун и космат дъб. От културите най-голямо видово участие имат акация, орех и черният бор.

- **сухо, на смолница и обикновена канелена горска почва – С1 (59)** - заема 6565,09 ha или 11,06% от дървопроизводителната площ в област Ямбол. Почвите се отличават с различна мощност на хоризонтите, като най-често се срещат средно дълбоки почви, разнообразен механичният състав, разнообразен водно-въздушен режим, обуславя средно богати месторастения, представени главно от смесени издънкови насаждения от космат дъб, цер, благун и келяв габър. Културите са предимно черборови.

- **свежо, на обикновена канелена горска и смолница – СД2 (141)** - заема 1621,81 ha – 2,73% от дървопроизводителната площ на стопанствата в област Ямбол. Почвените профили са с голяма мощност и сравнително тежък механичен състав, са слабо каменливи със сравнително добри лесорастителни свойства. Естествената растителност е от смесени издънкови гори, доминирани от цера и благауна. От културите са черен бор и акация.

- **сухо, на обикновена канелена горска почва и смолница – Д1 (147)** – заема 12674,05 ha, което представлява 21,35% от дървопроизводителната площ в областта. То е типично за района на стопанствата поради ниската степен на овлажняване на почвата. Месторастенето заема дълбоки, богати почви – канелени горски обикновени и смолници, при малки наклони на терена. Преобладаващата естествена дървесна растителност е представена от чисти, така и от смесени издънкови насаждения - цер, акация и космат дъб. От културите върху това месторастене най-многобройни са тези от орех, акация и черен бор. Насоката за бъдещото стопанисване е към оптимален подбор на подходящи местни дървесни видове, а също и към превръщане на издънковите насаждения във високостъблени.

- **свежо до влажно, на канелена горска обикновена почва – Д2,3 (94)** - ограничено разпространено, заема едва 0,15% (88,92ha) от дървопроизводителната площ в областта. Формирало се е върху канелени горски обикновени почви, дълбоки и много дълбоки, слабо каменливи, добре овлажнени. Естествената растителност заема 92,3% от площта на това месторастене. Представена е от отделни издънкови насаждения с преобладание на обикновен

габър, полски ясен, цер, благуи, клен и други. Изкуствено са създадени единични топови култури от и единични култури от акация и орех с много слаба производителност.

- **свежо до сухо, на канелена горска обикновена почва – С2,1 (95)** - месторастенето е разпространено върху 2161,38 ha или заема 3,64% от дървопроизводителната площ на областта. Формирало се е на канелени горски почви, средно дълбоки до дълбоки, средно каменливи, с различно овлажняване, глинесто-песъчливи или леко песъчливо-глинести, с неутрална или слабо кисела реакция, средно запасени с хумус и азот, богати на фосфорни окиси, различно овлажнени, средно богати, свежи до сухи почви. Естествената растителност заема основната част на това месторастене – 97,2%. Преобладават смесените дъбови насаждения и тези с преобладание на благуи и цер. В културите, създадени тук, доминират черборовите.

- **сухо, на канелена горска обикновена почва – В1,2 (96)** - разпространено е върху 3623,64 ha или заема 6,10% от дървопроизводителната площ в областта. Почвите са плитки и средно дълбоки на места, силно каменливи, слабо овлажнени, скелетни, слабо запасени с хранителни вещества, със слабо кисела реакция, по механичен състав са песъчливо-глинести, бедни и сухи. Месторастенето е бедно, сухо до свежо. Срещат се чисти или смесени дъбови дървостои с преобладание на космат дъб, благуи и цер. Културите са слабо застъпени и са предимно черборови.

- **сухо, на канелена горска обикновена почва – С1 (98)** – разпространено е върху 15642,45 ha /26,35%/ от дървопроизводителната площ. Почвите са средно дълбоки, сравнително добре запасени с хранителни вещества близо до повърхността, обедняващи в по-долните хоризонти, различен механичен състав в зависимост от скалната основа, повечето от тях са с неутрална реакция, средно каменливи, слабо овлажнени, средно богати и сухи. Месторастенето също е средно богато сухо. Естествените насаждения заемат 81,5% от площта на месторастенето. Те са предимно дъбови с преобладание на благуи, цер, космат дъб или смесени благуново-церови и косматдъбово-церови. Повече от 3/4 от културите, създадени тук са черборови.

- **група сухи, сухи до свежи и свежи месторастения, на слабо или средно ерозирана почва – В1, В1,2, В2 (131)** - това месторастене е разпространено върху 52,18 ha /0,09%/ от дървопроизводителната площ на областта. Почвите са канелени горски обикновени, средно дълбоки, слабо или средно каменливи, ерозирани в I, II или III степен, главно с ровинна и площна ерозия. Растителността е представена предимно от келяв габър с участие на космат дъб, цер, благуи и черен бор. Основна задача на насажденията ще бъде спиране на ерозията и укрепване на терените.

4.4.3 Замърсени и нарушени почви

Съгласно данни от Регионалните доклади за състоянието на околната среда за периода 2014-2023 г. се констатира следното:

- ❖ Замърсяване на почвите с **тежки метали и металоиди**: Почвите в област Ямбол са в граници на нормите, под МДК (максимално допустимите концентрации), съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ бр.71/2008 г.);
- ❖ Замърсяване на почвите с **продукти за растителна защита /пестициди/**: От 2016 г. до 2023 г. с проект „Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и

други препарати за растителна защита“ по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество е изпълнено обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати. В доклада на РИОСВ-Стара Загора не са представени информация за обема на преопаковането, транспортирането, предаването за окончателно обезвреждане на пестициди и други препарати;

- ❖ По отношение на **препаратите за растителна защита** в границите на областта няма складове за съхранение на препарати за растителна защита (по данни от Доклад за състоянието на околната среда за 2023г. на РИОСВ-Ст. Загора). Няма и ББ кубове. За територията на РИОСВ-Стара Загора няма регистрирани случаи на замърсявания на площи в резултат употребата на разрешени пестициди. В резултат на осъществения контрол не е допуснато замърсяване и увреждане на почви от съхраняваните негодни пестициди;
- ❖ Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители /УОЗ/, вкл. нефтопродукти: През периода от 2015 г. до 2019 г. – органохлорните пестициди, полихлорираните бифенили и полицикличните ароматни въглеводороди са в граници, много под максимално допустимите концентрации;
- ❖ **Ерозия на почвите:** почвите със слабо и средно ерозирана почва заемат 52,18 ha или **0,09 %** от общата дървопроизводителна площ на горските територии в област Ямбол. Почвите са канелени горски обикновени, средно дълбоки, слабо или средно каменливи, ерозирани са от I, II или III степен на ерозираност, главно от равнинна и площна ерозия. За периода от 2014 г. до 2021 г не са финансирани проекти за борба ерозията и не са известни такива, които да се изпълняват на контролираната от РИОСВ-Стара Загора територия на област Ямбол.
- ❖ **Засоляване и вкисляване на почвите:** Наблюдава се тенденция на намаляване киселинността на почвите от много силно кисели на силно кисели;
- ❖ **Наличие на нарушени и/или увредени почви:** През периода от 2017 до 2023 г. РИОСВ-Стара Загора извършва превантивен и текущ контрол по опазване, възстановяване и устойчиво ползване на почвите. В регионалните доклад не са посочени данни за площта на извършваната на техническа рекултивация на нарушени терени конкретно за област Ямбол.
- ❖ По отношение **нарушаването на земите от добивна дейност**, РИОСВ-Стара Загора осъществява контрол върху дейностите по представените разрешения за търсене и проучване и по предоставените концесии за добив на полезни богатства във връзка с изпълнение на условията на решенията, разрешителните и становищата, издадени при условията и по реда на законодателството по опазване на околната среда. Територии за възстановяване и рекултивация, получени в резултат от добивна дейност **не са налични.**
- ❖ Резултатите от изпитванията на образци от утвърдените пунктове от Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/ до сега показват, че **няма наднормено съдържание на ПАВ** (полициклични ароматни въглеводороди). Съгласно същият източник, изследваните проби от необработваеми почви за **радиационно състояние** показват характерни фоновы стойности на естествените радионуклеиди.

Данните за замърсени и нарушени почви в регионалните доклади на РИОСВ-Стара Загора се отнасят за земеделски територии и не са представени конкретни данни за горските територии.

4.4.4 Структура на горските територии в област Ямбол

Съгласно ОПРГТ, общата площ на инвентаризираните горски територии в област Ямбол е 59369,0 ha (Обяснителни записки на ДГС Тунджа и ДГС Елхово). Залесената площ на територията на област Ямбол е 50911,7 ha, което представлява 85.87% от горските територии в област Ямбол. Преобладаващо участие на територията на областта имат земите с гори от естествен произход – 66,60% от горските територии в област Ямбол, от които по вид на горите преобладават издънковите гори за превръщане (60,08%), следвани от широколистни високостъблени гори (9.16%), иглолистни гори (8,50%) и нискостъблени гори (8,01%).

Следваща позиция по вид на земите заемат склопените култури (16,17% от залесената площ в област Ямбол), които са основно иглолистни (9,57% от залесената площ в област Ямбол) и високостъблени широколистни (4,55% от залесената площ в област Ямбол). Нискостъблените заемат 2,06% от залесената площ в област Ямбол.

Голяма залесена площ имат хълмисто-низинните общини Болярово /34%/, Елхово /26%/, Тунджа /21%/, и Страджа /18%/. В община Ямбол горите са много малко – само 1%.

4.4.5 Структура на управление на горите и земите

В областта има две Държавни горски стопанства *Не – едно горско и едно ловно стопанство!!!*, принадлежащи към Югоизточно държавно предприятие – гр. Сливен, РДГ Сливен: Териториално поделение (ТП) ДГС „Елхово“ (обхваща общини Болярово и Елхово), ТП ДЛС Тунджа“ (обхваща общини Страджа, Тунджа и Ямбол).

В областта има 7 ловни сдружения – „Елхово“, „Странджа“, „Глиган 2002“, „Калето - 2001“, „Денница“, „Диана“ и СЛР „Страджа“.

ТП ДГС „Елхово“:

- **местоположение** – Тунджанско-хълмиста и хълмисто-низинна област, западна част на Тунджанско-Странджанска подобласт, северни склонове на Дервентските възвишения, южните склонове на Манастирски възвишения, Бакаджиците и Елховско поле;

- **граници** – от север- ТП ДЛС Тунджа, от запад – ДЛС Тополовград, от изток – ДГС Средец, от юг – Държавна граница с Р Турция;

- **площ** – обхваща 2 общини – Елхово и Болярово и 42 населени места;

- **релеф** – главно равнинен с изолирани възвишения , хълмове и слабо разчленени плоски низини;

- **хидрология** – ниска гъстота на речната мрежа; основна отводнителна артерия – р. Тунджа;

- **инвентаризирани гори** – заемат 36 065,6 ha, в т.ч. 30 444,9 ha залесени площи /84.5%

- **горско-растителна принадлежност** – Тракийска област, подобласт Горна Тракия, Южна крайгранична област, подобласт Долна Марица;

- **собственост:** 21 625,6 ha (59,96% от площта на горското стопанство) - държавни гори; 10 607,2 ha /29,41% от площта на горското стопанство/ - общински; 3 266,7 ha /9,06% от площта на горското стопанство/ - на физически и юридически лица и на религиозни организации; остатъчният фонд по чл.19 от ЗСПЗЗ – 566,1 ha /1,57% от площта на горското стопанство/;

- **организационна структура** - управлява се от 3 горскостопански участъка – ГСУ „Елхово“ - 9511,8 ha; ГСУ „Болярово“ – 14 687,8 ha и ГСУ „Раздел“ – 11 866,0 ha с общо 20 охранителни участъка.

ТП ДЛС „Тунджа“:

- **местоположение** – Тунджанско-хълмиста област, разклонения на Стара планина и предпланини на Странджа;

- **граници** – от север-ДГС Сливен, ДГС Котел и ДГС Сунгурларе, от изток – ДГС Средец и ДГС Карнобат, от юг – ДГС Елхово и ДГС Тополовград, от запад – ДГС Нова Загора и ДГС Стара Загора;

- **площ** – обхваща 3 общини – Ямбол, Тунджа и Стралджа с общо 57 населени места; общата площ на ДЛС е 23 303,4 ha, от които 20 834 ha /89,4%/ дървопроизводителна и 2469,2 ha-недървопроизводителна; залесените площи заемат 20 466,8ha /87.8%/ от общата площ на стопанството;

- **релеф** – равнинен с малки наклони /равнинно-хълмист/, широко разлати склонове с умерени наклони и заоблени заравнени била;

- **хидрология** – основни водни течения - реките Тунджа, Мараша, Голяма река и Калница;

- **инвентаризирани гори** – заемат 23303,4 ha, в т.ч. 20834,12 ha залесени площи (89,4%).

- **горско-растителна принадлежност** – Тракийска област, подобласт Горна Тракия, долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори, подпояс на крайречните лонгозни и равнинно-хълмисти дъбови гори;

- **организационна структура** - съгласно лесоустройствения проект от 2004 г., територията на стопанството е била разделена на два стопански участъка I – „Тунджа“ и II – „Бакаджика“ и 22 охранителни участъка.

4.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ

4.5.1 Земни недра

● Геоложки строеж

Според тектонската подялба на България територията на област Ямбол попада в Средногорската зона и Странджанската тектонска единица. По-значими структури в техния обхват от по-нисък порядък са Светиилийския навлак, Странджанския антиклинорий (Сакарската антиклинала и Голямодревентската антиклинала), Стралджанския грабен, Елховското понижение. Геоложката среда на тези структури включва разнообразни теригенни и карбонатни седименти, метаморфни и вулканогенни скали, глинести, песъчливи и чакълести образувания с различна геоложка възраст - от докамбрия до кватернера включително.

От посочените тектонски структури в границите на:

- **община Стралджа** попадат части от Средногорската зона и Стралджанския грабен;
- **община Ямбол** попадат части от Средногорската зона, Стралджанския грабен и Елховското понижение;
- **община Тунджа** попадат части от Средногорската зона, Стралджанския грабен, Стралджанския антиклинории, Светиилийския навлак и Елховското понижение.
- **община Нова Загора** попадат части от Средногорската зона, Стралджанския антиклинории и Елховското понижение;
- **община Болярово** попадат части от Стралджанския антиклинории и Елховското понижение.

● **Физико-геоложки процеси и явления**

Релефът, климатичните и хидроложките условия, литолого-петрографският състав и напукаността на скалите, както и окаerstenостта на карбонатните скали, са способствували проявата на физико-геоложки процеси и явления, сред които по-съществено развитие на територията на област Ямбол имат изветрянето на скалите, ерозионно-аккумуляционните, карстовите и гравитационните процеси и явления.

Изветрителните процеси са засегнали предимно разкриващите се на повърхността докамбрийски, палеозойски, триаски, юрски, долно и горнокредни и палеогенски седиментни и вулканогенни скали. Те са довели до тяхното физическо раздробяване и дезинтеграция, както и до химическа хидролиза, окисление, хидратация и карбонизация в хипергенната зона.

Ерозионно-аккумуляционните процеси, включващи склоновата (повърхностна) ерозия и линейната (ровинна, странична и дълбочинна) ерозия, са способствали загладването и понижаването на изпъкналите форми на релефа, разчленяване на земната повърхност, подкопаването на речните брегове, както и пренасяне и акумулацията на отмития материал. Техен продукт е съвременния равнинно-хълмист облик на област Ямбол със сравнително добре развитата хидрографска мрежа на р. Тунджа с нейните главни притоци Мочурица, Поповска, Калница и множеството техни по-малки притоци.

Най-значими продукти на ерозионно-аккумуляционните процеси са оврагообразуването, речните русла, алувиалните, делувиялните, пролувиалните, алувиално-пролувиалните и делувиялно-пролувиалните образувания (чакъли, пясъци, глинни и валуни и др.).

Карстовите процеси и явления са проявени в карбонатните седименти (варовици и доломити с триаска, юрска и горнокредна възраст). Първостепенно значение за тяхното развитие има разтворимостта на карбонатните скали от повърхностните и подземните води. Следствие от тези процеси са различни карстови форми. На територията на област Ямбол са регистрирани 32 пещери – 21 пещери в община Елхово и 11 пещери в община Болярово. Най-дълги и най-дълбоки сред тях са пещерите:

- „Кеседжийца“ - с дължина 161 m и денивелация 16 m. Намира се в землището на с. Мелница, община Елхово;
- „Самар даалъ 1“ - с дължина 147 m и денивелация 28 m. Намира се в землището на с. Воден, община Болярово;
- „Лелешките дупки“ - с дължина 165 m и денивелация 5 m. Намира се в землището на с. Голям Дервент, община Елхово;

Гравитационни процеси и явления включват срутища от скални блокове и сипеи по склоновете на речно-овражната мрежа, на места и по откоси на пътищата.

Според „Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г.“ на територията на област Ямбол не са регистрирани свлачища.

● **Сеизмичност на района**

Съгласно „Наредба № РД-02-20-2 от 27 януари 2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“ територията на област Ямбол попада в два района от VII и VIII сеизмична степен. Районът от VII сеизмична степен обхваща територията източно от селата Иречеково, Бояново, Раздел и Голям Дервент, а от VIII сеизмична степен – посочените села и територията западно от тях. Проектирането на сгради, съоръжения, комуникации и други обекти в горските територии следва да се осъществява със сеизмичен коефициент:

- $K_s = 0,10$ в районът от VII сеизмична степен;

- $K_s = 0,15$ в районът от VIII сеизмична степен;

По БДС EN 1998-1:2005/NA:2012, Приложение NA.D2 северозападната част от територията на област Ямбол е в сеизмичен район с референтното максимално ускорение $0,15 \text{ g}$ за период на повтораемост от 475 години, а югоизточната по-голяма част от територията попада в район с референтното максимално ускорение $0,11 \text{ g}$ за период на повтораемост от 475 години.

● **Инженерно-геоложки условия**

Територията на област Ямбол се характеризира с разнообразни инженерно-геоложки условия, обусловени от геолого-тектонският строеж, подземните води и различните физико-механични, филтрационни и миграционни свойства на множество литостратиграфски единици, изграждащи приповърхностната геоложката среда. По отношение на условията за изпълнение на строителна дейност се диференцират различни литоложки разновидности (строителни почви), които се класифицират като земни и скални почви, както следва:

- *Строителни почви с кватернерна и неогенска възраст:* алувиални глини, пясъци и чакъли, делувиялни, пролувиални, алувиално-пролувиални, делувиялно-пролувиални чакъли, пясъци, глини и валуни, песъчливи глини, въглища. Категория на изкопните работи – земна. По табл. 1 към чл. 7 на „Наредба № РД-02-20-2/14.02.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“ и Еврокод 8 (БДС EN-1998-1/NA) тези литоложките разновидности според почвеният профил се отнасят към земна основа тип D (брой на ударите за проникване на стандартен динамичен пенетрометър на дълбочина 30 cm $N_{spt30} < 15$), тип C ($N_{spt30} - 15 \div 50$) и тип E - почвени профили, изградени от пластове C или D и с мощност 5 m до 20 m, лежащи върху корава основа с $V_{s30} > 800 \text{ m/s}$.

- *Строителни почви с докамбрийска, палеозойска, триаска, юрска, кредна и палеогенска възраст:* варовици, мрамори, доломити, мергели, глинести варовици, пясъчници, алевролити, мигматити, разнообразни гнайси, гнайсошисти, амфиболити гранитоиди, кварцпорфири, филити, метакварцпорфири, метаконгломерати, метаалевролити, метапсамити и др. Категория на изкопни работи – скална. По табл. 1 към чл. 7 на „Наредба № РД-02-20-2/14.02.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“ и Еврокод 8 (БДС EN-1998-1/NA)

тези литоложките разновидности според почвеният профил се отнасят към земна основа тип А - скала или други скални образувания с $V_{s30} > 800$ m/s.

• Минерално разнообразие

На територията на област Ямбол са предоставени 18 концесиите за добив на подземни богатства:

Таблица 3 Концесии за добив на подземни богатства в област Ямбол

№ По ред	Находище на подземни богатства	Суровина	Община	Концесионер
1	Иречеково, партида D-000398	Строителни материали-трахибазалти	Стралджа	„Технострой-инженеринг 99“ АД, гр. Ямбол
2	Конак Тарла, партида D-000259	Строителни материали-глини	Стралджа, Котел	„ЕЛ-Дан Инвест“ ЕООД, гр. София
3	Блатото, партида D-000258	Строителни материали-глини	Стралджа, Карнобат	„ЕЛ-Дан Инвест“ ЕООД, гр. София
4	Каменец, участъци „Каменец 1“ и „Каменец 2“, партида D-000520	Строителни материали-мрамори и мраморизирани варовици	Стралджа	„Инертни материали-Ямбол“ АД, гр. Ямбол
5	Гърлата, партида D-000359	Строителни материали-пясъци и чакъли	Тунджа, Ямбол	„Инертни материали-Ямбол“ АД, гр. Ямбол
6	Еневи могили, партида D-000457	Строителни материали-трахиандезити	Тунджа	„Технопъстстрой“ ЕООД, гр. Ямбол
7	Маломир, партида D-000399	Строителни материали-трахибазалти	Тунджа	„Технострой-инженеринг 99“ АД, гр. Ямбол
8	Големия кайряк, партида D-000389	Строителни материали-варовици	Тунджа	„Геопроучване АВ“ ООД, гр. Ямбол
9	Козарево (участъци „Козарево 1“ и „Козарево 3“, партида D-000350	Строителни материали-варовици и доломити	Тунджа	„Инмат Козарево“ ООД, гр. София
10	Крачола, у-к „Централен“, партида D-000622	Строителни материали-доломити	Тунджа	„Фар Им“ ЕАД, гр. София
11	Ханово, партида D-000615	Строителни материали-пясъци	Тунджа	„Инертни материали-Ямбол“ АД, гр. Ямбол
12	Кояджика, D-000604	Строителни материали-трахити	Тунджа	„Технострой-инженеринг 99“ АД, гр. Ямбол
13	Окопите, партида D-000598	Строителни материали-пясъци	Тунджа	„Ресурси“ ЕООД, гр. Бургас
14	Коневец, партида D-000574	Строителни материали-доломити	Тунджа	„Технострой-инженеринг 99“ АД, гр. Ямбол
15	Прохорово, участък „Прохорово“, партида D-000790	Метални полезни изкопаеми-медни руди	Тунджа, Нова Загора	„Прохорово Майнинг“ АД, гр. София
16	Бояново“, партида D-000566	Строителни материали-доломити	Елхово	„Трейс Ямбол“ АД, гр. Ямбол
17	Бояново 2“, партида D-000560	Строителни материали-доломити и варовици	Елхово	„Трейс Ямбол“ АД, гр. Ямбол
18	Гранитово, участък „Гранитово-Централен“, партида D-000719	Скално- облицовъчни материали-гранодиорити	Елхово	„Сакарела Мрамор и Гранит“ ООД, гр. Елхово

4.5.2. Подземни води

• Хидрогеоложки условия

Хидрогеоложките условия в област Ямбол се обуславят от порови, пукнатинни и карстови подземни води, както и от минерални води. Според информацията в „План за управление на речните басейни в Черноморски район 2022-2027 г.“ и „План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2022-2027 г.“, в горските територии на област Ямбол попадат части от подземните водни тела:

• На територията на Басейнова дирекция „Черноморски район“:

– „Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас“ с код BG2G00000K2034- в общини Стралджа, Тунджа и Болярово;

– „Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона“ с код BG2G000PtPz043-в общини Стралджа, Елхово и Болярово;

• На територията на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“:

– „Порови води в Неоген-Кватернер – Сунгурларско-Карнобатска котловина“ с код BG3G00000NQ005 – в община Стралджа;

– „Порови води в Кватернер“ – Марица Изток“ с код BG3G00000Q012-в община Тунджа;

– „Порови води в Неоген-Кватернер – Сливенска-Стралджанска област“ с код BG3G00000NQ015- в община Стралджа;

– „Порови води в Неоген-Кватернер – Ямбол-Елхово“ с код BG3G00000NQ054-в общини Стралджа, Тунджа, Елхово и Болярово;

– „Порови води в Палеоген-Неоген – Марица Изток“ с код BG3G0000PgNQ019-в общини Тунджа и Елхово;

– Пукнатинни води – масив Шипка-Сливен“ с код BG3G0PzK2Pg027-в община Тунджа;

– „Пукнатинни води - Брезовско-Ямболска зона“ с код BG3G00000K2030-в общини Тунджа, Елхово и Болярово;

– „Пукнатинни води – Сливенско-Сунгурларска зона“ с код BG3G00000K2031-в община Стралджа;

– Пукнатинни води – Западно и централнобалкански масив“ с код BG3G0000Pt044-в община Тунджа;

– „Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив“ с код BG3G00000Pt045-в община Елхово;

– „Карстови води - Тополовградски масив“ с код BG3G0000T12034-в общини Елхово и Болярово;

– „Карстови води – Св. Илийски комплекс“ с код BG3G00000T13035-в община Тунджа;

На територията на област Ямбол се намират находищата на минерални води, изключителна държавна собственост:

-Стефан Караджово, с. Стефан Караджово, община Болярово. Находището се състои от водоизточниците: КЕИ „Ичме“, Сондаж № Я-33 и Сондаж № Я-32А. Със Заповед № РД-856/06.11.2014 г на министъра на околната среда и водите са утвърдени експлоатационни му

ресурси. С Решение № 86/08.03.2011 г на министъра на околната среда и водите находището е предоставено на община Болярово безвъзмездно, за управление и ползване за срок от 25 години. Санитарно-охранителната му зона е учредена със Заповед № РД-129/13.03.2018 г на МОСВ.

-Стралджа, гр. Стралджа, община Стралджа. Находището се състои от водоизточниците: Сондаж № Я-2, Сондаж № Я-12, Сондаж № Я-50 и Сондаж № Р-1х. Експлоатационните му ресурси са утвърдени със Заповед № РД-974/27.12.2013 г на министъра на околната среда и водите. Санитарно-охранителна зона на находището е учредена със Заповед № СОЗ-9/15.04.2014 г. С Решение № 224/07.10.2014 г на министъра на околната среда и водите, находището е предоставено на община Стралджа за срок от 25 години, безвъзмездно, за управление и ползване.

Наличната информация за подземните водни тела и тяхното количествено и химично състояние, по данни от „План за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021 г“ „План за управление на речните басейни в Черноморски район 2022-2027 г“, „Доклад за състоянието на водите на територията на Черноморски район през 2023 г“ и „Регистър на свободните водни количества на подземните водни тела към 31.12.2023 г“, „План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2016-2021 г“, „План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2022-2027 г“, „Доклад за състоянието на водите на територията на Източнобеломорски район през 2023 г“ и „Регистър на свободните водни количества на подземните водни тела към 31.12.2023 г“, е отразена в приложенията (вж. прил.№5).

От информацията, посочената в Плановете за управление произтича, че актуалното количествено състояние на описаните 14 подземните водни тела е **добро**. Те **не са в риск** по отношение на натискът от водовземане, тъй като експлоатационният им индекс е по-малък от 40 %.

Сравнителната оценка на риска за непостигане на добро химично състояние на подземните водни тела и обща оценка на химичното им състояние в ПУРБ 2016-2021 г. и ПУРБ 2022-2027 г (по наличната информация до 2021 г) показва, че през 2023 г в лошо химично състояние с отклонения от Стандарта за качество са седем подземни водни тела, както следва: BG3G000000Q012 – по манган (0,89 mg/l) и обща-алфа активност (0,29 Bq/l), BG3G000000N015 – по нитрати (62,39 mg/l) и манган (0,08 mg/l), BG3G000000N054 – по нитрати (53,13 mg/l), сулфати (301,25 mg/l), флуориди (1,63 mg/l), фосфати (0,53 mg/l), обща алфа-активност (0,60 Bq/l) и естествен уран (0,031 mg/l), BG3G000000PgN019 - по нитрати (88,5 mg/l), сулфати (440,25 mg/l) и обща алфа-активност (0,33 Bq/l), BG3G0PzK2Pg027 - по нитрати (79,71 mg/l), BG3G000000T1035 - по нитрати (79,71 mg/l); BG3G000000Pt045 – по нитрати (60,59 mg/l), желязо (0,36 mg/l), обща алфа-активност (0,81 Bq/l), естествен уран (0,050 mg/l).

Целите за опазване на околната среда на описаните подземни водни тела на територията на област Ямбол са:

✓ *По количествено състояние* - опазване на доброто количествено състояние и предотвратяване на влошаването на описаните 14 подземни водни тела, които са в добро количествено състояние.

✓ *По химично състояние:*

- на подземните водни тела в добро химично състояние – опазване на доброто химично състояние и предотвратяване влошаването;
- на подземните водни тела в лошо химично състояние – достигане на стойности по посочените по-горе показатели, съответстващи на стандарта за качество на подземните води за пиене.

● Водовземни системи и съоръжения. Санитарно-охранителни зони

На територията на област Ямбол се намират водовземните системи и съоръжение от подземни води за обществено питейно-битово водоснабдяване (тръбни и шахтови кладенци, каптирани извори и дренажи):

- с разрешителни за водовземане и учредени или в процедура за учредяване на санитарно-охранителни зони, наличната информация за които е отразена в табл. №4;
- с разрешителни за водовземане, но без учредени санитарно-охранителни зони, наличната информация за които е отразена в табл. №5.

Таблица 4 Информация за водовземните системи и съоръжения от подземни води в област Ямбол с разрешителни за водовземане и учредени или в процедура за учредяване санитарно-охранителни зони

№ по ред	Водовземни съоръжения	Населено място	Община	Номер и дата на разрешителното за водовземане/код на подземното водно тяло	Заповед за учредяване или в процедура на СОЗ
1	Каптиран извор „Гердеме“, „Баба Маринкина чешма“, Чифлишки дол“	Поляна	Стралджа	21510365/08.12.2014 BG2G00000K2034	№ 7/15.02.2008 г.
2	Каптиран извор „Манда гьол“	Поляна	Стралджа	21510027/02.04.2008 BG2G00000K2034	№ 5/15.02.2008 г.
3	ТК-1 и ТК-2 „Зелена Странджа-Поляна“	Поляна	Стралджа	21510178/21.01.2011 BG2G00000K2034	№ 6/29.06.2015 г.
4	Каптиран извор „Гирено дере“	Правдино	Стралджа	21510371/09.03.2015 BG2G00000K2034	№ 42/24.09.2007 г.
5	Каптиран извор „Тръста“ „Вакъва“, „Дражевица“	Недялково	Стралджа	21510369/19.01.20015 BG2G00000K2034	№ 38/24.09.2007 г.
6	Каптиран извор „Койнова чешма“ „Драганова чешма“	Александрово	Стралджа	21510364/08.12.2014 BG2G00000K2034	№ 13/15.02.2008 г.
7	ТК „Войника“	Войника	Стралджа	21510026/19.12.2007 BG2G00000K2034	№ 15/15.02.2008 г.
8	КИ „Богорово 1“ и „Богорово 2“	Богорово Сан Стефано	Стралджа Сан Стефано	21510372/09.03.2015 BG2G00000K2034	№ 6/15.02.2008 г.
9	ТК 1, ТК 2	Първенец	Стралджа	21510022/14.12.2007 BG2G00000K2034	№ 21/01.04.2008 г.
10	КИ „Кюери бунар“	Саранско	Стралджа	21510232/16.08.2011 BG2G00000K2034	№ 4/27.05.2020 г.
11	Каптиран извор „Олу бунар“	Каменец	Стралджа	21510233/16.08.2011 BG2G000PtPz043	№ 22/27.09.2016 г.
12	ПС „Ормана“-Тръбни кладенци-29 бр.	Ямбол	Ямбол	31510230/22.04.2010 BG3G00000NQ054	№ СОЗ-Т-392/ 26.04.2021- в процедура

13	Каптиран извор „Момина църква“	Горска поляна	Болярово	21510398/17.01.2018 BG2G000PtPz043	№ 3/30.04.2015 г.
14	КИ „Ахча бунар 1“ и „Чавдар“	Голямо Крушево	Болярово	21510/298/19.04.2012 BG2G000PtPz043	№ 1/28.01.2015
15	Каптиран извор „Гюлджа“	Оман	Болярово	21510367/19.01.2015 BG2G000PtPz043	№ 6/27.02.2018 г.
16	Каптиран извор „Крастав кладенец“	Камен връх	Болярово	21510347/15.07.2014 BG2G000PtPz043	№ 5/26.02.2018 г.
17	Каптиран извор „Ширава“	Оман	Болярово	21510023/02.04.2008 BG2G00000K2034	№ 14/15.02.2008 г.
18	Каптирани извори „Долен“ и „Горен“	Камен връх	Болярово	21510317/18.01.2013 BG2G00000K2034	№ 7/ 02.03.2016 г.
19	КИ „Арифов кладенец“	Странджа	Болярово	21510278/20.01.2012 BG2G000PtPz043	№ 10/29.03.2018 г.
20	Каптиран извор	Ситово	Болярово	31510629/21.06.2019 BG3G00000K2030	№ СОЗ-Т-473/ 17.05.2024 г – в процедура
21	Шахови кладенци-2 бр.	Болярово	Болярово	31510232/03.05.2010 BG3G00000NQ054	№ СОЗ-Т-464/ 15.12.2023 г – в процедура
22	Каптиран извор „Берекет чешма“ и тръбен кладенец	Крайново	Болярово	31510381/11.10.2012 BG3G00000K2030	№ СОЗ-Т-454/ 07.11.2023 – в процедура
23	Каптирани извори „Чал баба“, „Масур дере“	Шарково	Болярово	31510323/03.08.2023 BG3G00000K2030	№ СОЗ-Т-452/ 08.09.2023 – в процедура
24	КИ „Вълчи кладенец“ и „Кашлище“	Търнава, Чарган	Тунджа	21510230/21.07.2011 BG2G00000K2034	№ 11/29.03.2018
25	КИ „Гюл бунар“, ТК „Чарган“	Чарган	Тунджа	21510216/14.06.2011 BG2G00000K2034	№ 4/22.10.219
26	Каптирани извори „Долен Соуджак“, „Калето“	Бояджик	Тунджа	31510517 BG3G00000T1035	№ 2/11.01.2016
27	ПС „Кабиле-Тръбни кладенци-14 бр., Шахови кладенци-1 бр.	Кабиле	Тунджа	31510231/03.05.2010 BG3G00000NQ015	№ СОЗ-Т-393/ 21.05.2021 - в процедура
28	Тръбни кладенци 1 и 2	Маломир	Тунджа	31510301 BG3G00000NQ054	СОЗ в процедура
29	ПС-1 и ПС-2-4 бр. шахтови кладенци	Тенево	Тунджа	31510311/31.08.2011 BG3G00000NQ054	№ СОЗ-Т- 46/05.12.2023 - в процедура
30	Шахови кладенци ШК-1 и ШК-2.	Могила	Тунджа	31510377/14.02.2024 BG3G00000NQ015	№ СОЗ-Т-469/ 10.04.2024 г – в процедура
31	Каптиран извор	Видинци	Тунджа	31510220/15.01.2010 BG3G00000NQ054	№ СОЗ-Т-449/ 24.07.2023 – в процедура

Таблица 5 Информация за водовземните системи и съоръжения от подземни води в област Ямбол с разрешителни за водовземане, но без учредени санитарно-охранителни зони

№ по ред	Водовземни съоръжения	Населено място	Община	Номер и дата на разрешителното за водовземане	Код на подземното водно тяло
1	Каптиран извор „Олу бунар“	Леярово	Стралджа	21510234/16.08.2011	BG2G00000K2034

2	Капт. извор „Чортлена“	Каменец	Стралджа	31510159/01.04.2009	BG3G00000T1035
3	Тръбни кладенци-4 бр.	Зимница	Стралджа	31510252/09.10.2010	BG3G00000NQ015
4	Шахови кладенци-2 бр.	Зимница	Стралджа	31510267/18.02.2011	BG3G00000NQ015
5	Каптиран извор	Палаузово	Стралджа	31510248/31.08.2010	BG3G00000K2030
6	Шахово-тръбни кладенци-7 бр.	Стралджа	Стралджа	31510217/11.01.2010	BG3G00000NQ015
7	Тръбни кладенци-9 бр.	Лозенец	Стралджа	333/05.06.2001	BG3G00000NQ015
8	Каптиран извор	Иречеково	Стралджа	31510204/23.01.2009	BG3G00000K2030
9	Тръбен кладенец				
10	Тръбен кладенец	Ямбол	Ямбол	31530559/10.09.2020	BG3G00000NQ054
11	Тръбни кладенци-2 бр.	Савино	Тунджа	31510067/14.03.2008	BG3G00000Pt044
12	Каптирани извори „Коневец“-2 бр.	Коневец	Тунджа	31510464/30.06.2014	BG3G00000NQ054
13	Тръбни кладенци-5 бр.	Маломир	Тунджа	31510351/15.06.2012	BG3G00000NQ054
14	Шахови кладенци-4 бр.	Тенево	Тунджа	31510311/31.08.2011	BG3G00000NQ054
15	Каптирани извори-2 бр.	Челник	Тунджа	31510158/31.03.2009	BG3G00000K2030
16	Каптирани извори-2 бр.	Стара река	Тунджа	31510156/30.03.2009	BG3G00000T1035
17	Тръбни кладенци-2 бр.	Генерал Инзово	Тунджа	31510066/14.03.2008	BG3G00000T1035
18	Тръбен кладенец	Генерал Инзово	Тунджа	31510308/31.08.2011	BG3G00000NQ054
19	Тръбни кладенци-4 бр.	Окоп	Тунджа	301451/11.07.2006	BG3G00000NQ054
20	Тръбен кладенец	Безмер	Тунджа	300205/19.12.2003	BG3G00000NQ015
21	Тръбен кладенец-1 бр., Шахови кладенци-3 бр.	Роза	Тунджа	31510563/02.03.2017	BG3G00000NQ054
22	Шахови кладенци-2 бр.	Ботево	Тунджа	31510567/06.03.2017	BG3G00000NQ054
23	Тръбен кладенец-Тунджа	Гълъбинци	Тунджа	31510069/25.03.2008	BG3G00000T1035
24	Каптирани извори „Крушевска малка“ и „Петле бунар“	Голямо Крушево	Болярново	21510296/27.03.2012	BG2G000PtPz043
25	Каптирани извори „Момина сълза“ и „Горска поляна“	Горска поляна, Вълчи извор	Болярново	21510297/04.04.2012	BG2G000PtPz043
26	Шахов кладенец	Дъбово	Болярново	31510403/10.01.2013	BG2G000PtPz043
27	Каптиран извор „Крастав кладенец“	Дъбово	Болярново	21510347/15.07.2014	BG2G000PtPz043
28	Шахови кладенци-3 бр.	Дъбово	Болярново	31510403/10.01.2013	BG3G00000NQ054
29	Каптиран извор „Големия Кайнак“	Шарково	Болярново	31510408/25.03.2013	BG3G0000T12034
30	Каптиран извор „Големия Кайнак“	Воден	Болярново	31510408/25.03.2013	BG3G0000T12034
31	Каптиран извор „Малък извор“	Воден	Болярново	31510339/23.03.2012	BG3G0000T12034
32	Шахов кладенец	Камен връх	Болярново	31510344/15.05.2012	BG3G00000K2030
33	Шахов кладенец	Попово	Болярново	31510345/15.06.2012	BG3G00000NQ054
34	Каптиран извор „Борисово“	Борисово	Елхово	21510452/04.04.2022	BG2G000PtPz043
35	Каптиран извор „Чешмата“	Малко Кирилово	Елхово	31510411/04.01.2013	BG3G0000T12034
36	Каптиран извор „Вълча поляна“	Вълча поляна	Елхово	31510645/18.09.2020	BG3G00000K2030
37	Тръбен кладенец	Чернозем	Елхово	31510369/03.08.2012	BG3G0000T12034
38	Шахови кладенци-2 бр.	Раздел	Елхово	31510368/01.08.2012	BG3G00000NQ054
39	Каптиран извор „Гьола“	Мелница	Елхово	31510343/11.05.2012	BG3G0000T12034
40	Каптиран извор-2 бр., шахтов кладенец	Малък манастир	Елхово	31510661/14.06.2021	BG3G00000NQ054
41	Каптиран извор „Гьола“	Лесово	Елхово	31510343/11.05.2012	BG3G0000T12034

По данни от становище на БДИБР-Пловдив с изх.№ ПУ-01-628(5)/12.03.2025г. на територията на Област Ямбол попадат изцяло или от части санитарно-охранителни зони (СОЗ) учредени със Заповед № МОСВ-РД-129/13.03.2018 г., Заповед № МОСВ №РД- 701/13.09.2013 г., Заповед № СОЗ-Т-105/28.02.2008 г., Заповед № СОЗ-Т-360/29.03.2019 г., Заповед № СОЗ-Т-392/26.04.2021г., Заповед № СОЗ-Т-393/21.05.2021 г., Заповед № СОЗ-Т- 447/17.05.2023 г., Заповед № СОЗ-Т-449/24.07.2023 г., Заповед № СОЗ-Т-473/17.05.2024 г., Заповед № СОЗ-Т-485/01.11.2024 г., Заповед № СОЗ-Т-487/07.11.2024 г. От тях в ДЕО са описани СОЗ учредени със Заповед № РД-129/13.03.2018 г., Заповед № СОЗ-9/15.04.2014 г., Заповед № СОЗ-Т-473/17.05.2024 г., Заповед № СОЗ-Т-469/10.04.2024 г., Заповед № СОЗ-Т-449/24.07.2023 г., Заповед № СОЗ-Т-360/29.03.2019 г., Заповед № СОЗ-Т-105/28.02.2019 г.

Информация за тръбни и шахтови кладенци, предназначени за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване на фирми, се съдържа в табл.№6.

Таблица 6 Водовземни съоръжения за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване на фирми в обл.Ямбол

№ по ред	Водовземни съоръжения	Населено място	Титуляр	Номер и дата на разрешителното за водовземане/код на подземното водно тяло	Код на Заповед за учредяване на СОЗ
1	Тръбен кладенец	Бояново, община Елхово	„Любимец-Автотранспорт“ ЕООД	31510365/30.07.2012 BG3G000PgNQ019	№ 24/19.06.2012
2	Тръбен кладенец	Мелница, община Елхово	„Хайнето-Пламен Георгиев“	31510089/04.08.2008 BG3G00000NQ054	№ 164/04.08.2008
3	Тръбни кладенци-3 бр.	Ямбол, община Ямбол	„Айва“ ООД	31510016/03.10.2007 BG3G00000NQ054	№ СОЗ-Т-360/29.03.2019 – в процедура
4	Шахови кладенци-4 бр., тръбни кладенци - 17 бр.	Ямбол, община Ямбол	„Ямболен“ АД	769/22.02.2002 BG3G00000NQ054	№ СОЗ-Т-105/28.02.2008 - в процедура
5	ТК 1, ТК 2, ТК 3 „Булгартрансгаз“	Лозенец, община Стралджа	„Булгартрансгаз“ ЕАД, София	31510300/26.07.20011 BG3G00000NQ015	№ СОЗ-Т-44/17.05.2023 - в процедура
6	ТК 1, ТК 2 „Булгартрансгаз“	Горска поляна, община Болярово	„Булгартрансгаз“ ЕАД	31510307/28.09.20011 BG2G000PtPz043	СОЗ не е учредена
7	Тръбен кладенец	Гранитово, община Елхово	ТК„Автосвят-Живко Вълчанов“, Елхово	31510371/17.08.2012 BG3G0000T12034	СОЗ не е учредена
8	Тръбен кладенец	Мелница, община Елхово	„Арткомерс“ ООД	31510317/21.10.2011 BG3G00000NQ054	СОЗ не е учредена
9	Тръбен кладенец 1	Безмер, община Тунджа	„Градус 1“ ООД	300205/19.12.2005 BG3G00000NQ054	СОЗ не е учредена
10	Тръбен кладенец 1	Ямбол, община Ямбол	„СГ КАРС 89“ ЕООД	31510695/13.07.2023 BG3G00000NQ015	СОЗ не е учредена
11	Тръбен кладенец	Миладиновци, община Тунджа	„Инана“ ООД	31591654/26.07.2023 BG3G000PgNQ019	СОЗ не е учредена

Съгласно „Националната програма за мониторинг на екологичното и химичното състояние и количеството на повърхностните и подземните води“, утвърдена от министъра на околната среда и водите със заповед № РД-24/12.01.2024 г, в област Ямбол попадат пунктове за:

● *Наблюдение на химичното състояние на подземни водни тела:*

- Александрово, община Стралджа, КИ „Койнова чешма“ с код BG2G00000K2MP222;
- Поляна, община Стралджа, ТК „Зелена Странджа“ с код G2G00000K2MP426;
- Стралджа, община Стралджа, ПС-5 сондажа с код BG3G000000QMP0049;
- Зимница, община Стралджа, ПС-ПБВ-4 сондажа с код BG3G000000QMP0134;
- Кабиле, община Тунджа, ПС „Кабиле“-ТК 10 с код BG3G000000QMP0277;
- Маломир, община Тунджа, Кладенец ПС -ПБВ с код BG3G000000NMP0046;
- Окоп, община Тунджа, кладенец- ПС с код BG3G000000QMP051;
- Ханово, община Тунджа, ПС „Ханово“-сондаж с код BG3G000000QMP0126;
- Роза, община Тунджа, сондаж с код BG3G000EN12MP156;
- Овчи кладенец, община Тунджа, ПС-сондаж с код BG3G000000NMP060;
- Гълъбинци, община Тунджа, ПС-ПБВ-сондаж 2 с код BG3G00000K2MP120;
- Кукорево, община Тунджа, сондаж с код BG3G000EN12MP158;
- Ямбол, община Ямбол, сондаж с код BG3G000EN12MP154;
- Ямбол, община Ямбол, сондаж с код BG3G000000QMP278;
- Златиница, община Болярово, сондаж с код BG3G000EN12MP157;
- Воден, община Болярово, извор „Големия Кайнак“ с код BG3G00000T2MP500;
- Бояново, община Елхово, ПС-Кладенец с код BG3G000000NMP044;
- Малък манастир, община Елхово, ПС-Дренаж с код BG3G000000QMP011;
- Елхово, община Елхово, ПС-ПБВ-Фазанария с код BG3G000000NMP118;
- Меден кладенец, община Тунджа, ПС-1- Кладенец с код BG3G000000NMP119;

● *Количествен мониторинг, наблюдаван от НИМХ:*

- Завой, община Тунджа, тръбен кладенец с код BG3G00000NQMP054;
- Ханово, община Тунджа, тръбен кладенец с код BG3G000000QMP380;
- Ханово, община Тунджа, тръбен кладенец с код BG3G000000QMP381;
- Ханово, община Тунджа, тръбен кладенец с код BG3G000000QMP056.

За опазване на химичното и количественото състояние на водите, в частност на подземните води, се определят:

● *Зони за защита на подземните води, предназначени за питейно водоснабдяване, включващи подземните водни тела, от които се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека, съгласно чл. 7, т. 1 на Директива 2000/60ЕС и чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите. В регистрите на Басейнови дирекции „Черноморски район“ и „Източнобеломорски район“ са включени всички 14 подземни водни тела, части от които попадат на територията на област Ямбол, определени като зони за защита на питейните води (вж. следващата таблица).*

Таблица 7 Зони за защита на подземните води, предназначени за питейно водоснабдяване

№ по ред	Подземно водно тяло	Код на подземното водно тяло	Код на зоната за защита
1	Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас	BG2G00000K2034	BG1DGW00000K2034
2	„Пукнатинни води в Предбалкан - Валанж-Хотрив-апт Конево	BG2G000PtPz043	BG2DGW000PtPz043
3	Порови води в Неоген-Кватернер – Сунгурларско-Карнобатска котловина	BG3G00000NQ005	BG3DGW00000Q005
4	Порови води в Кватернер“ – Марица Изток	BG3G00000Q012	BG2DGW00000Q012
5	Порови води в Неоген-Кватернер – Сливенска-Стралджанска област	BG3G00000NQ015	BG2DGW00000NQ015
6	Порови води в Неоген-Кватернер – Ямбол-Елхово	BG3G00000NQ054	BG3DGW00000NQ054
7	Порови води в Палеоген-Неоген – Марица Изток	BG3G0000PgNQ019	BG3DGW0000PgNQ019
8	Пукнатинни води – масив Шипка-Сливен	BG3G0PzK2Pg027	BG3DGW0PzK2Pg027
9	Пукнатинни води - Брезовско-Ямболска зона	BG3G00000K2030	BG3DGW00000K2030
10	Пукнатинни води – Сливенско-Сунгурларска зона“	BG3G00000K2031	BG3DGW00000K2031
11	Пукнатинни води – Западно и централнобалкански масив	BG3G0000Pt044	BG3DGW0000Pt044
12	Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив“	BG3G0000Pt045	BG3DGW0000Pt045
13	Карстови води – Тополовградски масив	BG3G0000T12034	BG3DGW0000T12034
14	Карстови води – Св. Илийски комплекс	BG3G0000T1035	BG3DGW0000T1035

● *Санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване и около водоземните съоръжения за минерални води, учредени по реда на Наредба № 3 от 16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.*

Заповедите за учредяване и в процедура за учредяване на 36 санитарно-охранителни зони на водоземни съоръжения от подземни води с разрешителни за водоземане, попадащи в област Ямбол, са посочени в таблите по-горе.

Информация за учредените санитарно-охранителни зони около водоизточниците на находищата на минерални води **Баня**, с. Баня, община Нова Загора, **Сливенски минерални води**, с. Злати войвода, община Сливен и **КЕИ „Топлата вода“**, с. Шивачева, община Твърдица, се съдържа по-горе в таблица №4.

● *Буферни зони на водоземните съоръжения от подземни води в радиус 1000 m, за които няма учредени санитарно-охранителни зони, според Приложение № 1 към Националния каталог от мерки.*

● *Нитратно уязвими зони*

В актуализирания регистър на нитратно уязвимите зони по Приложение № 1 към Заповед № 660/28.08.2019 г на МОСВ като замърсени и които са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници на територията на област Ямбол са определени подземни водни тела:

- „Пукнатинни води в K2t sn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас“ с код BG2G00000K2034;
- „Порови води в Кватернер - Ямбол-Елхово“ с код BG3G000000Q054;
- „Порови води в кватернер – Марица изток” с код BG3G000000Q012;
- „Порови води в неоген-кватернер-Сливенско-Стралджански район“ с код BG3G00000NQ015;
- „Порови води в палеоген-неоген – Марица изток“ с код BG3G0000PgN019;
- „Карстови води в Тополовградски масив“ с код BG3G0000T12034;
- „Карстови води – Св. Илийски комплекс“ с код BG3G0000T1035;
- Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив“ с код BG3G0000Pt045.

Като уязвими зони за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници са определени:

- цялата територия на община Стралджа;
- цялата територия на община Тунджа;
- територията на община Болярово до надморска височина 250 m.

4.6 ЛАНДШАФТ

4.6.1 Структура и устойчивост на ландшафта

Съгласно приетите в България определения, „ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси“.

Съгласно Европейската конвенция на ландшафта, 2005г., „ландшафтът е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори“.

Съгласно обяснителната записка към ОПРГТ, формирането на ландшафтите е резултат от продължително във времето взаимодействие и взаимосвързано развитие на природни абиотични, биотични и антропогенни процеси. В пространствено отношение, ландшафтът е определян като хетерогенен ареал от земната повърхност, съставен от близки по форма и взаимодействащи си екосистеми. В методически план, установяването на ландшафтите се свързва с открояването на представителни пространствени единици в горските територии с висока степен на сходство по отношение на геоложки строеж, форми на релефа, повърхностни и подземни води, микроклимат, почвени разновидности, фито- и зооценози. Приоритетните ландшафти са изведени от базата данни Corine Land Cover 2018 г. – широколистни, иглолистни и смесени гори. Отделени са подотделите със съответния тип гора – селектират се всички полигони от колона Вид, подотдел със стойност 1 (семенни насаждения).

Общата площ на горските територии за поддържане на ландшафта са 1557,96 ha, като всички територии са залесени. С най-голям относителен дял такива гори има в община Болярово /45,2%/, следвани от община Елхово – 42,6% и община Стралджа – 9,2% от всички територии за

поддържане на ландшафта в област Ямбол. В общините Тунджа и Ямбол тези горски територии заемат само около 3 ha.

Състоянието на ландшафтите се измерва чрез категорията „устойчивост на ландшафтите“, която отразява постоянството на структурните им елементи във времето. Тя се разглежда като неподатливост спрямо различните по характер и тежест въздействия върху структурата на ландшафта, както и като способност за устойчивост към продължително еднопосочно развитие.

Като правило, устойчивостта на ландшафтите е:

- **потенциална**, определена още като естествена или генетична, характерна за ландшафти, при които антропогенен натиск липсва или е много нисък; към тази категория се отнасят озеленените и незастроени пространства, речните долини, земеделските земи и горски територии, териториите, намиращи се под защита на специални закони;
- **конкретна**, определена и като относителна, която е в пряка зависимост от степента на антропогенното въздействие и колкото по-хетерогенна е ландшафтната структура, толкова по-податливи на промени и нарушения са ландшафтите; към тази категория се отнасят територии, които се намират под антропогенен натиск, като в зависимост от характера на натоварване могат да бъдат изведени различни степени на устойчивост на ландшафтите.

Диференцирането на ландшафтите на основата на типовете горски месторастения в обхвата на горските територии в област Ямбол е разработено за три основни групи ландшафти, обединени според степента им на устойчивост която е функционално свързана с качествата на месторастенето и въздействието на компонентите и факторите на околната среда, както следва:

- **ландшафти с висока естествена устойчивост** – към тази категория принадлежат типовете горски месторастения, развити върху алувиални ненаситени и канелени горски почви, в които структурата на ландшафта показва характеристики, близки до естествените; касае се за горски месторастения в които преобладаващата растителност е с изразен лонгозен характер. Представена е от чисти насаждения, предимно от летен дъб и полски ясен, които показват много добър растеж. Естествената растителност заема основната част на това месторастение – 97,2% - преобладават смесените дъбови насаждения.
- **ландшафти с естествена устойчивост** – тук се отнасят типовете горски месторастения от естествената растителност, преобладаващи са издънковите смесени широколистни дървостои от цер, блаун и космат дъб, с производителност IV-V бонитет. Добре развити са и чистите и смесени иглолистно-широколистни култури, като доминиращ вид е черният бор, както и месторастения заети от евроамерикански тополи I-214 и акация в добро състояние и др., в които ландшафта притежава характеристики с предимно естествена устойчивост;
- **ландшафти с относителна устойчивост** – към тази категория се отнасят типовете горски месторастения, в които преобладаващи са издънковите насаждения и тези, предназначени за спиране на ерозията.

Като специфична ландшафтна категория се определят горите в диапазона до 200 m от туристически хижи и религиозни обекти, базите за интензивно стопанисване на дивеча и горите с рекреационно значение.

Специалните горски територии, разположени на до 200 m от туристически и религиозни обекти са с обща площ 75.17 ha, основно налични в общините Болярово и Елхово.

Базите за интензивно стопанисване на дивеча са с обща площ 578 ha, налични само в община Тунджа.

Горите с рекреационно значение се определят по 3 признака, като в област Ямбол са налице първите два - Определени с действащи общи устройствени планове като части от зелената система на общините и включени в селищни образувания или курорти с национално или местно значение. Горски територии с рекреационно значение са с обща площ 171,5 ha, от която 48% в община Елхово, по около 18% в общините Ямбол и Болярово. 133,77 ha залесена и около 15% - в община Стралджа.

Гори с висока консервационна стойност не са налични в област Ямбол.

Съществуващият ландшафт на проучвана територия е носител на собствена специфика, формирана от елементи, комбинацията от които дава основание за следната класификация на ландшафта **по принадлежност**:

- **по основен тип социално-икономическа функция** – комбинация от ландшафти с различна принадлежност – горски /широколистен, иглолистен, издънков/, рекреативен, ландшафти под защита, защитен;
- **по степен на континенталност на климата** – преходно-континентален, локално моделиран, с изразена височинна поясност;
- **по макрорелефни форми** – комбиниран - долинно-котловинен, ниско-, средно и високопланински;
- **по водещ ландшафтообразуващ фактор** – предимно генетичен;
- **по стадии на формиране и развитие** – хомеостаз;
- **по генезис на антропогенните въздействия** – смесен, със сравнително слабо антропогенно натоварване на ниво община;
- **по интензивност на антропогенните въздействия** – ниски до средни;
- **по мащаб на антропогенни въздействия** – локални;
- **по продължителност на антропогенни въздействия** – постоянно;
- **по устойчивост на антропогенно въздействие** – устойчив до средно устойчив;
- **по степен на антропогенно изменение** – слабо до средно антропогенно трансформиран;
- **по целенасоченост на антропогенните въздействия** – преки и косвени; директни и индиректни;
- **по възможност за регулиране на антропогенното въздействие** – контролируемо и регулируемо със средствата на планирането и проектирането.

Обобщено, от посоченото по-горе може да се направи заключението, че ландшафтът на горските територии в областта се характеризира с **висока степен на естествена устойчивост**. Заедно с това, основните съставлящи елементи на ландшафта се намират в непосредствена връзка по отношение миграцията на замърсители и влошаването на състоянието на който и да е от тях се

отразява неблагоприятно върху състоянието на всички останали, изграждащи структурата на ландшафтите.

4.7 БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Настоящият раздел представя състоянието на биологичното разнообразие, защитените територии и защитените зони в обхвата на горските територии в област Ямбол в контекста на целите на Закона за горите (Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., посл. доп. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2023г.) за гарантиране многофункционално и устойчиво управление на горските екосистеми, съгласно Чл.1. (2), т.5. поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие и подобряване състоянието на популациите на видовете от дивата флора, фауна и микота, т.9. изпълнение на международни и европейски ангажименти за съхранение на горските местообитания.

4.7.1. Биологично разнообразие

За представяне състоянието на биологичното разнообразие в горските територии на област Ямбол в настоящия Доклад за ЕО са анализирани и оценени **елементите на биологичното разнообразие** на горските територии в обхвата на областта, както следва:

➤ **горскорастително райониране на горските територии**

Представеното в ОПРГТ област Ямбол горскорастително райониране е база за определяне на **типовете горски месторастения, съответстващи на най-малката таксономична единица - „подотдел“**, инвентаризирани и описани в горскостопанските планове на Териториалните подразделения „ДГС Елхово“ и „ДЛС Тунджа“.

Направеното обобщено описание в ОПРГТ Ямбол на горскорастителното областно, подобластно, поясно и подпоясно разпространение на дървесните видове и съобщества по типове месторастения се придружава от **кратки насоки** за стопанисване на насажденията и горските култури в съответните месторастения, **някои от които следва да се преоценят с оглед ограничаване участието на инвазивните чужди видове като:**

- месторастене „Сухо, на обикновена канелена горска почва и смолница“ – Д1(147), което е широко разпространено в района е записано в ОПРГТ:
 - *„Това месторастене е особено благоприятно за създаване на интензивни акациеви култури, които се развиват успешно. Не е подходящо за иглолистни култури“.*
 - *„Тенденциите в бъдещото стопанисване ще са насочени към оптимален подбор на подходящи дървесни видове, а също и към превръщане на издънковите насаждения във високостъблени“.*
- за месторастене „- Сухо, на смолница и обикновена канелена горска почва“ – С1 (59):
 - *„Стопанисването е насочено към запазване и увеличаване участието на типичната за района широколистна растителност“.*

➤ **лесистост на област Ямбол и общините в нейния обхват**

Лесистост на една териториална единица (землище, община, област, страна и др.) е площното участие (делът) на горите от площта ѝ.

Съгласно **Чл. 3.** (у) от Закона за горите, не се допуска намаляване на съществуващата лесистост:

1. на територията на Република България
2. на територията на общини, в които лесистостта е под 10 на сто.

(2) Дейностите в горските територии се извършват по начин, който не води до увреждане на растителни и животински видове и на техните местообитания, на почвите, водните обекти и елементите на техническата инфраструктура.

Съгласно ОПРГТ, делът на горите в областта е 15% от общата и площ или 51 398 ha. Общините Болярово и Елхово имат лесистост, по-висока от средната за областта, а останалите - по-ниска. Дори Болярово (26%) и Елхово (19%) имат лесистост, значително по-ниска от средната за страната. По-високата лесистост на общини Болярово, Тунджа, Елхово и Стралджа предопределя развито горско стопанство с важна роля за поминъка на населението им и подходящи условия на средата за живот. Ниската лесистост изисква да се търсят възможности за увеличаване на залесената площ в границите на тези общини. С първостепенно значение е незалесената дървопроизводителна площ (сечища, пожарища, голини), която за горските територии на област Ямбол е 2491,4 ha, или 4.2% от инвентаризираните горски територии, съгласно деление на общата горска площ по вид на земите и вид на горите по ОПРГТ.

➤ **природен горски ресурс – разнообразие на дървесните видове, площ и запас на видовете и насажденията**

Потенциалът на **горските ресурси** в област Ямбол включва дървесни и недървесни горски ресурси, ловни ресурси и нематериални ползи. Анализът в ОПРГТ е направен въз основа на данните от последните приети инвентаризации на горските територии и залесени земи. В представения анализ е посочена връзката между дървесните видове, класове на възраст, видове гори и разпределението на запаса (в m^3) за категориите високостъблени, издънкови за превръщане и нискостъблени гори (към 2021 г.), показано в Таблици № 6 и № 7 от ОПРГТ.

При **високостъблените гори** общият запас е 1 564 623 m^3 . Запасът на *иглолистните* дървесни видове е 1 103 795 m^3 , а на *широколистните* (широколистни високостъблени гори и издънкови за превръщане) – 3 252 833 m^3 .

Черния бор (*Pinus nigra* Arn.), формира 84,4% процента от запаса на иглолистните (932 365 m^3). Насажденията са с изкуствен произход, предимно във възраст от 21 до 60 години. На второ място са запасите от бял бор (*Pinus silvestris* L.), здугласка (*Pseudotsuga menziesii* ssp. *menziesii*) и др. иглолистни видове.

В *широколистните* високостъблени гори запасът е 431 825 m^3 . Около 35,1 % от този запас (97 212 m^3) е от дъбовете, а само запасът на цер (*Quercus cerris* L.) е 14% (64 665 m^3). Преобладаващата възраст е 21-40 години. На следващо място са запасите от тополя, ясен и липа.

Запасът на *издънковите широколистни гори* е $2\,915\,729\text{ m}^3$, а общият запас на високостъблените (иглолистни и широколистни) и издънковите широколистни гори е $4\,356\,628\text{ m}^3$ (Таблица № 6 от ОПРГТ Ямбол).

Запасът на *издънковите гори за превръщане* е $2\,556\,236\text{ m}^3$, който се формира главно от цер ($1\,214\,241\text{ m}^3$) (Таблица № 7 от ОПРГТ Ямбол). Запасът на нискостъблените гори ($235\,769\text{ m}^3$) се формира основно от Акация ($92\,303\text{ m}^3$), цер ($56\,218\text{ m}^3$) и келяв габър ($30\,770\text{ m}^3$).

В горите на област Ямбол са регистрирани **29 главни вида**, от които Церът има най-голяма залесена площ ($18\,366\text{ ha}$), запас ($1\,418\,740\text{ m}^3$) и ползване ($23\,393\text{ m}^3$). По площ след него се нареждат Благунът ($11\,900\text{ ha}$), Косматият дъб ($6\,558\text{ ha}$), Черният бор ($4\,883\text{ ha}$), Акацията ($2\,596\text{ ha}$), Келявият габър ($1\,924\text{ ha}$) и тополата ($1\,041\text{ ha}$).

Седем дървесни вида образуват 92,8 % от запаса. На първо място е Церът с 32,6%, Черен бор (24,6%), Благун (20,3%), Космат дъб (5,9%), Полски ясен (3,5%), Летен дъб (3,1%) и топола (2,9%). Същите заемат и почти цялата залесена площ – 86,5%.

В Таблица № 8. *Разпределение на залесената площ и общия запас по дървесни видове* от ОПРГТ прави впечатление участието на инвазивни чужди видове, неместни видове и залесяване с видове извън ареала на разпространение.

➤ **потенциал и биологично разнообразие на ловните ресурси и ловно-стопанска дейност**

Съгласно ловностопанското райониране на страната, област Ямбол попада в подобласти „Горнотракийска“ и „Тракийска“ („Наредба № 18 от 7 октомври 2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии“). Благоприятните климатични условия, разнообразната конфигурация на терена, богатството и многообразието от дървесна, храстова и тревна растителност създават необходимите предпоставки за успешно развитие на ловното стопанство. На територията на областта има едно държавно ловно стопанство - ТП „ДЛС Тунджа“ – гр. Ямбол и едно държавно горско стопанство – ТП „ДГС Елхово“.

В областта има 7 ловни сдружения – ЛРД „Елхово“, ЛРД „Странджа“ – гр. Болярово, ЛРС „Глиган 2002“ – с. Лесово, ЛРС „Калето - 2001“, ЛСНЦ „Денница“ – с. Денница, СЛРД „Диана“ – гр. Ямбол и СЛР „Стралджа“.

В област Ямбол основни видове едър дивеч са сърна (*Capreolus capreolus*) и благороден елен (*Cervus elaphus*), в зависимост от типовете местообитания и насоки на стопанисване, със съпътстващ вид дива свиня (*Sus scrofa*). Стопанисва се също така и елен лопатар (*Dama dama*) в ТП „ДЛС Тунджа“.

Местният дребен дивеч е представен от див заек (*Lepus europaeus*), яребица (*Perdix perdix*), фазан (*Phasianus colchicus*), планински кеклик (*Alectoris graeca*), тракийски кеклик (*Alectoris chukar*),

гривяк (*Columba palumbus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), а прелетният – от гургулица (*Streptopelia turtur*) и пъдпъдък (*Coturnix coturnix*).

В областта от едрите хищници се среща единствено вълк (*Canis lupus*) в ТП „ДГС Елхово“. Хищните представители на дребния дивеч са лисица (*Vulpes vulpes*), язовец (*Meles meles*), бялка (*Martes foina*), черен пор (*Mustela putorius*) и чакал (*Canis aureus*).

Запасите по видове дивеч и ползването/отстрела в областта за периода 2018-2022 г. са показани в ОПРГТ.

➤ **ключови фактори за биологичното разнообразие в областта (фокус върху дневните грабливи птици и в частност на малкия креслив орел (*Clanga pomarina*) - проект на ИАГ по програма LIFE на ЕС).**

Малочислен гнезещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен в Червената книга на България и в Приложение 1 на Директивата за птиците.

Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания - ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври. Над страната преминава интензивна транзитна миграция, особено по Черноморското крайбрежие. Обитава широколистни и смесени гори до открити пространства, основно пасища, ливади, обработваеми земи и водоеми. Предпочита мозаечен тип местообитания. При миграции образува разредени ята понякога до няколко десетки индивида в смесени групи с мишелови, кани и други видове орли.

Както е отбелязано в ОПРГТ, основните заплахи пред популациите на малкия креслив орел са *промяна на местообитанията от интензивното горско стопанство, безпокойство, интензивното селско стопанство, пожари.*

На територията на област Ямбол, видът се среща в Защитена зона "Дервентски възвишения" и Защитена зона "Западна Странджа".

За 33 „Дервентски възвишения“ предстои обстоен мониторинг за установяване на точния брой гнездящи двойки на територията.

На територията на защитена зона „Западна Странджа“ популацията на вида е стабилна, вероятно слабо увеличаваща се.

➤ **специални горски територии - гори с висока консервационна стойност (ГВКС)**

С висока консервационна стойност се сертифицират гори в изпълнение на Принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по системата на FSC. За ТП „ДГС Елхово“ и ТП „ДЛС Тунджа“ **не е направена сертификация** на горите в област Ямбол.

Препоръчително е в следващият 5 годишен период от действието на ОПРГТ за област Ямбол, да се сертифицират горите с висока консервационна стойност в изпълнение на Принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по системата на FSC. Определянето на ГВКС ще допринесе за опазването, поддържането и възстановяването на биологичното разнообразие по категории горските територии.

Поради дублиране с основни категории на горските територии и определената им приоритетна функционална значимост от Наредба № 18, за дублираните категории ще се изпълняват целите и насоките за отделните категории по функционална принадлежност. За посочените единствено в докладите за горите с висока консервационна стойност ще се използват **целите и насоките**, които са им определени.

4.7.2 Специални горски територии - защитени територии /ЗТ/ по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ)

По ОПРГТ, специалните горски територии, включени в границите на ЗТ по смисъла на ЗЗТ са с обща площ 1 077.64 ha, от която 667.04 ha залесена и 410.59 ha незалесена.

На територията на област Ямбол се намират 17 защитени територии - 1 резерват, 2 поддържани резервата, 3 природни забележителности и 11 защитени местности, по смисъла на ЗЗТ.

На територията на областта има 21 бр. вековни дървета от вид Обикновен (летен) дъб (*Quercus robur*). група дървета и една двойка вековни дървета. На територията на областта има също 8 бр. дървета от вид Полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*) и 2 бр. от вид Черница (*Morus spp.*)

Специални горски територии – защитени територии по смисъла на ЗЗТ са представени в Приложение 1 към ДЕО.

Съгласно чл.35а. от ЗБР „Опазването на местообитания на растителни, животински и гъбни видове от приложение №2а, както и на **видовете от приложение №3**, се извършва чрез защитени територии, обявени по реда на Закона за защитените територии“. Списък на видовете от приложение 3 на ЗБР е даден в приложение №6 към ЕО.

Анализите и оценките, направени в ОПРГТ по отношение на защитените територии се базират на актуалните заповеди за обявяване и прекатегоризиране, заповедите за утвърждаване на Планове за управление за защитената територия, както и целите на опазване и управление и режимите на дейности (забрани и разрешени дейности) . Утвърдените Планове за управление на резервата и поддържаните резервати с актуалните данни за биологичното разнообразие,

допринасят за определяне конкретните мерки по опазването, поддържането и при необходимост възстановителни дейности в поддържаните резервати.

В заповедите за обявяване на природните забележителности и защитените местности е крайно необходимо да се актуализират режимите на дейностите с оглед отмяна забраната за отстраняване на всякаква растителност, което възпрепятства отстраняване на инвазивни чужди видове (ИЧВ). В част от същите заповеди се срещат като разрешени за провеждане „ландшафтни сечи“⁵ които не съществуват в действащата Наредба № 8 за сечите в горите.

Основните действащи заплахи и натиск върху защитените територии, описани в ОПРГТ област Ямбол и Годишните регионални доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ-Стара Загора за 2022 г. и 2023 г. са неспазване на режимите и ограниченията в заповедите за обявяване на защитените територии, утвърдените планове за управление и разпоредбите на Закона за защитените територии; Други заплахи за защитените територии и опазване на биоразнообразието в горските територии са браконьерски сечи; подмяна на основния дървесен вид на насажденията; изнасяне на мъртва дървесина; отсъствие или недостатъчен брой биотопни дървета; безпокойство през гнездовия период за видовете; незаконен лов; замърсяване и др.;

Категориите защитени територии в горските територии – природни забележителности и защитени местности, обявени по ЗЗТ се управляват от Изпълнителната агенция по горите (ИАГ) с нейните регионални структури Регионални дирекции по горите (РДГ), а стопанисването и опазването се осъществяват от ЮИДП чрез ТП –ДГС към Министерство на земеделието и храните.

През 2023 г. по Закона за защитените територии са извършени общо 28 проверки в резервати, поддържани резервати, защитени местности, природни забележителности, като са проверени общо 20 обекта. Дадени са 5 броя предписания с цел предотвратяване възникването на пожари, ограничаване на тяхното развитие и разпространение, както и осигуряване на пожарна безопасност в защитените територии и районите около тях през пожароопасния сезон 1 април – 31 октомври 2024 г. Предписанията са изпълнени в срок.

През 2023г. РИОСВ-Стара Загора, успешно приключва всички дейности по проект NoBG16M1OP002-3.007-0010-C01 „Подобряване природозащитното състояние на природни местообитания 91F0 и 92A0 в поддържани резервати (ПР) „Долна Топчия“ и „Балабана“ с бенефициент РИОСВ – Стара Загора. Постигната е основната цел на проекта, а именно оводняване на резерватните територии, като са осигурени допълнителни водни количества за възстановяване заливаемия характер на ПР „Балабана“ и ПР „Долна Топчия“. Успешно

⁵ За „ландшафтни сечи“ в защитените територии следва да се има предвид §45 от ПЗР на Наредба № 8 за сечите в горите „Предвидените или допуснатите със заповедите за обявяването или планове за управление на защитените територии „ландшафтни сечи“ по смисъла на Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение, приет от Комитета по горите през 1989 г. (отм.), в зависимост от състоянието на съответното насаждение се провеждат като отгледни, изборни, възобновителни сечи с възобновителен период не по-кратък от 40 години, санитарни, принудителни и технически сечи“.

изпълнения проект ще помогне за съхраняване на смесените широколистни насаждения, включващи в състава си Летен дъб, Полски ясен, Полски бряст, Бяла върба и Бяла топола.

4.7.3 Специални горски територии - защитени зони /ЗЗ/ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)

Съгласно ОПРГТ, **специалните горски територии**, включени по реда на ЗБР, са общо 60127,83 ha, от които 50488,46 ha залесена и 9639,37 ha незалесена площ.

Защитените зони (по чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗБР) са предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното природозащитно състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение.

На територията на област Ямбол се намират 21 защитени зони, от които 14 бр. за опазване на природните местообитания и 7 бр. за опазване на дивите птици.

Представената в ОПРГТ информация включва актуалните заповеди към м. октомври, 2024 г. за защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, както и за защитените зони за опазване на дивите птици, попадащи в обхвата на плана със следното съдържание и изисквания:

1. Площ на защитената зона по землища;
2. Природни местообитания и видове предмет на опазване, включително горските природни местообитания в защитената зона;
3. Местообитания и видове по чл.6, ал.1. т.2. от ЗБР
4. Цел на обявяване на защитената зона;
5. Забрани в границите на защитената зона;
6. Указания за стопанисване на Горските типове природни местообитания.

Включени в заповедта мерки за постигане целите на опазване на защитената зона, които са определени или могат да се определят също във:

- решения, издавани по реда на чл. 31 от ЗБР;
- горскостопанските и ловностопанските планове и програми;
- планове в областта на енергетиката и климата;
- други планови, програмни и стратегически документи.

Приемаме като нормативно целесъобразни записаните „Насоки за управление на защитените зони“ в границите на защитените зони включени в ОПРГТ област Ямбол, отнасящи се до стопанисване на типове горски природни местообитания: „Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, Заповедите за обявяване, плановете за управлението им и с „Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000“, с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР),

проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.)“.

От анализа на разпространението на горските типове природни местообитания (10 броя,) включени в границите на 12 бр. защитени зони за местообитанията, обявени по ЗБР, определени като „горски типове природни местообитания“ по *Приложение № 2 към чл. 65, ал. 1 от НАРЕДБА № 8 от 5 август 2011 г. ЗА СЕЧИТЕ В ГОРИТЕ*, в съответствие със заповедите за обявяване и опазване на защитените зони в обхвата на ОПРГТ област Ямбол, се констатира следното:

1. От 14 бр. защитени зони за местообитанията на територията на област Ямбол, в 12 бр. има описани за опазване горски типове природни местообитания.

2. В 2 бр. защитени зони за природните местообитания няма налични горски типове природни местообитания за опазване (BG0000000205; BG0000000427). В тези зони се опазват видове бозайници, земноводни и влечуги, риби и безгръбначни и техните местообитания.

3. Горско природно местообитание с код 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори се среща в 10 бр. защитени зони за местообитанията в обхвата на област Ямбол, приоритетно природно местообитание с код 91AA* Източни гори от космат дъб се среща в 7 бр. защитени зони в обхвата на област Ямбол, 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba* в 6 бр. защитени зони, приоритетно природно местообитание с код 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* се среща в 4 бр. защитени зони, приоритетно природно местообитание 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове в 2 бр. защитени зони и др.

4. От 10-те горски типове природни местообитания в защитените зони за местообитанията в границите на област Ямбол, 4 типа са приоритетни за опазване, което определя голямото природозащитно значение на горските територии на областта.

5. В териториалният обхват на защитените зони на област Ямбол попадат защитени зони за местообитанията със значително разнообразие на типове горски природни местообитания - BG0000219 „Дервентски възвишения“ – 9 типа, BG0000212 „Сакар“ – 7 типа местообитания, които определят високо природозащитно значение на горските територии. За останалите 33 в обхвата на областта разнообразието варира от 2 до 5 типа горски природни местообитания.

6. Съгласно *Годишен регионален доклад по състоянието на околната среда 2023 г.* на РИОСВ-Стара Загора, за 2023 г. са направени 38 проверки от които 25 планови и 13 извънредни в защитени зони от мрежата Натура 2000 по чл.6, ал.1 от Закона за биологичното разнообразие. Извънредните проверки са във връзка с постъпили в РИОСВ-Стара Загора, уведомления за инвестиционни предложения, жалби и сигнали, както и писмо на МОСВ свързано с информация за констатирани нарушения за разоравания на площи в обхвата на екологично чувствителните постоянно затревени площи в защитените зони.

7. През 2023г. е засилен контрола в границите на защитените зони и територии. Извършени са и извънредни проверки с цел недопускане на незаконна търговия със защитени видове и такива, включени в Регламент (ЕО) 338/97 на Съвета относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях.

8. При бъдещото управление на защитените зони по Натура 2000 съгласно указания на ЕС, да се имат предвид насоките относно плановете за управление на зоните по Натура 2000, които

могат да бъдат специално предназначени за зоната или интегрирани в други планове за развитие, като например **планове за развитие на горите**, в които са отразени природозащитните цели по Натура 2000 и са включени в тези планове.

4.7.4 Флора

Флората, като елемент на биологичното разнообразие, е разгледана в настоящия Доклад за ЕО за преобладаващите горски типове природни местообитания, в обхвата на ОПРГТ на област Ямбол, срещащи се в защитените зони за местообитанията, обявени по ЗБР и съпътстващите ги растителни съобщества.

- **Горско природно местообитание с код 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори** – среща се в 10 бр. защитени зони /вж. таблица № 1 в приложенията/.

Растителността е коренна, доминирана основно от видовете Цер (*Quercus cerris* L.) и Благун (*Quercus frainetto* Ten.) Участват на места и Зимен дъб (*Quercus petraea* Liebl.), Полски бряст (*Ulmus minor* Mill.), Полски клен (*Acer campestre* L.), Мекиш (*Acer tataricum* L.), от храстите най-често участват Обикновен глог (*Crataegus monogyna* Jacq.), Обикновена шипка (*Rosa canina* L.), Обикновено птиче грозде (*Ligustrum vulgare* L.), Обикновен дрян (*Cornus mas* L.). Тревната покривка е добре развита с преобладание *Festuca heterophylla*, *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) P.B., *Poa nemoralis*, *Helleborus odoratus* W. et K. ex Willd., *Tanacetum corymbosum*, *Campanula persicifolia* от картируеми единици 91, 93.

- **Горско природно местообитание с код 91AA* Източни гори от космат дъб** – среща се в 7 бр. защитени зони /вж. Таблица № 1 от приложенията/

Растителността е коренна, доминирана основно от вида Космат дъб (*Quercus pubescens* Willd.) на каменисти места с разнообразна скална основа (варовици и силикати), а в други случаи – главно на по-мощни почви, но на сухи терени преобладават или горите са от Виргилиев дъб (*Quercus virgiliana* (Ten.) Ten.). В изграждането на дървесния етаж често участват и видовете Келяв габър (*Carpinus orientalis* Mill.), Мъждрян (*Fraxinus ornus* L.), Благун (*Quercus frainetto* Ten.), Цер (*Quercus cerris* L.), Маклен (*Acer monspessulanum* L.), храсти – Обикновена драка (*Paliurus spinachristi* Mill.), Обикновен глог (*Crataegus monogyna* Jacq.), Черна калина (*Viburnum lantana* L.), Обикновена смрадлика (*Cotinus coggygria* Scop.), Обикновено птиче грозде (*Ligustrum vulgare* L.), Терпентинов кукуч (*Pistacia terebinthus* L.), Бадемоволистна круша (*Pyrus amygdaliformis* Vill.), Червена смрика (*Jniperus oxycedrus* L.), Дървовиден плюскач (*Colutea arborescens* L.) – със средиземноморски елементи и тревисти видове от флората: *Dactylis glomerata* L., *Asparagus acutifolius*, *Orchis purpurea*, *Teucrium chamaedrys* L., *Origanum vulgare* L., *Coronilla varia* L. и др.

- **Горско природно местообитание с код 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*** – среща се в 6 бр. защитени зони

Крайречни горски съобщества с коренна растителност в средиземноморския басейн, доминирани от *Salix alba* L., *Salix fragilis* L., *Populus alba* L., *Populus nigra* L. Участват в съобществата единично *Quercus robur*, *Alnus glutinosa* и *Ulmus minor*, а в храстовия етаж – *Cornus sanguinea*,

Viburnum opulus и *Frangula alnus*. Разпространени са на преовлажнени места край реките в низините и долните части на клоновете.

Формациите на *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Populus alba*, *Populus nigra*, са по-силно повлияни от човешка дейност. Често на места, където са унищожени тези гори са възникнали вторично храстови съобщества от *Salix purpurea* L., *Tamarix tetrandra* Pall. Ex M.B., *Tamarix ramosissima* L. и др. Развива се и блатна растителност – *Phragmites australis* (L.) Nees, *Typha latifolia* L., *Iris pseudocorus* L., *Leucojum aestivum* L. и др. На места изредените горски съобщества допълнително са попълнени с култури от хибридни тополи.

- **Горско природно местообитание с код 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)** – среща се в 4 бр. защитени зони

Растителността е коренна и представлява крайречни съобщества на Черна елша (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.) и/или Бяла елша (*Alnus incana* (L.) Moench.) в горните и средните течения на реките (*Alnion incanae*). В ниския планински пояс основен едификатор е *Alnus glutinosa*, а в средния планински пояс основен едификатор е *Alnus incana*.

В растителните съобщества участват следните видове растения: *Alnus incana*, *Alnus glutinosa*, Обикновен ясен (*Fraxinus excelsior* L.), Полски ясен (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), Трошлива върба (*Salix fragilis* L.), Бяла върба (*Salix alba* L.), Кучи дрян (*Cornus sanguinea* L.), Елшовиден зърнастец (*Frangula alnus* Mill.), Обикновен бръшлян (*Nedera helix* L.), от тревистите видове *Carex remota*, *Carex sylvatica*, *Equisetum* spp., *Filipendula ulmaria*, *Geranium sylvaticum*, *Geum rivale*, *Lycopus europaeus*, *Rumex sanguineus*, *Oxalis acetosella*, *Leucojum aestivum* - от картируеми единици 24, 142.

- **Горско природно местообитание с код 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове** – среща се в 2 бр. защитени зони

Включва коренна растителност от подтип Ксеротермофилни гори, типични за сухи и по-топли сипеи, доминирани главно от липи (*Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*) и отнасящи се към подсъюза *Tilio-Acerion* от Смесени вторични гори от *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Fagus sylvatica*, *Ulmus glabra*, *Tilia cordata* от съюза *Tilio-Acerion*.

Растения: *Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*, *Carpinus betulus*, храсти: *Corylus avellana*, *Quercus* spp., тревисти: *Anemone nemorosa*, *Corydalis* spp., *Primula veris*.

Обобщено, горските растителни съобщества в област Ямбол се отличават основно с коренна растителност и богато разнообразие от местни видове дървесна, храстова и тревиста растителност.

4.7.5 Фауна

Фауната в обхвата на горските територии на Област Ямбол е разгледана в ОПРГТ чрез представяне на ловните ресурси, ключови елементи от фаунистичното разнообразие, заповедите за обявяване на защитените територии по ЗЗТ и заповедите за управление и опазване на видове от фауната в защитените зони обявени по ЗБР.

4.7.6 Екосистемни услуги на горите

Горите, като многофункционална система, обединяват екологични, социални, икономически, естетически и други функции, което налага разширяване на кръга от инициативи и дейности, свързани с управлението на тази система.

В ОПРГТ за област Ямбол се разпознават:

1. Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие;
2. Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии;
3. Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.

С ОПРГТ за област Ямбол се предлага въвеждане на възмездно ползване за обществените **екосистемни ползи за горски територии**, както следва:

1. защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения – 24847,3 ha (41,8%);
2. обезпечаване на количеството и качеството на водата – 7900 ha (13,3%);
3. поддържане на биологичното разнообразие – 40968,7 ha (69%);
4. екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат – 4414,8 (47,6%);
5. осигуряване на условия за рекреация и туризъм – 790,2 ha (1,3%);
6. поддържане на традиционния ландшафт – 2738,6 ha (4,6%);
7. защита на природното и културното наследство – 40779,7 ha (68,7%);
8. защита на инфраструктурни обекти и съоръжения – 45877 ha (4,7%);
9. забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата – 4471,1 ha (7,5%).

Направеното предложение с ОПРГТ за област Ямбол за въвеждане на възмездно ползване за обществените екосистемни ползи за горските територии е разработено на основата на Приложение №13 към чл. 57, ал.5 от Наредба №18–таблица за обвързаност между функционалното зонироване и обществените екосистемни ползи. Завишените стойности за някои от функциите са обяснени в ОПРГТ с допустимото припокриване на ползи, при което един полигон може да е носител на повече от една екосистемна полза.

4.7.7 Лечебни растения

В България са известни 763 вида растения, които се използват в народната медицина, от тях 300 вида се прилагат и в научната медицина. ОПРГТ не разглежда темата с лечебни растения, видове, управление. За територията на област Ямбол не е установена актуална налична информация за находища на лечебни растения. В резултат от анализ на литературни данни, следва, че в обхвата на територията, предмет на планиране се срещат различни видове лечебни растения - Жълта тинтява - *Gentiana lutea* L. Петниста тинтява - *Gentiana punctata*, Шапиче - *Alchemilla vulgaris* Балканска пищялка - *Angelica pancici* Vangas, Мечо грозде - *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng Обикновена шипка - *Rosa canina* L.s.l., Бял пелин - *Artemisia alba* Turra, Бял равнец - *Achillea millefolium* L.s.str, Кисел трън - *Berberis vulgaris* L. Ранилист - *Betonica officinalis* L. Бяла бреза -

Betula pendula Roth.. Обикновен магарешки бодил - *Carduus acanthoides*, Обикновен дрян - *Cornus mas* L. Обикновена леска - *Corylus avellana* L. Сврадлика - *Cotinus coggygia* Scop. Червен глог - *Crataegus monogyna* Jacq., -Обикновен киселец - *Rumex acetosa* L. Бяла върба - *Salix alba* L., . Едролистна липа - *Tilia platyphyllos* Scop. Мащерка (бабина душица) - *Thymus sp. diversa* Подбел - *Tussilago farfara* L. Черна боровинка - *Vaccinium myrtillus* L. Червена боровинка - *Vaccinium vitis-idaea* L. Лопен (овча опашка) - *Verbascum phlomoides* Върбинка - *Verbena officinalis* L. Великденче - *Veronica officinalis* L

По правило, организирано или свободно, в най-големи количества се събират шипка, мащерка, маточина, синя хвойна (плод), висок лопен, коприва, къпина, черна боровинка, червена боровинка, лайка и др.

Под режим на опазване и регулирано ползване от природата се поставят видовете диви животни и растения, посочени в приложение № 4 (ЗБР). При определянето на допустимите за събиране количества лечебни растения, следва да се имат предвид ежегодните заповеди на министъра на околната среда и водите за специалният режим на опазване и ползване на лечебните растения, както и Наредбата за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

4.7.8 Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статuti и режими

Селектираните територии са съобразени с подадената информация от общините. Общата им площ възлиза на 85,85 ha, от която 45,66 ha залесена и 40,18 ha незалесена площ, като всички те се намират само в една от петте общини на областта – община Тунджа.

4.7.9 Семепроизводствени насаждения и градини

Тези гори са с обща площ 197,92 ha, от която цялата е залесена и разпределена по общини, както следва:

- община Болярово – 36-0%;
- Стралджа – 29.8%;
- Елхово – 19.2%;
- Ямбол – 15%

4.7.10 Горски разсадници

Съгласно съществуващата инвентаризация на горите, те са с обща площ 56.7 ha, незалесена, разпределена в 3 общини, като с най-голям относителен дял те са в община Елхово – 30.3 ha.

4.7.11 Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове са с обща площ 6.78 ha, която цялата е залесена и се намира на територията на община Тунджа - 3,18 ha, на община Ямбол - 3,6 ha.

4.7.12 Други специални гори

Дендрариуми в област Ямбол не са налични.

Научноизследователски и учебно-опитни гори са налични на територията на област Ямбол в общини Тунджа и Ямбол и са с обща площ 6,7 ha, всички залесени.

Токовища - определени съгласно Горскостопански план и данни от Изпълнителна агенция по горите. Според наличните данни токовища няма.

4.7.13 Инвазивни чужди видове

Чуждите видове, за които е установено, че въвеждането им или разпространяването им в нови територии/акватории застрашава или въздейства неблагоприятно върху биологичното разнообразие и свързаните с него екосистемни услуги се наричат инвазивни чужди видове (ИЧВ) (ЕС 2014). Приблизително 10% от чуждите видове, разпространени в Европа, се считат за инвазивни (Deriu et al. 2017). В световен мащаб ИЧВ се смятат за втората по важност причина за намаляването на биологичното разнообразие след директното унищожаване на местообитанията. Биологичното разнообразие и екосистемите са силно засегнати от биологичните инвазии и има нарастваща тенденция към въвеждане на чужди видове.

Съгласно документ, озаглавен „Популяризиране на политиката на ЕК и МОСВ за опазване на биоразнообразието, защитените територии и зоните по НАТУРА от инвазивни чужди видове растения, чрез информационна кампания”⁶ в България като инвазивни са определени над 60 вида висши растения. 36 ИЧВ растения са в Списъка на Съюза с инвазивни чужди видове към Регламент 1143/2014 относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове. В България се срещат 9 от тях:

- 1) Айлант (див орех) (*Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle)
- 2) Асклепиас (*Asclepias syriaca* L.)
- 3) Нуталиева водна чума (*Elodea nuttallii*)(Planchon) H.St.John
- 4) Мантегазианов девисил, Гигантски хераклеум (*Heracleum mantegazzianum* Sommier et Levier)
- 5) Сосновски девисил, Пащърнак на Сосновски (*Heracleum sosnowskyi* Mandenova)
- 6) Жлезиста слабонога (*Impatiens glandulifera* Royle)
- 7) Голям лагаросифон (*Lagarosiphon major* (Ridley) Moss) - под въпрос
- 8) Японски хмел (*Humulus scandens* (Lour.) Merr.)
- 9) Фонтон трева (*Pennisetum setaceum* (Forssk.) Chiov.) – под въпрос

В ОПРГТ няма данни за това какви ИЧВ се срещат на територията на областта.

Представените по долу ИЧВ са включени в публикацията на Ана Петрова, Владимир Владимиров и Валери Георгиев „Инвазивни чужди видове растения в България“, 2012 г. Съгласно картите за ИЧВ от тази публикация са идентифицирани конкретните находища и предполагаемото им разпространение в горските територии на област Ямбол, както следва:

⁶ <https://invasiveplants.eu/wp-content/uploads/2021/07/IAS-Plants-EC-List-in-BG.pdf>

- Ясенолистен клен (*Acer negundo* L.) – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Айлант (*Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle) – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Черна акация, синя акация (*Amorpha fruticosa* L.) – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Теснолистна миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia* L.) – налични са конкретни находища в обхвата на ОПРГТ;
- Канадска злолетица (*Erigeron canadensis* L.) – налично е предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Гледичия, медна акация (*Gleditsia triacanthos* L.) – налични са конкретни находища в обхвата на ОПРГТ;
- Мерджан, дафин, годжи бери (*Lycium barbarum* L.) – налични са конкретни находища в обхвата на ОПРГТ;
- Рогчесто киселиче (*Oxalis corniculata* L.) – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Теснолистна дзука (*Juncus tenuis* Willd.) – налични са конкретни находища в обхвата на ОПРГТ;
- (Бял) салкъм, (бяла) акация, лъжеакация (*Robinia pseudoacacia* L.) – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Балур (*Sorghum halepense* (L.) Pers.) – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Италианска рогачица (*Xanthium italicum* Moretti) – налично е предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ;
- Казашки бодил (*Xanthium spinosum*) Сл. – налични са конкретни находища и предполагаемо разпространение в обхвата на ОПРГТ.

Обобщено, областта притежава значително разнообразие от многофункционални горски територии, като с най-голямо участие са горите, намиращи се под защита и управление по реда на ЗЗТ, ЗБР и други специални закони, съставляващи общо 77763 ha /49,7% от горските територии в областта/.

4.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

4.8.1 Отпадъци

На територията на областта е налице действащо Регионално депо за неопасни отпадъци Ямбол, с. Хаджидимитрово, общ. Тунджа, обслужва общини Ямбол, Сливен, Нова Загора, Стралджа и „Тунджа“. Експлоатира се Клетка №1 на чиято територия са изградени следните съоръжения:

- 1/ Клетка 1
- 2/ Хидротехнически съоръжения за повърхностни води
- 3/ Третиране на отпадъчни води
- 4/ Система за мониторинг

- 5/ Асфалтов път и път за верижна техника изграден от трошенокаменна настилка ,
- 6/ Рампи за преминаване на техниката върху дигите на клетка 1, за площадката за маневриране на техниката в клетка 1, рампа за преминаване на дига на съществуващото депо
- 7/ Навес за верижна техника (стоманена конструкция и под от трошенокаменна настилка)

Разделното събиране на зелените биоотпадъци се прилага само в община Ямбол, поради което останалите общини в областта следва да изградят системи за разделно събиране на зелени отпадъци. В община Ямбол е налице и изградена собствени компостираща площадка.

Съгласно данни от Доклад на РИОСВ-Стара Загора за състоянието на околната среда през 2023г., от двадесетте общини на територията на РИОСВ – Стара Загора само шест общини (Стара Загора, **Ямбол, Тунджа, Стралджа**, Нова Загора и Сливен) сепарират предварително битовия си отпадък преди същия да се депонира на съответното регионално депо.

На територията на РИОСВ – Стара Загора функционират 10 площадки за предварително третиране на строителни отпадъци с местонахождение: **1 в гр. Ямбол**, 4 в гр. Стара Загора, гр. Казанлък, с. Скобелево, община Павел баня, гр. Чирпан и 2 в гр. Сливен.

С оглед на минимизиране количествата на отпадъците, предназначени за обезвреждане и в съответствие с изискването за предварително третиране на отпадъците преди депониране, отпадъците, които могат да се рециклират през 2023 г. се третират в инсталации и съоръжения за оползотворяване, отпадъци от пластмаси, пластмасови, хартиени и стъклени опаковки, метални отпадъци, излезли от употреба гуми, строителни отпадъци както следва:

- инсталация за регенерат на гуми в гр. Ямбол;
- инсталация за предварителна обработка и преработка на пластмасови отпадъци и производство на гранулат или съответните пластмасови детайли в гр. Ямбол.
- инсталация за предварително третиране /сепариране/ на смесени битови отпадъци в с. Хаджидимитрово, общ. Тунджа, област Ямбол;
- 2 инсталации за производство на топлинна енергия от анаеробна ферментация на растителни и животински субстанции в гр. Ямбол и в община Тунджа;
- площадка за предварително третиране на строителни отпадъци в гр. Ямбол.
- инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци в гр. Ямбол.

4.8.2 Опасни вещества. Химикали

Съгласно „Електронна база данни (публичен регистър) на предприятията с нисък и висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи от Закона за опазване на околната среда (ЗООС)“ на територията на област Ямбол са налице следните предприятия, включени в регистъра⁷.

⁷<https://public-seveso.moew.government.bg/enterprises>

Таблица 8 Предприятия на територията на област Ямбол с висок/нисък рисков потенциал

№	Оператор (адрес на управление, ЕИК)	Предприятие (адрес)/ Статус на предприятието	Рисков потенциал
1	"Геострой Инженеринг" ЕООД, клон Калчево Ямбол, Ямбол, гр.Ямбол, ул. "Ормана" 34 128003989	Геострой Инженеринг ЕООД Инсталация за екстрахиране на маслодайни култури Ямбол, Тунджа, с.Калчево, местност Начева Могила Работещо	Нисък рисков потенциал
2	"Палфингер Продукционстехник България ЕООД" Плевен, Червен бряг, гр.Червен бряг, ж.к. "Комплекс Бета" 114141414	Палфингер Продукционстехник България ЕООД Ямбол, Тунджа, с.Тенево, Индустриална зона, 8672 с. Тенево работещо	Нисък рисков потенциал
3	„Ривърс Инвест“ - ЕООД София, Елин Пелин, с.Равно поле, Индустриална зона Верила 202600526	Производствена и складова база Стралджа Мараш - Неработещ обект Ямбол, Стралджа, гр.Стралджа, Поземлен имот с идентификатор 69660.460. 9 не работи	Нисък рисков потенциал
4	„Минна компания Петров“ АД Ямбол, Ямбол, гр.Ямбол, ул. „Ямболен“ № 13, ет.5 128582600	Склад за съхранение на взривни вещества Ямбол, Стралджа, с.Каменец, с.Каменец, общ. Стралджа действащо	Нисък рисков потенциал
5	„ХЕС“ АД Ямбол, Ямбол, гр.Ямбол, ул.„Пирин“ №1 838168266	Хес АД Ямбол, Ямбол, гр.Ямбол, ул.„Пирин“ №1 работещо	Нисък рисков потенциал

На територията на областта са налице предприятия и съоръжения, в които има налични опасни вещества по приложение №3 от ЗООС. Съгласно изискванията на чл.103 от ЗООС всеки оператор на съществуващо предприятие и/или съоръжение, в което са налични опасни вещества по приложение №3 на ЗООС, е длъжен да извърши класификация на предприятието и/или съоръжението в съответствие с критериите по приложение №3 и да документира извършената класификация.

В случая, тези предприятия и/или съоръжения не се класифицират като такива с висок или нисък рисков потенциал, респективно нямат отношение към предвижданията на плана от гледна точка осигуряване на съответни безопасни отстояния.

4.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

4.9.1 Шум

Като правило, основните източници на шум са средствата за транспорт-леки, товарни и тежкотоварни автомобили и ж. п. транспорт. Излъчваният от тях шум е променлив, с подчертан сезонен характер за някои от тях, обусловено от характера на туристическата или рекреационна дейности. Най-силно засегнати от транспортния шум са териториите, разположени непосредствено до пътните трасета. Останалите терени са засегнати в различна степен, в

зависимост от разстоянието до пътното трасе и наличието на прегради по пътя на разпространение на шума (сгради, огради и др. елементи).

В горските територии няма производствени и други обекти и дейности, които да са постоянен източник на шум в околната среда. Възможно е при извършването на сечи или добив на дървесина в горски територии, които са в близост до населени места или до обекти, подлежащи на здравна защита, тези обекти краткотрайно (за времето на извършване на дейностите) да бъдат подложени на повишени нива на шум в светлата част на деня, в резултат на използването на съответна техника (най-високи са нивата на шум при използване на машини и моторни триони – особено при ползване на няколко едновременно, сравнено с ръчната сеч) за извършване на сечта и от транспортните средства за извоз на добития материал. Съгласно годишните доклади на РИОСВ-Стара Загора и РЗИ-Ямбол дейностите в горски територии не са предмет на мониторинг по отношение на шума и не са сред причините за повишените шумови нива.

4.9.2 Други вредни физични фактори

В системата на МОСВ се извършват постоянни наблюдения за стойността на радиационния гама-фон чрез Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон по утвърдена мрежа от пунктове и периодичност. Автоматизираната система има за цел своевременно установяване на инцидентно повишаване на радиационния гама-фон на територията на страната. Няма данни за отклонения от естествените стойности и надфонове превишения на показатели за радиация в областта.

Като правило, източници на електромагнитни полета са радиопредавателите на къси, средни и дълги вълни, частните радиостанции на УКВ, телевизионни предаватели и ретранслатори, подстанции за високо напрежение – открити и закрити, електропроводи, трафопостове, хранящи жилищни квартали, късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др., радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели). За посочените предаватели няма експертни оценки, не е определяна хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация дали интензитета на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) – 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ). Така влиянието на ЕМП върху средата и обитателите засега остава неизвестно. Липсата на данни от измервания, информация за експертизи и други проучвания показва, че източниците на ЕМП не са предмет на наблюдение и контрол както по време на проектирането и изграждането, така и при експлоатацията им. Предмет на контрол са нивата на електромагнитните полета от източници на нейонизиращи лъчения, разположени на територията на област Ямбол около детски, учебни заведения и жилищни сгради.

Съгласно Доклад на РЗИ-Ямбол за резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите лъчения за 2023 г. измерените нива съответстват на действащите норми по Наредба №9/1991г.

4.10 КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО.ТУРИЗЪМ**4.10.1. Недвижимо културно наследство**

Съгласно данните от съхранявания в НИНКН Национален публичен регистър на недвижимите културни ценности, съдържащ всички актове до влизане в сила на ЗКН за статута на обекти като недвижими паметници на културата /недвижими културни ценности по смисъла §10, ал. 1 и §12, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКН, и всички актове по чл. 58, ал. 1, чл. 62, ал. 1 и 2 и чл. 65, ал. 1 от ЗКН, на територията на област Ямбол са регистрирани обекти на НКН, обединени в табличен вид и показани в следващата таблица.

Таблица 9 Списък на недвижимите културни ценности /НКЦ/ /паметници на културата/ с категория „национално значение“ на територията на област Ямбол

№ по ред	Наименование на НКЦ	Локализация				Статут по смисъла на ЗКН				
		Населено място	Административни и други данни	Квартал №	УПИ / п-л, пл.№	Документ за предоставяне на статут: /ДВ бр./год.; протокол на НСОПК/ СЕСОНКЦ, заповед № на МК/	Документ за определяне на режимите /териториален обхват, граници и предписания за опазване/ на НКЦ	Вид на НКЦ		
								Според научната и културната област, към която се отнасят, съгл.чл.47 от ЗКН		Според пространствения структурата и териториалния обхват, съгл.чл.48 от ЗКН: единична/групова
1	Останки от крепост „Калето”,	с.Болярово	4,5 км северно			ДВ бр.94 от 1965 г.		Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието		единична
2.	Средновековен манастирски комплекс	с.Воден	м."Разкопките"			Заповед № РД-09-718/05.09.2017г. /ДВ бр.89 от 2017 г./	Заповед № РД-09-718/05.09.2017г. /ДВ бр.89 от 2017 г./	археологическа		единична

3.	Средновековна крепост "Малкото кале"	с.Воден				Заповед № РД-09-720/05.09.2017г. /ДВ бр.90 от 2017 г./	Заповед № РД-09-720/05.09.2017г. /ДВ бр.90 от 2017 г./	археологическа		единична
4	Градището до Таушан тепе	с.Кабиле	2 км северно			ДВ. бр.69 от 1927 г.	Наредба № 25 на КК и КАБ /ДВ бр.14 от 1981 г./. Протокол от 02.11.2011 г. на междуведомствената комисия и протокол № 23 от 12.03.2012 г. на СЕСОНКЦ - предложение за актуализацията на режимите	Народна старина		единична
	Античен град „Кабиле” /калето/,					ДВ бр.94 от 1965 г.		Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието		
	Тракийски и античен град Кабиле					Решение на КИК от 25.03.1969г. /ДВ бр.24 от 1969 г./; чл. 50, ал. 3 от ЗКН		Археологически резерват		групова
5	Битова къща-музейна сбирка „Стефан Караджа”	с.Стефан Караджово				ДВ бр.69 от 1972 г.		Историческа		единична
6	Безистен, сега градски хали	гр.Ямбол				ДВ бр.154 от 1940 г.		Народна старина		единична

						Протокол от комисия на МК - Заповед №297 от 14.11.1960 г.		Архитектурно- строителна	Протоко л на ЕС на НИПК от 13.08.19 98г.	
7	Римска баня	гр.Ямбол	между ул. "Г.Дражев" и „Л.Каравелов“			ДВ бр.94 от 1965 г.		Архитектурно- строителен от Античността и Средновековието		единична
8	Средновековна крепост	гр.Ямбол	Софуларска махала	230	1, 2	ДВ бр.94 от 1965 г.		Архитектурно- строителен от Античността и Средновековието		единична
						Заповед № РД9Р- 44/09.10.2015г. /ДВ бр.10 от 2016 г./	Заповед № РД9Р- 44/09.10.2015 г. /ДВ бр.10 от 2016 г./	Археологическа		групова

Музеите на територията на областта са следните:

- Регионален исторически музей, гр. Ямбол
- Етнографски комплекс „Старата акбунарска къща“, с. Генерал Инзово, община Тунджа
- Етнографско-археологически музей, гр. Елхово
- Общински исторически музей, гр. Стралджа
- Музейна етнографска сбирка “От ралото и гегата до компютъра” в с. Воден, община Болярово
- Музейна етнографска сбирка в гр. Болярово

4.10.2 Туризм

Съгласно информация от План за развитие на туризма в област Ямбол 2011-2013 г. Ямболска област е богата на ресурси, подходящи за развитие на алтернативни (на морския и планински) форми на туризм. Областта е екологично чист район без големи замърсители, с благоприятни природни и антропогенни туристически ресурси. Уникални са природните дадености в резерватите Балабана, Горна и Долна Топчия около Елхово – обекти за ловен и екотуризм. Река Тунджа предлага възможности за преминаване с лодка по средното течение сред богата лонгозна растителност и красива природа. Уникален по своята живописност е Сремския пролом, където река Тунджа разделя Странджа и Сакар планина - община Елхово и община Тунджа. Защитени местности на територията на Ямболска област са “Дебелата кория“, “Блатото“, “Иванов гьол“ – местност “Ормана“, “Блестящо лале“, “Мразовец“ – местност “Ормана“, “Веселиновска гора”-с. Веселиново, Дрънчи дупка – с. Мелница. Природни забележителности – вековни дървета са: “Трите дъба“ - 3 бр. вековни дървета от летен дъб, намиращи се в землището на с. Коневец и Топола /“ Чатал кавак “/ в местността “Чадарлий“ – землище на с. Тенево - дърво с внушителни размери, като височината му е 27 м., диаметъра на гръдна височина е 5,50 м. На височина 5 метра от терена от ствола излизат 5 броя клони и от там носи името си “ Чатал кавак “. Всеки клон има диаметър 0,50 м. Религиозни обекти Манастирите и черквите в района имат стара история. Легенди се разправят за Устремския (Вакъфския) манастир с Кара-Кольовите дупки, (известен като център на хайдутството през 18 век), пещерата на Индже войвода до Храм-паметника Александър Невски на Бакаджика, построен на мястото на разрушения през Априлското въстание манастир “Св. Спас”. Ямболските черкви Света Троица (най-старата в града – от 17 век), Свети Георги (от средата на 18 век, с килийно училище, опожарена при отстъплението на турските войски и възстановена през 1882 г.) и Свети Николай Чудотворец имат уникални архитектурни детайли и иконостаси. Обект на лечебен туризм е манастирът Рождество на Пресвета Богородица край с. Кабиле. Втората по големина в България Ески джамия, построена след падането на Ямбол под турска власт (през лятото на 1373 г.), е реставрирана в оригинален вид. Има и Католическа черква, Синагога (сега галерия) и др.

4.11 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Материалните активи (МА) обхващат съществуващите:

- горски пътища;
- горско-стопанска инфраструктура;
- ловно-стопански съоръжения;

- туристическата инфраструктура в горските територии;
- техническата инфраструктура в горските територии;
- инфраструктурата за предпазване от предвидими природни бедствия.

В ОПРГТ няма данни за наличните материални активи на територията на община Ямбол.

4.12 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Проучването на здравното състояние на населението се извърши чрез демографски показатели и сравнителна характеристика на здравните данни за цялата област Ямбол с показателите за страната. Проследени са основните демографски показатели, които се повлияват от околната среда, което включва и потенциално въздействие, произтичащо от моментното състояние и развитието на горските територии.

Възрастовата структура на населението (текуща оценка за 2023г.) и разпределението по пол за област Ямбол е с най-широко представителство на населението в активна трудоспособна и в пенсионна възраст. Възрастовата пирамида е стеснена в основата, с нисък процент на населението да 18 годишна възраст, което предполага тенденция към застаряване на населението. Разпределението по възрастови групи за област Ямбол е близко до средната възрастова структура за страната /вж. следващите таблици/.

Таблица 10 Разпределение на населението на област Ямбол

Обект и признаци	2023 г. (брой)
Население на област Ямбол	106 320
от тях мъже	51 506 (48,4 %)
жени	54 814 (51,6 %)
под трудоспособна възраст	17 371 (16,3 %)
в трудоспособна възраст	57 474 (54,1 %)
над трудоспособна възраст	31 475 (29,6 %)

Таблица 11 Разпределение на населението на Република България

Обект и признаци	2023 г. (брой)
Население на Република България	6 445 481
от тях мъже	3 097 698 (48,1%)
жени	3 347 783 (51,9%)
под трудоспособна възраст	977 417 (15,2%)
в трудоспособна възраст	3 769 424 (58,5%)
над трудоспособна възраст	1 698 640 (26,3%)

Обобщени са показателите детска смъртност, обща смъртност, раждаемост и естествен прираст за област Ямбол и за страната.

Показателите за раждаемостта и общата смъртност са представени като стойност на 1000 жители. Раждаемостта се различава незначимо между населението на област Ямбол и това на страната, като по-висока е за населението на областта.

Смъртността е с понижаващи се стойности в периода 2021, 2022 и 2023г., като е по-висока за областта спрямо страната.

Естественят прираст като резултативен показател между двата основни демографски индикатора - раждаемост и обща смъртност, за тригодишния период е по-неблагоприятен и с по-високи отрицателни стойности за населението на област Ямбол. На регионално ниво, демографската криза е по-силно изразена в сравнение със средните демографски данни за страната /вж. следващата таблица/.

Таблица 12 Демографски показатели за област Ямбол и средно за страната

Година	Показатели на 1000 жители	Област Ямбол	Република България
2021г.	Раждаемост	9,3	8,6
	Смъртност	24,0	21,8
	Естествен прираст	-14,7	-13,2
	Детска смъртност до 1г. (на 1000 живородени деца)	7,5	5,6
2022г.	Раждаемост	9,6	8,8
	Смъртност	21,1	18,4
	Естествен прираст	-11,5	-9,6
	Детска смъртност до 1г. (на 1000 живородени деца)	11,6	4,8
2023г.	Раждаемост	9,9	8,9
	Смъртност	19,0	15,7
	Естествен прираст	-9,1	-6,8
	Детска смъртност до 1г. (на 1000 живородени деца)	8,5	4,9

Може да се обобщи, че към настоящия момент демографската характеристика на област Ямбол е влошена по отношение естествен прираст, като е по-неблагоприятна от средната за страната, със слаба тенденция към подобряване на демографските показатели и възрастовия баланс.

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини от някои класове болести според МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния статус на населението. Информацията е налична общо за област Ямбол. /вж. следващата таблица/.

Класовете болести, които в най-голяма степен са свързани с факторите на жизнената среда са:

II клас: новообразувания;

IV клас: болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата;

IX клас: болести на органите на кръвообращението;

X клас: болести на дихателната система;

XI клас: болести на храносмилателната система;

XII клас: болести на кожата и подкожната тъкан;

XIV клас: болести на пикочо-половата система;

XVII клас: вродени аномалии.

Таблица 13 Умрели по причини за смъртта (класове болести), област Ямбол и страната (на 100 000 души от населението)

Клас болести	2021г.		2022г.		2023г.	
	Област Ямбол	България	Област Ямбол	България	Област Ямбол	България
<i>Обща смъртност</i>	2379,1	2166,3	2101,5	1837,8	1887,7	1566,8
II	291,1	250,4	246,3	252,1	269,5	258,8
IV	27,7	26,3	31,5	19,9	15,9	22,2
IX	1407,9	1163,2	1379,4	1099,3	1297,2	957,1
X	65,0	99,0	62,0	86,4	53,3	76,3
XI	53,7	62,9	78,7	68,1	82,4	70,1
XII	0,9	1,1	-	0,7	-	1,0
XIV	15,6	25,4	18,5	25,5	21,5	29,5
XVII	2,6	1,4	0,9	1,2	4,7	1,2

Общата смъртност на населението от област Ямбол е по-висока от средната за страната, включително по отношение на най-честия клас по причина за смъртта - болести на органите на кръвообращението, но е по-ниска при болести на дихателната система. По отношение новообразувания, през периода 2021-2023г. смъртността е незначимо по-висока от средната за страната. Основна причина за умиранията са болестите на органите на кръвообращението, които през 2023 г. са 1297,2 на 100 000 или 68.7% относителен дял. Показателя за страната за 2023 г. е съответно 957,1 на 100 000 или 61.1%. На второ място по причини за умирания са новообразуванията, които за област Ямбол са 269,5 на 100 000 (14,3% относителен дял). Следват болестите на дихателната и храносмилателна системи. На тези 4 класа болести се дължат 90.2 % от всички смъртни случаи в област Ямбол за 2023г.

Причинността е многофакторна – най-вече застаряването на населението в областта, широкото разпространение на рисковите фактори (биологични – хипертония, затлъстяване, диабет, и поведенчески – тютюнопушене, висока употреба на готварска сол, захарни изделия, алкохол, и ниска двигателна активност), породени от стила на живот на хората. Като цяло, въз основа на данните от националния екологичен мониторинг и здравно-демографските показатели може да се направи извода, че в областта отсъстват предпоставки за повишен здравен риск за населението в резултат от въздействие от околната среда.

Болестност и заболяемост в област Ямбол.

През 2023г. в лечебните заведения за извънболнична помощ в област Ямбол са регистрирани 466 978 заболявания, което формира болестност по обръщаемост на населението от 4 370,4

заболявания на 1 000 души от населението в областта. През 2022г. регистрираните заболявания са били 3 832,7 на 1 000 души.

В структурно отношение, при болестността се запазва разпределението на заболяванията между класовете болести и отново водещи са болестите на органите на кръвообръщението – 30,67%. Следващи по тежест отново са болестите на дихателната система с дял от 14,23%. На трето място причина поради която на населението на областта е потърсило медицинска помощ са болестите на ендокринната система с дял от 8,06%.

Регистрираните новооткрити заболявания през 2023г. са 105 318 случая, което е 1 625 случая по-малко в сравнение с предходната година. Регистрираната заболеваемост е 985,7 заболявания на 1 000 души от населението на областта при 990,1 на 1 000 души през 2021 г. Водещи в структурата на общата заболеваемост са болестите на дихателната система с дял от 21,84%, което формира заболеваемост от 215,2 на 1 000 души от населението. Следват регистрираните случаи с болести на органите на кръвообръщението с дял от 11,39%. На трето място в структурата на заболеваемостта – с 8,37% са болестите на костно- мускулната система и съединителната тъкан, следвани от болестите на пикочо-половата система – 7,24%.

Обобщената оценка на заболеваемостта и смъртността показва, че основните проблеми на здравето на населението в област Ямбол произтичат предимно от заболявания, свързани със застаряването на населението и със широкото разпространение на рисковите фактори, породени от стила на живот.

5. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

5.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

По-нататъшното развитие на горските територии в обхвата на област Ямбол без конкретен план би представлявало нарушение на Закона за горите, би било сериозна пречка за определяне целите на управление на горското стопанство по категории гори, на общинско и областно ниво, както и целите на управление на ловното стопанство. Заедно с това не биха били създадени управленски условия за реализиране на стратегии и планове от по-високо йерархична ниво. Към това се добавя обстоятелството, че за различните видове горски територии ще липсват насоки за управление, забрани и ограничения. Липсата на одобрен действащ ОПРГТ би ограничило възможността на горските стопанства в състава на областта да ползват финансови средства от фондовете на Европейския съюз и да развиват успешно предвижданията на плана за интегрирано развитие на горските територии.

Развитието на аспектите на околната среда без прилагане на плана, базирано на анализът на съществуващото състояние на околната среда е показано в следващата таблица:

Таблица 14 Развитие на компонентите и факторите на ОС без прилагането на плана

Аспекти	Очаквано развитие на компонентите без прилагане на плана
Климат	Невъзможност за идентифициране, прилагане и контрол при избор на мерки за адаптация към изменението на климата, както и за тяхното адекватно планиране и прилагане
Повърхностни води	Влошаване качествено състояние на водите в резултат от неподходящо ползване/поддържане на горските територии Безплановата сеч ще допринесе до загуба на влагозадържащата функция на гората
Геоложка основа	Основните проблеми за земните недра в горските територии произтичат от проявените ерозионни и свлачищни процеси и явления, за защита от които горските стопанства следва да изпълняват противоерозионни мероприятия. Без прилагането на ОПРГТ е потенциално възможно развитието на нови ерозионни и свлачищни процеси, предпоставка за каквито в област Ямбол са стръмните терени, изградени от сравнително слаби и/или силно напукани скали.
Подземни води	Към 2023 г количественото състояние на 14 подземни водни тела, части от които попадат на територията на община Ямбол, е добро. Химичното състояние на седем от тях е добро, а на седем подземни водни тела е лошо поради отклонения от СКОС по показателите нитрати, манган, флуор, фосфати, естествен уран и обща алфа активност. Поддържането и управлението на горските територии има важно значение за опазване на водните ресурси, предназначени за питейно – битовото водоснабдяване на населението, поради което нереализираното на ОПРГТ би могло да се отрази негативно върху постигането на целите за добро количествено и химично състояние на подземните води, предвидени в ПУРБ 2022-2027 г на Басейнова дирекция Басейнова дирекция „Черноморски район“ и Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“.
Земни и почви, земеползване	Опасност от засилване на ерозионните процеси Липса на единната горскостопанска картна основа за горските територии. Отсъствие на насоки за управление, забрани и ограничения, и свързаност между горскостопански планове и програми в областта. Затруднено въвеждане и адаптиране на добри лесовъдни практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени и разработване на проекти насочени към устойчиви екологични практики. Липса на цялостно функционално зонироване на територията, зони за защита от урбанизация, и на общи за областта индикатори за оценка на съответната под категория за защита.
Ландшафт	Възможно прекомерно натоварване на територии, основно рекреативни ландшафти, нарушаване на естетическата хармония на ландшафти от неподходящо изградени обекти и съоръжения, премахване на растителност и засилване на процесите на ерозия Възможно нарушаване на екологичното равновесие в ландшафта при увеличаване брой посетители в отделните територии и разминаване на туристическия потенциал и капацитет Възможно намаляване относителния дял на ландшафтите с висока естествена устойчивост
Биоразнообразие	Възможно неблагоприятно въздействие върху природни местообитания и видове с консервационна значимост, свързани със съответните местообитания Възможно разминавания между политиките в управлението на горските територии на различните административни нива, имащи отношение към ОПРГТ Респектирането на ролята и значенето на защитените територии и зони и отношението към тях ще остане без областен планов документ Влошаването на качествените и количествените параметри на повърхностните водни тела ще се отразят директно на флората и фауната в тях и ще повлияят негативно на биоразнообразието в района
Отпадъци	Няма промяна

Шум	Транспортната инфраструктура и свързаните с нея въздействия ще продължи да се развива без прилагане на пространствени вариантни решения вкл. забрани и ограничения
Културно наследство	Възможно преекспониране, респективно урбанистичното натоварване на едни локализации от обекти на КИН за сметка на други, които може да предизвика различни неблагоприятни въздействия върху обекта на ОПРГТ

5.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ

5.2.1. Територии, свързани с опазването на водите

Съгласно становище с изх. № 04-01-1327/A1/24.07.2023 г. на БДЧР, ОПРГТ на област Ямбол е допустим спрямо Плана за управление на речните басейни (ПУРН) и Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Черноморски район за басейново управление и няма да окаже значително въздействие върху водите и водните екосистеми при условие, че се спазят нормативните изисквания в становището и не се допуска замърсяване на водите и влошаване на водните тела.

Съгласно становище с изх. № ПУ-01-628/02.08.2023 г. на БДИБР, реализацията на ОПРГТ на област Ямбол **няма** да окаже значително негативно въздействие върху водите и водните екосистеми при спазване на забраните и ограниченията, свързани с действащата нормативна уредба, както и при съобразяване с действащите планове за управление, ПУРБ и ПУРН.

5.2.2 Земни недра, минерално разнообразие, подземни води

• Земни недра

Значително засягане на територии по отношение на земните недра **не се очаква**, тъй като насоките, ограниченията и забраните за тях не предвиждат изграждане на съоръжения с високи насипи и/или дълбоки изкопи и дейности, допускащи обезлесяване, което да доведе до активизиране на ерозионни процеси, срутища и свлачища.

Незначително засягане на земните недра би могло да се очаква във функционална категория: А (7) – *Горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията*, които са включени в обхвата на технически проекти за борба с ерозията. В ОПРГТ те са определени на база на действащата инвентаризация и включват строителни дейности в обхвата на приповърхностната зона на земните недра. Без прилагането на плана няма да се реализират техническите проекти за борба с ерозията в горските територии от функционална категория А(7). В резултат следва да се очаква активизиране на ерозионните процеси в терените, предмет на съответните технически проекти, евентуално и до развитие на свлачищни процеси в техния обхват.

• Минерално разнообразие

ОПРГТ няма отношение към минералното разнообразие, предмет на описаните действащи концесии за добив на подземни богатства.

● Подземни води

В ОПРГТ на област Ямбол според функционалната им принадлежност, територии и зони, в които има вероятност да бъдат засегнати подземните води, са определени:

- *А. Защитни гори:*
- *А(2). Горски територии за защита на водите:*
 - разположените в санитарно-охранителните зони - А(2).1;
 - до 200 m около язовирите – А(2).2.

Във функционална подкатегория А(2).1 са включени санитарно-охранителни зони както около водохващанията от повърхностни води, така и около водоземните съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване и водоизточниците на минерални води.

Подкатегория А(2) по-същество би следвало да включва всички горски площи, тъй като припокриват значителна площ от земната повърхност над всички 14 подземни водни тела, определени като зони за защита на подземните води, предназначени за питейно водоснабдяване, посочени в раздел 4.5 по-горе.

Не са определени буферни зони в радиус 1000 m около водоземните съоръжения от подземни води, за които няма учредени санитарно-охранителни зони, тъй като от общините не е предоставена информация за такива зони.

Подземните води във функционални горски територии и зони ще бъдат засегнати и без прилагането на ОПРГТ, тъй като количественото и качествено им състояние се формира и от множество други естествени и антропогенни фактори: валежи, температура на въздуха, евапотранспирация, инфилтрация на замърсени промишлени и битови води, селскостопанска, животновъдна и строителна дейност и пр.

5.2.3. Територии по ЗБР и ЗЗТ

В свое становище с изх.№ЕО-26/16.08.2024г. МОСВ уведомява Възложителя на плана, че извършената проверка за допустимост по смисъла на чл. 36, ал. 2, във връзка с чл. 12, ал. 2 и 4 от Наредбата за ОС показва, че планът е **допустим** при съобразяване на произтичащите от него планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяването им и утвърдените планове за управлението им.
- режимите на защитени зони, определени със заповедите за обявяването им и утвърдените планове за управлението им.

В съответствие с разпоредбата на чл. 36, ал. 2, във връзка с чл. 12, ал. 5 от Наредбата за ОС са изискани становища по реда на чл. 155, ал. 1, т. 23 от Закона за водите (ЗВ) от Басейнова дирекция „Източноевропейски район“ (БДИБР) и Басейнова дирекция „Черноморски район“ (БДЧР).

След преглед на представената информация и на основание чл. 36, ал. 3 от Наредбата за ОС, е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ОПРГТ на област Ямбол **няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху**

природните местообитания, местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, поради следните мотиви:

1. Реализирането на специфичните цели в ОПРГТ на област Ямбол допринася за:

1.1. опазване и увеличаване площта и поддържане и подобряване състоянието на горите; гарантиране и поддържане на екосистемните, социалните и икономическите функции на горските територии; гарантиране и увеличаване производството на дървесина и недървесни горски продукти чрез природосъобразно стопанисване на горските територии; поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие и подобряване състоянието на популациите на видовете от дивата флора, фауна и микота; подпомагане и насърчаване на собствениците на поземлени имоти в горски територии, вкл. в изпълнение на международни и европейски ангажименти за съхранение на горските местообитания, подпомагащи поддържането и подобряването на състоянието на горските природни местообитания.

1.2. опазването на околната среда, като се очаква да се кумулира общ положителен ефект върху състоянието на компонентите на околната среда като ключови елементи на защитените зони.

2. Спазването на разписаните в ОПРГТ на област Ямбол насоки за управление, забрани и ограничения би довело до създаване на благоприятни условия и възможности за устойчиво стопанисване на различните категории горските територии, което от своя страна е предпоставка за поддържане и/или подобряване на природозащитното състояние на природните местообитания, местообитания на видове и видове (вкл. птици), предмет на опазване в границите на защитените зони (мрежата Натура 2000).

3. Реализирането на ОПРГТ не предполага антропогенно въздействие, което да причини значително по степен безпокойство, предмет на опазване в защитените зони, водещо до или прогонване на видовете, вкл. птици., респ. до намаляване на числеността и плътността им.

4. Не се очаква генериране на емисии и отпадъци във вид и количества, които да окажат значително отрицателно въздействие върху защитени зони.

5. Не се очаква значително кумулативно отрицателно въздействие върху природните местообитания, местообитанията на видовете и видовете, предмет на опазване в защитените зони от реализацията на ОПРГТ спрямо одобрените до момента други инвестиционни предложения, планове, програми и проекти.

6. Прилагането на ОПРГТ на област Ямбол не предполага отрицателно въздействие върху специфичните и подробни цели на опазване на защитените зони, както върху целостта на защитените зони и свързаността между тях.

5.3 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Като правило, неприлагането на който и да е план означава проявата на т.н. „безпланово“ развитие, което във всички случаи допринася за неблагоприятно въздействие върху средата, за която се отнася плана. В разглеждания случай застрашени от неприлагането на плана ще бъдат следните аспекти:

- опазването и съхраняването на функциите на почвата и ключовото ѝ значение за поддържането целостта на екосистемите;
- устройването на „зелени пояси/зони“ около източници на вредни емисии и тяхната роля за подобряване качеството на атмосферния въздух;
- възможностите за развитие на туризма и създаване на туристически маршрути, съобразени с изискванията за опазване на биологичното разнообразие;
- условията за опазване и популяризиране на биоразнообразието;
- провеждането на залесителни акции и изграждане на противопожарна инфраструктура.
- условията за опазване на застрашени видове и съхранение на генетичен материал;
- работа със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна;
- провеждане на превантивни дейности за предпазване от наводнения и други стихийни бедствия;
- изграждане на съоръжения за борба с ерозията, залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите и други съоръжения за борба с ерозията, залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите и други;
- реализиране на образователни, обществени и общностни кампании за популяризиране на биологичния потенциал и за опазване на природното богатство;
- устойчиво стопанисване и използване на горите в цялост.

Обобщено, разработването на ОПРГТ цели да постигне по-добра интеграция на концепцията за екосистемни услуги и ползи в процесите на вземане на решения на областно и общинско ниво за постигане на устойчиво използване на природните ресурси и поддържане на баланса между опазването на околната среда и социално-икономическото развитие.

5.4 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА. РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

Основните действащи заплахи и натиск върху защитените територии, описани в ОПРГТ област Ямбол и Годишните регионални доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ-Стара Загора за 2022г. и 2023 г. са неспазване на режимите и ограниченията в заповедите за обявяване на защитените територии, утвърдените планове за управление и разпоредбите на Закона за защитените територии.

Други заплахи за защитените територии и опазване на биоразнообразието в горските територии са браконьерски сечи; подмяна на основния дървесен вид на насажденията; изнасяне на мъртва дървесина; отсъствие или недостатъчен брой биотопни дървета; безпокойство през гнездовия период за видовете; незаконен лов; замърсяване и др.;

Съгласно *Годишен регионален доклад по състоянието на околната среда 2023 г.* на РИОСВ-Стара Загора, за 2023 г. са направени 38 проверки от които 25 планови и 13 извънредни в

защитени зони от мрежата Натура 2000 по чл.6, ал.1 от Закона за биологичното разнообразие. Извънредните проверки са във връзка с постъпили в РИОСВ-Стара Загора, уведомления за инвестиционни предложения, жалби и сигнали, както и писмо на МОСВ свързано с информация за констатирани нарушения за разоравания на площи в обхвата на екологично чувствителните постоянно затревени площи в защитените зони.

По отношение на **лесистостта**, съществуващите екологични проблеми произтичат от следните обстоятелства:

- освен за биологичното разнообразие на природния комплекс и всички екосистемни услуги, лесистостта е фактор, който има съществено екологично и социално-икономическо значение за местните хора;

- по-високата лесистост на общини Болярово, Тунджа, Елхово и Стралджа предопределя развито горско стопанство с важна роля за поминъка на населението им и подходящи условия на средата за живот;

- ниската лесистост на общини Стралджа и Ямбол изисква неотложно развитие в посока нейното увеличаване, като се търсят възможности за увеличаване на залесената площ в границите на тези общини.

- от първостепенно значение е незалесената дървопроизводителна площ (сечища, пожарища, голини), която за горските територии на област Ямбол е 2491,4 ha, или 4.2% от инвентаризираните горски територии, която следва поетапно да бъде възстановена.

По отношение на повърхностните води формиращи се на, или преминаващи през горската територия предмет на ОПРГТ-област Ямбол, най-съществен екологичен проблем е замърсяването на водите на повърхностните водни тела **оценени като тела в риск/вероятно в риск** за непостигане на екологичните цели по БЕК, биогенни елементи.

По отношение на канализацията, екологичните проблеми са свързани, използването на септични и попивни съоръжения, които не са водоплътни и позволяват замърсяване на подземните води, необходимостта от доизграждане, реконструкция и рехабилитацията на съществуващите канализационни системи.

По отношение на пречиствателните станции, екологичните проблеми са свързани с липсата на изградени канализационни системи и ПСОВ в малките населени места в територията, която е определена като „чувствителна“, и в която се изискват такива.

По отношение на земните недра съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че земните недра са подложени както на естествени, така и на антропогенни въздействия, вред които, предимно в урбанизираните територии и пътищата, са механично нарушаване на приповърхностния слой от изкопни и насипни работи за жилищна, комунална, транспортна, курортно-рекреационна и друга строителна дейност, замърсяване с отпадъчни води от утечки в канализационната мрежа и от септични ями, с нефтопродукти и други опасни вещества при пътно-транспортни произшествия и пр. Релефът със стръмните склонове,

климатичните и хидроложките условия, литолого-петрографският състав и напукаността на скалите, както и окаerstenостта на карбонатните разновидности, изграждащи геоложката среда, са способствали проявата на физико-геоложки процеси и явления, в сред които по-съществено развитие в горските територии на област Ямбол имат ерозионните, карстовите и гравитационните процеси и явления (сипеи, срутища, свлачища, представени в текстови и табличен вид в ЕО.

По отношение на подземните води, рискът за непостигане на екологичните цели по отношение на количественото и химичното състояние на подземните водни тела се обуславя от наличието на натиск от човешка дейност. В тази връзка в „План за управление на речните басейни в Черноморски район 2022-2027г“ и „План за управление на речните басейни в Източноромановски район 2022-2027г“ е извършено идентифициране и оценка на антропогенния натиск и свързаните с него въздействия върху подземните води. Различните видове натиск, потенциално допринасящи за риска за непостигане на добро химично и количествено състояние на подземните води на територията на област Ямбол са:

Точкови източници на замърсяване:

- Зауствания на битови отпадъчни води - градски канализации мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ): канализационни мрежи и ПСОВ на гр. Ямбол, на гр. Елхово и на с. Тенево, община Тунджа;

- Населени места без или с частично изградени канализационни мрежи.

- Промислени инсталации:

- „Е. Мирлио“ АД – производство на конфекционирани текстилни изделия в гр. Ямбол;

- „Репродуктор по свиневодство“ АД – отглеждане на свине в с. Калчево, община Тунджа;

- Населени места

- Промислени инсталации:

- „Булгартрансгаз“ – Компресорна станция Лозенец, с. Лозенец, община Стралджа;

- „Градус 1“ – Птицекомбинат - отглеждане на птици в гр. Ямбол;

- Ферми и съоръжения за съхранение на пестициди и торове:

- два Б-Б кубове в гр. Елхово;

- 67 Б-Б кубове в с. Меден кладенец, община Тунджа;

- един ББ-куб в с. Тенево, община Тунджа;

- 15 ББ-кубове в гр. Ямбол;

- Депа за битови, строителни и промислени отпадъци:

- Общински депа в с. Изгрев, община Елхово, с. Хаджи Димитрово, община Тунджа и гр. Стралджа;

- Регионално депо в с. Добрич, община Елхово;

- Мини, хвостохранилища (с площ до 0,25 км²):

- Карьера „Каменец СМ“, с. Каменец, община Стралджа;

- Хвостохранилище „Устрем“, община Елхово;

- 18 концесии на находища на индустриални минерали, скално-облицовъчни материали, строителни материали, твърди горива /въглища/, описани в табличен вид по-горе.

- Съществуващи незаконни сметища, предимно покрай пътищата.

Оценката на натиска върху подземните водни тела от точкови източници е изчислена, като е разделена сумарната засегната площ на общата разкрита площ на водното тяло. Когато сумата на повлияната площ от точкови източници превишава 33 % от разкритата площ на съответното подземно водно тяло се счита, че идентифицирания натиск е значим.

На територията на област Ямбол няма определени подземни водни тела, за които натиска от точкови източници на замърсяване да е значителен.

Дифузни източници на замърсяване:

- селско стопанство (обработваема земя, трайни насаждения, пасища, комплекси от раздробени земеделски земи, естествени тревни площи);
- населени места без изградена канализация;

Оценката на натиска върху подземните водни тела от дифузни източници е изчислена като сумарната засегната площ спрямо общата разкрита площ на водното тяло. Когато сумата на повлияната площ от дифузни източници превишава 75% от разкритата площ на съответното подземно водно тяло се счита, че идентифицирания натиск е значим.

В териториалния обхват на област Ямбол значим натиск от дифузни източници на замърсяване (сумата на повлияната площ от дифузни източници да превишава 75 % от разкритата площ на ПВТ) има върху подземни водни тела BG3G000000Q05, BG3G000000NQ012, BG3G000000NQ015, BG3G000000Q054, BG3G00000PgN019.

Натиск от водовземане:

Като значим натиск от водовземане за подземните води е определено всяко черпене или група черпения в определен район, при който експлоатационният индекс (съотношение между общото черпене от ПВТ/част от ПВТ и разполагаемите ресурси) е над 40 %. На територията на област Ямбол **няма значим натиск** от водовземане върху подземните водни тела.

6. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА

6.1 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОПРГТ С ПОСТИГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ

Целите на опазване на околната среда са разписани в **Националната стратегия за околна среда 2021 – 2030 г. (НСОО)**. Визията на НСОО е *„България развива и утвърждава модел на ВЪЗСТАНОВЯВАЩ икономически и социален РАСТЕЖ в границите на природния си потенциал, който гарантира ЗДРАВИ И УСТОЙЧИВИ ОБЩНОСТИ И ЕКОСИСТЕМИ, необратимост на процеса на постигане на амбициозните цели за НУЛЕВО ЗАМЪРСЯВАНЕ на околната среда и КЛИМАТИЧНА НЕУТРАЛНОСТ, осигурява добър КАПАЦИТЕТ ЗА АДАПТАЦИЯ към измененията на климата.“*

В НСОС са заложили следните приоритети и цели:

Приоритет 1: Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми**1.1. Стратегически цели**

СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите с особено внимание върху тези с висок потенциал на биологично разнообразие

СЦ 2: Устойчиво управление на защитените зони и информирано участие на заинтересованите страни, споделена отговорност, споделено управление

СЦ 3: Екологизация на градовете - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии

Приоритет 2: Развитие в границите на природния потенциал. Ресурсна ефективност и нулево замърсяване**2.1. Стратегически цели:**

СЦ 1: Утвърждаване на модел на икономически растеж, който създава стойност

СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива

СЦ 3: Трансформация на икономиката и модела на поведение към нулево замърсяване

Приоритет 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени**3.1. Стратегически цели:**

СЦ 1. Ограничаване на емисиите ПГ – трансформация във всички сектори — от промишленост и енергетика до транспорт и бита

СЦ 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество, адаптирано към неизбежното въздействие на изменението на климата

Приоритет 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда**4.1. Стратегически цели:**

СЦ 1: Подобряване нивото на интегриране на политиките по управление на околната среда на всички нива

СЦ 2: Информираност, образование и отговорност за околна среда

СЦ 3: Изграждане на капацитет за управление на околната среда

Досежни до ОПРГТ са специфични цели 1 и 2.

Областите на действие на СЦ 1 са следните: Стратегическата цел е насочена към утвърждаване на водещата роля на природния капитал и екосистемния подход и включва следните приоритетни области на действие:

- Укрепване на нормативната и стратегическа рамка за възстановяване на природата;
- Опазване и подобряване на състоянието на популациите на видовете и природните местообитания на територията на страната;
- Опазване и възстановяване на екосистемите и на екосистемните услуги и ползи, които те предоставят;

- Насърчаване на устойчиви земеделски практики: подобряването на състоянието и многообразието на земеделските екосистеми;
- Насърчаване на биологичното земеделие в съответствие с целта до 2030 г. да се осигури биологичното обработване на най-малко 25% от земеделските земи на ЕС и предлагането и търсенето на биологични продукти;
- Насърчаване на устойчиви практики за управление на биоразнообразието в почвите; - Възстановяване на сладководните екосистеми и естествените функции на реките, за да бъдат изпълнени целите на Рамковата директива за водите;
- Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения, базирани на природата в опазването на защитени зони от мрежата Натура 2000.

Стратегическа цел 2 обхваща области на действие с потенциал за увеличаване приноса на България за постигане на общоевропейските цели за ефективно управление на защитените зони:

- Изграждане на структури за управление на мрежата Натура 2000 в България
- Организиране на надежден и ефективен процес на събиране, обобщаване, анализ и докладване на първични и агрегирани данни, осъществяване на мониторингови дейности на местообитания, видове и птици на територията на мрежата Натура 2000;
- Подобряване на националния научен капацитет в областта на биологичното разнообразие, както и обмен на знания: насърчаване на научни разработки и изследвания, изграждане на капацитет, обмен на добри практики;
- Устойчиво подобряване на информационното осигуряване в сектор „Биоразнообразие“;
- Осигуряване на ефективно функциониране на „Системата за мониторинг, контрол, допълване и актуализация на НПРД за 2021-2027“;
- Осигуряване на опазването, съхраняването и развитието на мрежата от защитени територии и биосферни паркове;
- Максимално ограничаване на въвеждането и натурализирането на чужди видове в природата и контрол на широко разпространените инвазивни чужди видове.

Националната програма за развитие “България 2030”

Стратегическите цели на НПРБ 2030 са:

1. Иновативна и интелигентна България
2. Зелена и устойчива България
3. Свързана и интегрирана България
4. Отзивчива и справедлива България
5. Духовна и жизнена България

От **тринадесетте приоритета** на Националната програма, за ОПРГТ от косвено значение са следните приоритети:

- Кръгова и нисковъглеродна икономика, чиято основна цел е повишаването на ресурсната, и в частност енергийната производителност, при следване на принципите на кръговата икономика и стимулиране внедряването на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии;

- Чист въздух и биоразнообразие, чиято основна цел ще бъде подобряване качеството на атмосферния въздух и в частност - намаляване на концентрацията на фини прахови частици (ФПЧ). Специален фокус на политиката ще остане и опазването и поддържане на богатото биологично и ландшафтно разнообразие на страната и регионите ѝ;

- Устойчиво селско стопанство - основната цел на този приоритет ще е развитието на интелигентен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, който да гарантира продоволствената сигурност на населението;

- Местно развитие – целта на приоритета ще е оползотворяването на идентифицирания местен потенциал за развитие, както и адресиране на местните проблеми и предизвикателства.

6.2 ПРЕДВИЖДЕНИЯ НА ОПРГТ С ПОСТИГАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕЛИ

Предвижданията на ОПРГТ спомагат за постигане на международните цели за опазване на природното наследство и околната среда, през призмата на НАТУРА 2000 и изпълнението на различни Директиви и програми:

✓ **Политиката по изменение на климата** се регулира чрез Закон за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) /ДВ.бр.22/11.03.2014/. като предмет на внимание са обществените отношения, свързани със:

1. Провеждане на държавна политика по ограничаване изменението на климата;
2. Прилагане на механизмите за изпълнение на задълженията на Република България по Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата;
3. Функционирането на Националната схема за зелени инвестиции (НСЗИ);
4. Функционирането на Националната система за инвентаризация на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата;
5. Прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ);
6. Администрирането на Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове (НРТКЕПГ);
7. Мерките за намаляване емисиите на парникови газове от използваните течни горива и енергия за транспорта;
8. Изпълнението на задълженията, произтичащи от Решение №406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009г, относно усилията на държавите членки за намаляване на техните емисии на парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г.;
9. Функционирането на схемата за доброволно намаление на емисии (СДНЕ).

✓ **Европейска конвенция за ландшафта** – всяка страна следва законово да определи ландшафта като съществен компонент на жизнената среда на хората, да установи и прилага политика за ландшафта, насочена към неговата защита, управление и планиране; да установи процедури за участие на обществеността, местните и регионални власти и други заинтересовани страни в прилагането на политиката по отношение на ландшафта.

✓ **Конвенция за биологичното разнообразие** – изисква да се вземат специални мерки за възстановяване на деградирани екосистеми и осигуряване възстановяването на застрашени видове чрез разработване и прилагане на планове и стратегии за управление.

✓ **Конвенция за опазване на дивата флора и фауна и природните местообитания /Бернска/** - изисква да се вземат мерки за запазването на природните местообитания на дивите видове от флората и фауната, както и за запазването на застрашените от изчезване природни местообитания.

✓ **Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни /Бонска/** - изисква съхраняване и възстановяване на местообитанията на мигриращи видове.

✓ **Директива 92/43/ЕС** за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна – визира осигуряване разнообразието на видовете чрез запазване на техните природни местообитания, както и възстановяване на благоприятното им състояние.

✓ **Директива 2002/49/ЕС** на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002г. относно оценка и управление на “екологичния шум”.

✓ **Програмата на ЕС за действие за околната среда до 2030 година** в сила от 2 май 2022 г. за решаването на глобални екологични проблеми и постигане на международни цели по опазване на околната среда относно качеството на атмосферния въздух, климатичните промени, пречистването на отпадъчните води, и други. Програмата има шест приоритетни цели:

- Достигане на целта за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.;
- Повишаване на способността за приспособяване чрез засилване на устойчивостта и намаляване на уязвимостта към изменението на климата;
- Преминаване към модел на възстановителен растеж, който отделя икономическия растеж от използването на ресурсите и деградацията на околната среда, като същевременно преминава по-бързо към кръгова икономика;
- Стремение към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата и опазване на здравето и благосъстоянието на европейците;
- Защита, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие чрез подобряване на състоянието на екосистемите и околната среда, както и чрез борба с опустиняването и увреждането на почвите;
- Намаляване на натиска върху околната среда и климата, свързан с производството и потреблението, по-специално в областта на енергетиката, индустриалното развитие, сградите и инфраструктурата, мобилността и продоволствените системи.

Съгласно доклада от междинния преглед на Осмата програма за действие за околната среда {SWD(2024) 60 final} и в най-новите доклади за оценка на Междуправителствения комитет по изменението на климата се прогнозира, че екстремните явления, свързани с времето и климата, като наводнения, суши и горещи вълни ще зачестят и ще станат по-сериозни. Това ще се случи дори при най-благоприятния сценарий с бързо и рязко намаляване на емисиите на парникови газове в световен план, така че да се постигнат целите на Парижкото споразумение. В тази връзка ОПРГТ на област Ямбол създава необходимите условия за постигане на посочените приоритетните цели.

7. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ

Прогнозата и оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда са непосредствено свързани с прогнозата на ОПРГТ, наричан по-долу за краткост “плана” и отношението на планирането към проблемите на околната среда.

7.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ

Съгласно обяснителната записка на плана, ОПРГТ представлява „...документ за стратегическо планиране на горското стопанство и регионалното развитие. Чрез него се определя стратегическата рамка за развитие на горските територии в областта, която задава целите и приоритетите за устойчиво интегрирано областно развитие. документ за стратегическо планиране на горското стопанство и регионалното развитие. ОПРГТ е стратегически документ, чрез който ще се извърши планирането на горско-стопанските мероприятия на областно ниво и за него е ключово да бъде както вертикално, така и хоризонтално синхронизиран със системата от стратегически документи за регионално развитие и секторните политики. Във вертикален аспект, ОПРГТ следва да бъдат йерархически съподчинени на Националната стратегия за развитие на горския сектор и Стратегически план за развитие на горския сектор, и да дава насоки за разработването на следващото ниво документи - Горскостопански планове и програми. За да бъде наистина работещ инструмент за управление на горските територии, ОПРГТ следва да бъде синхронизиран и с плановете за интегрирано развитие на всички общини на територията на областта, за която се разработва, както и с областната стратегия за развитие“.

Обяснителната записка на ОПРГТ съдържа 2 основни части - аналитична и програмна, в които в определена последователност, подчинена на Наредба №18/2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015 г.) и Приложение 14 към чл. 57, ал. 8. В аналитичната част са представени:

- кратко описание на природните условия на горските територии в областта;
- характеристика на собствеността на горските територии;
- съществуваща структура на управление;
- лесистост на областта;
- потенциали на горските и ловни ресурси;
- роля и значение на горското и ловно стопанство за икономиката на областта;

Прогнозната част на ОПРГТ обхваща:

- единна горскостопанска основа на горските територии;
- функционално зониране на горските територии;
- възмездно ползване на обществените екосистемни ползи;
- цели на управлението на горските територии и ловното стопанство;
- цели и насоки за управление по общини и на областно ниво;
- социално-икономическа оценка на плана.

Основните направления, които ОПРГТ отбелязва като съществени за постигане на добри резултати от плана са насочени към:

- неинформираност на част от населението за реалното състояние на горските територии, за тяхното опазване и за значението на горите за местното население
- изграждането на горска инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност.
- лошо състояние на мрежата от горски пътища, необходимост от изграждането на нови пътища за по-голяма достъпност до дърводобивните обекти, укрепване на свлачищните терени покрай главните пътища, редовно почистване и поддържане пътищата през зимния период;
- наличие водни площи и вододайни зони, за които е необходимо да се полагат грижи за поддържането им в добър вид, което изисква поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, необходимост от изграждане на нови водохващания и водопроводи, навременно отстраняване на аварии, подобряване качеството на питейната вода, опазването на околната среда;
- в горскостопанско отношение действията са насочени към недопускане на нерегламентирани сечи и мероприятия, които могат да доведат до свлачищни процеси и ерозия, а от там и до затлачване и замърсяване на водите във водните басейни;
- преодоляване липсата на постоянна и двустранна връзка на ДГС с обществеността и липсата на ефективно и постоянно обучение и образование на подрастващите в областта на горите, за опазването и поддържане на доброто им състояние във връзка с концепцията за екосистемните услуги, затруднено от пречките при взаимодействие между институциите;
- достигане на нормалните запаси за основните видове дивеч; запазване на обитанията, подобряване на хранителната база и осигуряване на спокойствие на дивеча;
- оптимизиране и усъвършенстване на организацията и управлението на ловностопанската дейност в държавните ловни райони;
- респектиране на целите на управление при защитните горски територии според преобладаващата защитна функция, която те изпълняват, като за отделните защитни функции тя може да бъде различна: подобряване защитата на почвите от ерозия, защитата на водите, урбанизираните територии, обектите на техническата инфраструктура и др.

Към ОПРГТ са приложени 32 карти, илюстриращи различни аспекти, характеризиращи горските територии в област Ямбол и отразяващи горските територии за защита на водите, на почвите, на урбанизираните територии, ерозията, ландшафта, ЗЗ и ЗТ, природното и културно наследство, рекреацията и туризма, забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Описаните по-горе характеристики на общата концепция на ОПРГТ и принципните насоки за пространствено развитие го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на горските територии в областта. Ориентиран е към ограничаване на неблагоприятните последици от досегашният начин на ползване и управление на горските

територии и по-нататъшно социално-икономически мотивирано протичане на управленския процес със специално отношение към защитените територии и зони, различните функции и предназначение на горските територии и тяхното управление и устройство в перспектива.

7.2 КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Оценката на тези компоненти на околната среда се извършва на база анализ на предвижданията на плана по отношение функциите и дейностите в различните горски територии в областта. Всички тези предвиждания, в качеството им на предмет на ОПРГТ представляват в по-малка или по-голяма степен интерес по отношение въздействието им върху климата и качеството на атмосферния въздух.

По отношение локализацията и устройството на дейностите, осигуряващи развитието на горските територии в областта и имащи отношение към качеството на атмосферния въздух, планът предвижда следните управленски изисквания:

- **към горските територии за защита на урбанизираните територии** - запазване и подобряване на защитните функции на горите за защита на урбанизираните територии и подобряване на микроклимата на населените места и ролята им на буферна зона, която редуцира шума, праха и преноса на емисии от различни по произход и характер източници на вредни вещества. Насоките за управление, които предлага ОПРГТ за тези горски територии се изразяват в:

- поддържане на по-висок процент лесистост чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи;
- залесяване на незалесените горски територии;

- **за горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура** планът предвижда запазване и подобряване на защитните функции на горите за защита на инфраструктурни обекти и намаляване отрицателното влияние от сградите и обектите на техническата инфраструктура (пътища, магистрали, железопътни линии); тези гори предпазват пътищата от снегонавяване, повишават безопасността на движението, способстват за равномерното разпределение на снежната покривка, подобряват водния режим на почвата през пролетта, изпълняват ролята на естествен филтър за вредните емисии, отделяни от автомобилния транспорт, предпазват земеделските култури от въздушно и почвено замърсяване. Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии, за изпълнението на което ще се използват:

- отгледни сечи с умерени до минимални интензивности, целящи подобряване на санитарното състояние;
- ограничаване на прилагането на голи сечи с изключение на тополови, върбови и нискостъблени гори.

- **към горските територии за развитие на туризма** планът предвижда изграждането на горска инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност, развитието на културен и етнотуризм, развитие на зимни спортове, ловен и риболовен туризм

и пр., благоустрояване на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура, както и на пешеходни маршрути, проучване, разработване и включване на нови туристически маршрути. За реализация на поставената цел планът предвижда реализация на няколко оперативни цели:

- **съхранение и устойчиво използване на природните ресурси чрез оптимизиране на предвидените лесокултурни мероприятия около проектирани и съществуващи туристически маршрути, обекти и туристическа инфраструктура.**

- **създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти чрез създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура;**

- **развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии чрез изграждане на нова и поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура при съблюдаване на всички изисквания за опазване на горската растителност.**

- **развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии чрез разработване на туристическите маршрути в горските територии и предоставяне на информация в общините от областта.**

Предвиждания на плана, влияещи за забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата

Съгласно наредбата за инвентаризация и планиране в горските територии, ОПРГТ диференцира два типа горски територии, чието функционално предназначение предполага значително позитивно въздействие върху климата на проучваната територия и характеристики, както следва:

- **горски територии за защита на урбанизираните територии** – заемат обща площ от 381,19 ha, което съставлява 0,64% от горските територии в областта; залесената площ в тези горски територии възлизат на 261,23 ha и 119,96 ha незалесена; най-голям относителен дял горски територии за защита на урбанизирани територии има в община Елхово /35,94%/, следвана от община Ямбол – 29,02%, община Тунджа /21,09%/, община Болярово /7,03%/, а с най-малък относителен дял е община Стралджа – 6,92% ;
- **горски територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура** - те са с обща площ 525,01 ha, от която 440,79 ha залесена и 84,22 ha незалесена; с най-голям относителен дял са тези гори са в община Стралджа /39,35%/, следвана от община Тунджа 23,66%/, община Елхово /23,24%/, община Болярово /12,56%/ и най-малко – в община Ямбол – 1,19%; този тип горски територии се определят съгласно 4 условия, като в област Ямбол са налични 2 от тях:
 1. 50 – 100 m от обхвата на първокласните пътища;
 2. 25 – 50 m от обхвата на останалите пътища от републиканската пътна мрежа.

Обобщено, горските територии, чието функционална принадлежност ги определя като гори, защитаващи качествата на околната среда и в частност компонентите атмосферен въздух и климат обхващат общо 6334,4 ha, което съставлява 10,67% от горските територии в областта. Заедно с това те показват подчертано неравномерно териториално разпределение на ниво община, което поставя в неблагоприятна позиция най-малката териториална единица в областта – община Ямбол.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Като цяло, предвидените управленски мерки и изисквания в горските територии за защита на урбанизираните територии и сгради и обекти на техническата инфраструктура и развитието на туризма **не застрашават качествата на околната среда** и ще подобри защитната функция на този тип горски територии.

Кумулативен или комбиниран ефект върху КАВ вследствие реализацията на предвижданията на ОПРГТ **няма и не се очаква** поради това, че те са насочени към опазващи, възобновяващи и поддържащи защитните функции на този тип горски територии. Не са налични никакви действия и мерки, които биха предизвикали наднормено замърсяване на въздуха.

Базирано на горното, очакваните въздействия върху качеството на атмосферния въздух се оценяват както следва:

- по вид – позитивни;	- по рискове за човешкото здраве – няма;
- по вероятност – постоянни;	- по кумулативен ефект – не се очаква;
- по продължителност – продължителни;	- превишаване на екологични стандарти – няма;
- по териториален обхват – ограничени;	- последици върху пространства и пейзажи - положителни.
- по честота – постоянни;	

Вероятни значителни въздействия върху климата и атмосферния въздух няма и не се очакват.

7.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Съгласно плана, основна цел в **горските територии за защита на водите** е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана с опазване на водоизточниците от замърсяване и водоемите, които снабдяват селищата с питейна вода, регулиране на водния отток и максимално акумулиране на водните количества от горите, т.е. техните водоохранни и водозащитни функции и подобряване водния баланс на дадена територия. Защитата на водите се подпомага от горите, които са разположени около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване; около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди; както и във водосбори на водохващания за стопански цели, вкл. язовири, напояване, рибарство и аквакултури, производство на енергия. Подпомагаща цел е и защитата на техническите съоръжения, осигуряващи водоползването от дадена територия.

Насоките за управление, предложени от плана за горските територии за защита на водите са както следва:

- запазване на старите гори, особено около изворите и вододайните зони;
- увеличаване на видовото разнообразие и гарантиране на разновъзрастна структура на насажденията;
- използване на лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;

- своевременно превръщане на издънковите гори в семенни с цел повишаване на тяхната устойчивост и подобрене на хидрологичната им ефективност;
- прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност;
- осигуряване/гарантиране на по-сложна пространствена структура на насажденията (структурно хетерогенни насаждения) за подобряване на тяхната механична стабилност и опазването на екосистемните им функции;
- провеждане при необходимост на залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора;
- стимулиране на естественото възобновяване и своевременно подпомагане на възобновяването на горите, пострадали от природни бедствия;
- включване/инкорпориране на съществуващата растителност в несъществуващите крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност;
- изграждане на разнообразни крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения;
- използване на технологични схеми и техника за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителна покривка;

Съгласно ЗГ, по функционална принадлежност горските територии се делят на Защитни, Специални, Стопански и Зони за защита от урбанизация, като за всички функционални горски категории се прилагат основни насоки за управление, забрани и ограничения, които изцяло са възприети от ОПРГТ и имат пряко отношение към опазване на водите:

- за защита от ерозия залесяването на речните брегове приоритетно да се извършва с видове, формиращи специфични местообитания: черна елша (*Alnus glutinosa*), върби (*Salix alba* и *Salix fragilis* и др.) и тополи (*Populus nigra* и *Populus alba*);
- за запазване естественото състояние на речните легла, брегове и крайбрежните заливаеми ивици, при залесяването на крайречните зони и заливаемите тераси да се използват подходящи дървесни видове;
- във високите части на речните водосборни зони на горските територии да се прилагат следните специфични мерки: провеждане на залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора, при отчитане характеристиките на местообитанията и потенциалното въздействие на залесяването върху природозащитното им състояние; използване на лесовъдски системи за естествено възобновяване във водосбора с гора с цел намаляване на повърхностния воден отток; подпомагане създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;

- забрана за нови залесявания, освен в случаите на защита от ерозия и порои, създаване на защитни горски пояси, зелени зони, медоносни култури в естествени и полуестествени тревни съобщества (пасища, ливади, мери, изоставени ниви, поляни, и др.);

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Като цяло, планираните предвиждания за по-нататъшно развитие и управление на горските територии за защита на водите се очаква да окажат положително въздействие върху околната среда и в частност върху компонентата „води“.

Планът осигурява управленски условия за опазване на *водните течения, в т.ч. суходолията*, за съхраняване на средовите характеристики на непосредствените им крайбрежия, като запазва тези обекти като елемент на физическата структура на територията.

Предвижданията на плана за подобряване състоянието на вододайните зони и водоснабдяването на реките, подобряване на хидрологичната ефективност на издънковите гори, възстановяване на крайречните системи, респектиране на забраните и ограниченията в СОЗ на водоизточниците са насочени към опазване и подобряване качествата на водите.

Мерките, предвидени в плана ще доведат до подобряване качеството на околната среда и опазването на водите като съществен природен ресурс. Въздействията ще са положителни, значими, постоянни, дълготрайни и необратими.

Обобщено, въздействието върху компонентата „Повърхностни води“ се оценява както следва:

- по вид – положително;
- по вероятност за неблагоприятно въздействие – ниска, при условие, че предвижданията на плана биват реализирани и системите поддържани;
- по продължителност – постоянно, положително;
- по териториален обхват – значителен;
- по честота – постоянно, положително;
- рискове за човешкото здраве – изключени, при подходящо поддържане на системата;
- по кумулативен ефект – не се очаква, освен при непредвидими причини;
- по превишение на екологични стандарти – не се очаква;
- по последствия върху пространства и пейзажи със статут на защита – положителни.

Вероятни значителни въздействия върху повърхностните води – няма и не се очакват.

7.4 ЗЕМИ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ

За опазване на земите и почвите, в качеството им на приемник на многообразните функции на горските територии, ОПРГТ определя конкретни насоки за управление в няколко направления:

- **в горските територии за защита на почвата** ОПРГТ предвижда запазване и подобряване на защитната им функция, свързана със защита на почвата. Защитата на почвата се залага като цел на всички лесовъдски и стопански мероприятия още при самото им планиране,

както и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение. Под защита на почвата се разбират всички възможни въздействия на горите, които със своето развитие и физиологични процеси предотвратяват възникването и ограничават развитието на ерозионните процеси. Насоките за управление, определени от плана за тази категория горски територии са:

- регулиране пашата на домашни животни във възобновителни участъци, горски култури и противоерозионни гори;
- адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви;
- продължаване на залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, а също и залесяване в изредени насаждения и култури;
- предотвратяване на ерозията чрез правилно извеждане на възобновителните и отгледни сечи и начина на почистване на сечищата;
- основен дял в борбата с ерозията и за в бъдеще ще заема укрепването чрез залесяване на застрашените от развитие на ерозионни процеси терени, като с предимство се използва местната горскодървесна растителност;
- прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени;
- подпомагане на възобновяването чрез ограничаване на подлеса в изредени насаждения;
- възстановяване и поддържане на горите в горната граница на гората;- затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони;
- въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени, които да допринесат за ограничаване и/или намаляване уврежданията на почвите до безрискови нива за околната среда;
- планирането и предвиждането на залесяванията се извършва в съответствие на Чл. 5 от Наредба № 2 от 7.02.2013 г. за условията и реда за залесяване на горски територии и земеделски земи, използвани за създаване на специални, защитни и стопански гори и на гори в защитени територии, инвентаризация на създадените култури, тяхното отчитане и регистриране.

• **в горските територии за защита на урбанизираните територии** ОПРГТ предвижда основна цел на управление за *запазване и подобряване на защитните функции на горите*, които те изпълняват за защита на урбанизираните територии и подобряване на микроклимата на населените места. Насоките за управление, определени от плана за тази категория горски територии са:

- използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с предварително възобновяване и максимално удължен възобновителен период;
- поддържане на по-висок процент лесистост в тази функционална подкатегория чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи;
- препоръчително е залесяване на незалесените горски територии в тази подкатегория;

• **в горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура** ОПРГТ предвижда основна цел на управление за запазване и подобряване на

защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на инфраструктурни обекти и намаляване на отрицателното влияние от сградите и обектите на техническата инфраструктура (пътища, магистрали, железопътни линии). Насоките за управление, определени от плана за тази категория горски територии са:

- отгледни сечи с умерени до минимални интензивности (целящи подобряване на санитарното състояние);
- възобновителни сечи с предварително възобновяване и плавен преход между старото и новото поколение гора, което да не намалява съществено защитните ѝ функции;
- сечи с максимално удължен възобновителен период;
- забраните и ограниченията са свързани с ограничаване на прилагането на голи сечи.

• **в защитните горски пояси** - тези територии се управляват с основна цел защита на почвите на земеделските територии, опазване функционирането на технически мрежи и инженерни съоръжения, благоприятстване живота на хората в урбанизирани територии (вилни зони, единични имоти), подобряване на микроклимата чрез включване на горски територии в регулация, защита от шум, въздействието на промишлените предприятия. Благоприятното влияние на защитните горски пояси се проявява в различни направления: ветрозащитен ефект; изменения в относителната влажност на въздуха; запазване на снежната покривка от отвяване; увеличаване количеството на валежите; влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и почвеното плодородие. Насоките за управление за този вид горски територии са:

- прилагане на спешни действия за увеличаване площта и обхвата на полезащитните пояси или ивици дървета (възстановяване на унищожените, създаване на планираните и неизпълнени, планиране на нови защитни пояси и ивици), използване на сухоустойчиви видове и иновативни технологии;
- осигуряване и удължаване ефективния период на въздействие на защитните горски пояси чрез правилен подбор на схема на засаждане, избор на подходяща гъстота (съобразена с височината на използваните дървесни видове) и намаляване конкуренцията по отношение на почвената влага;
- създаване на противовеетрова защита от горски лентови пояси (линейни залесявания) край границите на земеделските имоти, канали, пътища и др.;
- подобряване състоянието на защитните горски пояси, които служат като естествени коридори за миграцията на различни видове и създават микросреда, различаваща се от околните агроландшафти и подходяща за редица редки и защитени видове;
- залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи (със силно деградирана почва, ниско естествено плодородие);
- препоръчва се прилагане на противодефлационни техники и технологии за обработка на почвата с цел ограничаване на прашните бури и редуцирането на повърхностния почвен слой, както и намаляване въздействието на деградационните процеси;
- препоръчва се създаването на нови защитни пояси от ажурен (продухваем) тип чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж, като ажурността по цялата височина е не по-малка от 50% при равномерно разположение по дължина;

- препоръчва се залесяване на невъзобновени сечища, голи горски площи и изоставени земеделски земи с подходящи дървесни видове адаптивни към климатичните промени; предпочитани при бъдещите залесявания в ниската лесорастителна зона се препоръчват широколистни видове.

• **в създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти** - основна цел на управление е запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения, чиято цел се определя в отделните технически проекти и включва възстановяване на растителността в поройни горски земи, осигуряване на необходимата стабилност на терена, укрепяване на равнини и др. (Наредба № 4 от 19.02.2013 г. за защита на горските територии срещу ерозия и порои и строеж на укрепителни съоръжения). Насоките за управление не се отличават от тези, предложени за защита на почвите и се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. За изпълнението на целите е необходимо да се следват описаните в техническия проект за борба с ерозията лесокултурни мероприятия и да се прилагат адекватни лесовъдски намеси, съобразени със състоянието на тези горски екосистеми.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОПРГТ са насочени към формиране на добре организирани и лесоустроени горски територии, чиято основна функционална принадлежност е защита на почвите, борба с ерозията, защита на земеделските земи, техническата и инженерна инфраструктура, намиращи се в обхвата им базирано на максимално щадящо отношение към конкретните средови условия. Предвижданията на плана са в унисон с целите на националната политика за опазване и възстановяване на горските територии чрез използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

Обобщено, очакваните въздействия (прогнозна оценка) от предвижданията на ОПРГТ върху начина на земеползване се оценяват както следва:

– по вид – позитивни;	– по рискове за човешкото здраве – не се очакват;
– по вероятност – допустими;	– кумулативен ефект – допустим;
– по продължителност – променливи;	– превишаване на екологични стандарти – няма;
– по териториален обхват – ограничени;	– последици върху пространства и пейзажи – положителни.
– по честота – променливи;	

Вероятни значителни въздействия върху земите и почвите няма и не се очакват.

7.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ

7.5.1 Земни недра

► Въздействие, свързана с функционалното зонироване на горските територии

Въздействия върху земните недра се очертават предимно в следните функционални категории:

- А. Защитни гори, в това число подкатегории А(1). Горските територии за защита на почвата и А(7). Горските територии, създадени по техническите проекти за борба с ерозията. Тези територии са само в общините Стралджа и Тунджа. От защитните функции на защитните гори от категории А(1) и А(7) произтичат значителни положителни, вторични, дългосрочни и постоянни последици върху земните недра, които ограничават или възпрепятстват ерозионните процеси върху геоложката среда, както и евентуалната проява на свлачищни процеси и явления.

► Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи

В ОПРГТ няма данни за проекти или предвиждани дейности, поради което не може да се направи конкретна оценка, но всяка от тези дейности има потенциал да окаже в някаква степен въздействие върху земните недра.

► Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

Връзка със състоянието на геоложката среда имат следните цели, насоки и препоръки за функционални подкатегории *А(1) Горски територии за защита на почвата и А(7) Създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти от категория А. Защитни горски територии.*

В подкатегория А(1) Горски територии за защита на почвата - основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната функция на почвата, свързана с овладяването на ерозията, свлачищата, пороите, стабилизиране на бреговете ивици на големите реки. Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи, залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. От реализацията на тази цел и насоки за управление произтичат положителни вторични, дългосрочни и постоянни последици, които ограничават или възпрепятстват ерозионните процеси върху геоложката среда.

В подкатегория А(7) Създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти - основна цел на управление е запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения. Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. От осъществяването на целта и насоките за управление произтичат положителни, вторични, дългосрочни и постоянни последици върху земните недра.

► Оценка на въздействието на насоките за управление на горските територии на областно и общинско ниво

На областно ниво отношение към геоложката среда имат насоките за управление на горските територии по *Приоритетно направление 2. Развитие на устойчив туризъм* и *Приоритетно направление 3. Подобряване на инфраструктурата*.

На общинско ниво отношение към земните недра имат формулираните за общините насоки за управление, забрани и ограничения.

От изпълнението на оперативните цели по приоритетните направления на областно ниво и дейностите по насоките за управление със спазване на забраните и ограниченията на общинско ниво, произтича незначително положително, вторично, косвено, дългосрочно въздействие върху земните недра.

► Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

ОПРГТ няма отношение към земните недра по този аспект.

7.5.2 Минерално разнообразие

ОПРГТ няма отношение към минералното разнообразие, предмет на описаните действащи концесии за добив на подземни богатства.

7.5.3 Подземни води

Въздействията върху подземните води от предложените мероприятия и условия за изпълнението в ОПРГТ следва да се разгледат в няколко направления – функционално зонироване на горските територии, възмездно ползване на обществени екосистемни ползи, целите на управление на горските територии и на ловното стопанство.

► Въздействие, свързано с предложеното функционално зонироване на горските територии

Териториалното разпределение на предложеното функционално зонироване значително припокрива попадащите в област Ямбол части на всички 14 зони за защита на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, както и учредените и в процедура за учредяване 34 санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците в находищата на минерални води „Стефан Караджово“ и „Стралджа“. С оглед на това:

- функционалните категории, пряко съотнесени към тези зони, са горските територии А(2), Б(1), Б(2), Б(12) и Б(14).
- функционалните категории, А(1), А(5), А(7), Б(13) и Г, чийто териториално покритие има косвено значение за поддържане на добро състояние в зоните.

Въздействието върху подземните води от предложеното в ОПРГТ функционално зонироване се оценява като положително, пряко и косвено, дълготрайно.

► Въздействие, свързано с предложеното възмездно ползване на обществени екосистемни ползи

Въздействието свързано с предложеното възмездно ползване за водоползване, водовземане и водоснабдяване, може да се оцени като положително от гледна точка на възможността за устойчиво развитие на горски територии и зоните извън тях. Към тези зони е възможно да бъдат насочени и голяма част от мерките заложи в ПУРБ за подземните води. Съществуват и предпоставки за дълготраен отрицателен икономически ефект, породен от задължението за заплащане на обезщетения от страна на стопанските субекти и увеличаване на техните преки разходи.

► Оценка на въздействието на цели, насоки и препоръки за стопанисване за Горското стопанство

По значително въздействие върху подземните води се очаква от реализацията на целите основно *в горските територии за защита на водите А(2)*. Основна цел на управление - запазване и подобряване на защитната им функция, свързана с опазване на водоизточниците от замърсяване и водоемите, които снабдяват селищата с питейна вода, регулиране на водния отток и максимално акумулиране на водните количества от горите, т.е. техните водоохранни и водозащитни функции и подобряване водния баланс на дадена територия. Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, съответно и върху зоната на аерация на подземните водни тела, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение.

По отношение на подземните води, включително и минералните води, по-голяма част от целите, насоките за управление и препоръките за стопанисване на Горското стопанство се очаква да окажат косвено, дългосрочно, постоянно и положително въздействие.

Планираните насоки за управление на горските територии за защита на водите, респективно на подземните води са съпоставими с изискването в Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Аналогично косвено, дългосрочно, постоянно и положително въздействие от реализацията на целите и насоките за подземните води се очаква да има *в стопанските горски територии, в част от специалните горски територии, в зоните за защита от урбанизация и др.*

Краткотрайни, временни, отрицателни, незначителни негативни въздействия от горскостопанските дейности са свързани с евентуална инфилтрация на замърсени дъждовни води от аварии и инцидентни с горскостопанската механизация и транспортните средства по време на провеждане на отгледни и възобновителни сечи в стопанските горски територии.

► Оценка на въздействието на насоките за управление на горските територии на областно и общинско ниво

По отношение на подземните води, включително и минералните води, изпълнението на предвидените **на областно ниво** оперативни цели в приоритетни направления № 1 „Устойчиво стопанисване и ползване в горите“ и № 4 „Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси“ ще окаже дългосрочно, постоянно и положително въздействие. Ако те бъдат осъществени ще се постигне устойчивото управление на водните ресурсите и поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, чрез намаляване на загубите по водопроводната мрежа, както и проектиране на нови клонове. Изпълнението на оперативните цели ще имат положителен ефект и върху балнеоложкия и оздравителния туризъм.

Реализирането на дейности по приоритетно направление № 2 „Развитие на устойчив туризъм“ и № 3 „Подобряване на инфраструктурата“ биха могли да окажат косвено, краткотрайно или средносрочно отрицателно въздействие върху водните ресурси на областта.

От подобряването на горската инфраструктура, препоръчителното развитие на културен и етнотуризъм, на зимни спортове произтича засилен човекопоток, който може да стане допълнителен източник на дифузно и/или точково замърсяване на подземните води, в резултат на което да се влоши екологичното им състояние.

Дейностите по възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите, изграждането на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата, поддържането на маршрутите и туристическа инфраструктура в горските територии могат да окажат незначителни, краткосрочни до средносрочни, временни, отрицателни въздействия върху подземните води.

На **общинско ниво** въздействия върху подземните води произтичат от формулираните насоки за управление, забрани и ограничения, както следва

- за защитните горски територии - очаква се незначително, положително, вторично, косвено, дългосрочно въздействие върху подземните води.
- за специалните горски територии - по-голяма част от насоките и препоръките имат положително, косвено, дълготрайно въздействие върху подземните води, в това число и върху минералните води.

Насоките и препоръките отнасящи се към развитието на туризма и инфраструктурата могат да имат различно по степен, срочност и продължителност вторично, отрицателно въздействие върху подземните води, свързано с:

- възможно допълнително дифузно и/или точково замърсяване на водите с биогенни и други вещества и влошаване екологичното състояние на водните тела;
- увеличено ползване на естествени водни ресурси за задоволяване на питейно – битовите нужди в туристическата инфраструктура.

- за стопански горски територии - заложените цели и насоки в стопанските на тези територии ще окажат дългосрочно, пряко, положително въздействие върху водните ресурси на областта.

► Оценка на въздействието на цели и насоки за Ловното стопанство

Няма отношение към подземните води.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

При прилагане на предвижданията в рамките на ОПРГТ, така и при реализиране на предвижданията на относимите стратегии, планове, програми, и на съответни обекти на територията на областта не се очаква кумулативно въздействие по отношение на земните недра.

От горскостопанските дейности, предвидени в ОПРГТ, произтичат основно положителни въздействия върху подземните води. Някои цели, насоки и препоръки водят до незначително отрицателно въздействие върху тях каквито са напр. различните горскостопанските мероприятия (сечи, изграждане на нови и поддържане на съществуващи горски пътища) за периода на тяхното провеждане, разработването на туристическите маршрути в горските територии, и създаване на нови курортни структури.

Въздействието от горскостопанските дейности се корелира с очакваните положителни и отрицателни въздействия върху подземните водни тела и минералните води, части от които са в обхвата на област Ямбол, описани в:

- ПУРБ 2022-2027 г. в териториалният обхват на Басейновите дирекции „Черноморски район“ и „Източнобеломорски район“;
- Планове за интегрално развитие на общините Стралджа, Ямбол, Тунджа, Елхово и Болярово за периода 2021-2027 г;
- други планове и програми, насочени към защита на количественото и химичното състояние на подземните води.

Вероятни значителни въздействия върху земните недра и подземните води няма и не се очакват.

7.6 ЛАНДШАФТ

Съгласно предвижданията на ОПРГТ, основната цел на управлението на горските територии е поддържането на горите в качеството им на основен компонент на представителни за територията ландшафти и с определяща роля за съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции в тях. Подобни ландшафти благоприятстват в най-висока степен устойчивостта на прилежащите територии и в това си качество са важен структурен елемент в интегрираното планиране и управление на територията.

На базата на анализа на съществуващото състояние, вида, характеристиките и прогнозното развитие на горските територии в областта, Планът диференцира следните подкатегории за развитие на ландшафта:

• **за поддържане на ландшафта** - за изпълнението ѝ да се прилагат лесовъдски дейности като отгледни, санитарни, принудителни и технически сечи в зависимост от състоянието на съответното насаждение. Насоките за управление на тази подкатегория се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии, като за изпълнението на целите планът препоръчва:

- недопускане на намаляване на процента на лесистост;
- прилагане на лесовъдски системи, които поддържат видовото, възрастово и структурно разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт; запазване на пространствената мозаечност на насажденията по отношение на видов състав, възраст и структура;
- прилагане на природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с характеристиките на конкретното насаждение;
- отделяне на насаждения с подходящи характеристики от основните горскодървесни видове за осигуряване на гори във фаза на старост;
- спазване на екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия; поддържане на определено количество мъртва дървесина, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета;
- приоритетно естествено възобновяване чрез прилагане на подходящи лесовъдски системи;
- недопускане смяна на коренния дървесен състав на насажденията;
- използване изключително на местни видове и произходи при възстановителни дейности (залесяване); недопускане на внасяне на чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на горските територии;
- недопускане на изкуствено залесяване на естествени открити пространства – (ливади, пасища) в горските масиви, с изключение при провеждане на мероприятия за контрол на ерозионни процеси;
- недопускане на дейности, които да нарушават целостта на ландшафта и увеличават фрагментираността на територията;
- осъществяване на контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности и предприемане на мерки за предотвратяване/смекчаване на потенциални неблагоприятни въздействия.

• **горски територии с рекреационно значение** - основната цел на управление е поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии, като за изпълнението ѝ ще се прилагат лесовъдски дейности с минимални интензивности, при удължени турнуса на сеч и минимални площни намеси. Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии; предлага се в горските територии с рекреационни функции да се провеждат сечи за създаване и поддържане на разновъзрастна структура на насажденията. За изпълнението на целите се препоръчва:

- използване на отгледни сечи и възобновителни сечи с естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период;

- провеждане на изборни сечи за поддържане на неравномерност на пространствената и възрастовата структура на насажденията;
- провеждане на санитарни, принудителни, технически и селекционни сечи и отгледни сечи;
- приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка;

• **гори с висока консервационна стойност /ГВКС/** - такива територии не са налични в района на област Ямбол.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОПРГТ относно ограничаване на неблагоприятни въздействия върху горските ландшафти и съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции в тях са с очаквано положителни въздействия върху качествата на околната среда и в частност върху качествата на компонентата „ландшафт“.

Проектните предвиждания за запазване на ценните естествени характеристики на природния **ландшафт** имат подчертано позитивен характер и се оценяват както следва:

- по вид – въздействията са позитивни;
- по вероятност – постоянни;
- по продължителност – постоянни, позитивни;
- по териториален обхват – значителни, позитивни;
- по честота – постоянни;
- по рискове за човешкото здраве – няма;
- кумулативен ефект – няма;
- превишени екологични стандарти – няма;
- последици върху пространства или пейзажи, които имат признат национален, общностен или международен статут на защита – позитивни.

Вероятни значителни въздействия върху ландшафта няма и не се очакват.

7.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

За опазване на биоразнообразието като цяло и в частност на територии и зони, защитени по ЗЗТ и ЗБР, планът предвижда разнообразие от цели, подходи и насоки, имащи за цел както опазване съществуващото богатство от видове и местообитания, така и насоки за тяхното поддържане и опазване.

За поддържане и съхраняване на **ценния генетичен фонд**, планът предвижда конкретни изисквания, както следва:

• **Семепроизводствени насаждения и градини, клонови колекции и маточници** - с основна цел подобряване на генетичното качество на добиваните репродуктивни материали и съхраняване на ценния генетичен фонд по метода „*ex situ*” чрез:

- осигуряване на горски репродуктивни материали за лесовъдски цели, които са генетически подходящи, с ценни наследствени качества и контролиран произход;
- запазване на биологичното разнообразие и съхранение на автохтонните и подобрените чрез методите на горската генетика и селекция на генетични ресурси.

Към *горската семенпроизводствена база* се причисляват всички одобрени и регистрирани базови източници /посевен материал, насаждения за семенпроизводство, клон и клонова колекция, родители на фамилия/ за производство на репродуктивни материали от местни и интродуцирани видове.

Горските семенпроизводствени градини се създават за:

- добив на репродуктивни материали от категорията „окачествен“ и „изпитан“;
- съхранение на горските генетични ресурси;
- извършване на контролирана полова хибридизация, изпитване на общата и специфичната комбинативна способност на клоновете и получаване на хибриди с желана наследственост.

Планът допуска извършване на следните дейности:

- провеждане на селекционни, възобновителни и санитарни сечи, включително изборни или прореждане (отгледна сеч) - в семенпроизводствените насаждения и градини;
- отсичане на естествен подраст и нежелани дървета от други видове;
- агротехника - култивиране, торене и поливане;
- борба с болестите и вредителите;
- изграждане и поддържане на трайна ограда около маточниците и семенпроизводствените градини при необходимост;
- оформяне короните на присадките;-
- поддържане на маточниците и почистване на нежеланите леторасли.

• **Горски разсадници** - основна цел на управление е производството на репродуктивни материали и фиданки от горски дървесни и храстови видове за задоволяване нуждите на планираните залесявания в горските територии.

Насоките за управление в Плана **не допускат** създаване на горски разсадник на места:

- с голяма опасност от ранни есенни и късни пролетни студове и слани и изложени на силни ветрове;
- с площ до 10 dka, изложени на големи снегонавявания и бавно топене на снега;
- на почви, които са обезструктурени, заблатени или засолены;
- на почви, замърсени с тежки метали, или почви, в които има наличие на причинители на болести, насекоми и други вредители, установени от компетентен орган;
- при опасност от заливане;
- на разстояние до 200 m от трепетликови насаждения или групи дървета или източници на промишлени вредни емисии (от 5 до 10 km според посоката на преобладаващите ветрове);
- в мразовинни дупки и изложени на студени ветрове;

- **допуска се** да се определя площ за временен горски разсадник под склопа на насаждение със склопеност до 0.3, което е регистрирано за производство на горски репродуктивни материали от категория "идентифициран" за хълмисто-низинен пояс.

• **Опитни географски култури от горски дървесни и храстови видове** - служат за установяване на наследяемостта на стопански значими признаци, както и ефективността на селекцията в посока тяхното подобряване и са основен метод за *ex-situ* запазване на генетичните ресурси на ценни горско-дървесни видове. Могат да бъдат използвани и като източник на репродуктивни материали. Планът предлага следните насоки за стопанисване на тази подкатегория: поддържане на състава, структурата и здравословното състояние на дърветата в опитните култури, съобразно с целите на управление.

• **Научно-изследователски и учебно-опитни гори** – планът предвижда следните насоки за управление, забрани и ограничения:

- осигуряване на практическо обучение на студентите, специализантите и докторантите;
- развитие на научна и изследователска дейност от преподаватели, докторанти, специализанти и дипломанти;
- експериментиране на нови технологии, технологични решения и средства в горското стопанство;
- експериментално прилагане на най-добри съвременни горскостопански практики;
- ползване на дървесина и други продукти от горите за осигуряване на приходи за поддържане на учебните обекти и учебните бази за студентите.

• **Горски територии до 200 m около туристическите хижи категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение** - основна цел на управлението е създаване и поддържане на подходящи условия за развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих. Това са горите около туристически маршрути и обекти, около населените места, хотели, ресторанти, хижи; гори около основната пътна мрежа; панорамни и погледни места; информационно - образователни точки; туристически пътеки и маршрути (вкл. екопътеки, веломаршрути); хижи, заслони, кътове за отдих и места за палене на огън, къмпинги, биваци. Насоките за управление на тези територии, предложени от плана са както следва:

- провеждане на селекционни сечи и на сечи за поддържане безопасността на посетителите и туристическата инфраструктура;
- провеждане на отгледни сечи, неравномерно постепенни сечи;
- за териториите, които нямат уредени със заповед режими, стопанисването да се извършва съгласно ГСП, които са съобразени с изискванията на ЗГ и ЗКН;
- запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета);
- дървета, опасни за здравето и живота, разположени в близост до туристически обекти, да се повалят и оставят като мъртва дървесина;
- провеждане при необходимост на възобновителни и отгледни сечи в насаждения покрай републиканската пътна мрежа, туристически маршрути и обекти, места за рекреация,

културни забележителности, религиозни обекти и др., с цел смекчаване на визуалния ефект от сечта, да се оставя защитна ивица с минимална ширина 20 метра, в която не се провеждат сечи или те са с минимална интензивност;

- по време на туристическия сезон и в периодите на провеждане на традиционни събори, панаири или културни, исторически и религиозни мероприятия в района (отделите) на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

• **Бази за интензивно стопанисване на дивеча, съгласно регистъра на ИАГ, дирекция „Ловно стопанство“.**

Базите за интензивно стопанисване на дивеча са заградени територии, устроени в ловностопанско отношение за полусвободно отглеждане на дивеч при численост над допустимия запас на местообитанието съобразно бонитета, чийто размер е съобразен с биологичните изисквания на вида дивеч (възпроизводителен двор, карантинен двор, аклиматизационен двор, ловен двор, волиер, отраслов двор). Насоките за управление на тази дейност, които планът предвижда са:

- запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча;
- изграждане на ловностопански съоръжения и провеждане на биотехнически мероприятия;
- възпроизводство, разселване, опазване на дивеча;
- аклиматизация и реаклиматизация на дивеча;
- подобряване на екстериорните и трофейните качества на дивеча;
- ползване от горските територии - държавна собственост, за съхраняване качествата на биотипите и подобряване на местообитанията

• **Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии**

Защитените територии са обявени с цел опазването и съхраняването им като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото. Опазването на природата в защитените територии има предимство пред другите дейности в тях. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Предназначението на защитените територии не може да се променя. Опазването и ползването на лечебните растения в защитените територии се уреждат с отделен закон.

На територията на област Ямбол попадат 17 защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ), които включват следните категории: резерват, природни забележителности, поддържан резерват и защитени местности. Съгласно преходните и заключителни разпоредби на ЗЗТ за защитени се обявяват отделни вековни или забележителни дървета във или извън населените места. На територията на Област Ямбол са регистрирани 31 вековни дървета.

Съгласно Закона за защитените територии за всяка категория са определени специфични забрани или ограничения:

➤ **Резервати** – съгласно чл. 17, (1), в резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
2. посещения с научна цел;
3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

5. (нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., изм., бр. 77 от 2002 г.) потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.

(2) Пътеките по ал. 1, т. 3 се определят със заповед на министъра на околната среда и водите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Посещенията по ал. 1, т. 2 и 4 се осъществяват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г., доп., бр. 77 от 2002 г., изм., бр. 103 от 2009 г.) Санитарните мероприятия по ал. 1, т. 5 се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.“

➤ **Природни забележителности** - съгласно чл. 24. в природните забележителности се забраняват дейности, които могат да нарушат тяхното естествено състояние или да намалят естетическата им стойност. ”

➤ **Поддържани резервати** – съгласно чл. 27. (1) в поддържаните резервати се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
2. посещения с научна цел;
3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
4. събирането на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места;
5. провеждане на поддържащи, направляващи, регулиращи или възстановителни мерки.

(2) Дейностите по ал. 1, т. 5 се определят в плана за управление на поддържаните резервати.

Чл. 28. За поддържаните резервати се прилагат разпоредбите на чл. 17, ал. 2 и 3.”

➤ **Защитени местности** – съгласно чл. 34, в защитените местности се забраняват дейности, противоречащи на изискванията за опазване на конкретните обекти, предмет на защита.

➤ **Вековни дървета** - забранява се изкореняването, отсичането, кастренето или унищожаването и увреждането по друг начин на вековни дървета, обявени за защитени.

➤ **Защитени зони** - стопанисването на тези зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие /ЗБР/, Заповедите за обявяване, плановите за управлението им и с „Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000“ с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие" (НСБР), проведено на 08.06.2010 година и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.).

➤ **Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статут и режими** - при управлението на тези територии и обекти се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните законови и нормативни документи. Под защита на ЗКН се намират следните културно-исторически обекти:

- Останки от крепост „Калето“
- Средновековен манастирски комплекс
- Средновековна крепост „Малкото кале“
- Градището до Таушан тепе, Античен град „Кабиле“ /калето/, Тракийски и античен град „Кабиле“
- Битова къща-музейна сбирка „Стефан Караджа“
- Антично и средновековно селище, Архитектурен комплекс от Римската епоха
- Безистен, сега градски хали
- Римска баня
- Средновековна крепост

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Като цяло, териториите, предмет на планиране, се устройват на базата на балансирано съотношение между рекреационни, средообразуващи и защитни функции на природните ресурси в района, поддържане на разнообразието на екосистемите, опазване и съхраняване на биологичното разнообразие.

Предвижданията на ОПРГТ относно режимите на различните видове горски територии следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда.

Посоченото важи и за опазването на горските територии, за съхраняването на специалните гори, както и за въвеждането по съответния ред на зони за защита по силата на различни закони. Планът респектира в пълна степен установените за части от територията на областта режими на природо- и културно-историческа защита.

Отношението на плана към защитените територии е в унисон с природозащитното законодателство. Планът респектира границите на защитените местности и природните забележителности, определени по реда на ЗЗТ и запазва предназначението им и режимите на опазване и устройство съобразно определени със заповедите за обявяването им, респ. с плановите

за управлението им след тяхното влизане в сила. С този режим се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества.

ОПРГТ респектира границите и на защитените зони, определени по реда на Закона за биологичното разнообразие и запазва предназначението им и режимите на опазване и устройство съобразно, определени със заповедите за обявяването им, респ. с планове за управлението им след тяхното влизане в сила.

Необходимо е частта, касаеща „Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статuti и режими“ да бъде допълнена с информация за санитарно-охранителните зони по Закона за водите. В плана не са налични специални мерки за опазване и защита на известни и описани находища на включени в приложенията на ЗБР защитени растителни видове, световно застрашени растителни видове, български и балкански ендемити, реликти, растения от Червената книга.

Обобщено, въздействията от предвижданията на плана върху биоразнообразието се оценяват както следва:

- по вид – допустими;
- по вероятност за неблагоприятно въздействие – малко вероятно;
- по продължителност – епизодично;
- по териториален обхват – ограничен;
- по честота – ниска;
- по кумулативен ефект – не се очаква;
- по превишение на екологични стандарти – няма и не се очаква.

Вероятни значителни въздействия върху биоразнообразието няма и не се очакват.

7.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

От реализацията на провижданията на ОПРГ се очаква да се генерират следните видове отпадъци:

- *Отпадъци от горското стопанство*, с код 02 01 07 определен в съответствие с Наредба № 2/2014 г. за класификация на отпадъците. Количествата не могат да бъдат прогнозирани, защото зависят изцяло от състоянието на гората и наложителността от извършване на санитарни сечи. Този отпадък може да се използва като дървесина за огрев или, ако е негоден за горене (например отделни клони), да се предава на инсталации за компостиране. В допълнение – в Оперативна цел 2 на ОПРГТ са заложили мерки за оползотворяване на дървесната биомаса;
- *Отработени моторни масла и масла за зъбни предавки* с код 13 02 – генерират се от поддръжката на горскостопанската техника. Същите ще се предават за последващо оползотворяване/обезвреждане на лицензирани фирми;
- *Смесени битови отпадъци* с код 20 03 01 – генерират се от посещенията на туристическите обекти и екопътеките. Управлението им се осъществява като се поставят сменяеми и/или несменяеми съдове за събирането им в близост до туристическите обекти и

своевременното им извозване от обслужващите дейности по сметосъбиране и сметоизвозване фирми.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Въздействието от фактор „Отпадъци“ е незначително и подлежи на управление. Кумулативен ефект няма и не се очаква.

Вероятни значителни въздействия върху околната среда от фактор „Отпадъци“ – няма и не се очакват.

7.8.2 ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА. ХИМИКАЛИ

Предвижданията на ОПРГТ на област Ямбол не са свързани с употребата и съхранението на опасни химични вещества и смеси, включително такива, попадащи в Приложение № 3 към чл. 103 от ЗООС.

Предвид горното, с реализацията на предвижданията на плана не се очакват:

- въздействия от опасни химични вещества и смеси;
- промяна по отношение на риска от големи аварии спрямо текущото състояние;
- кумулативни въздействия.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Не се очаква въздействие върху компонентите на околната среда от фактор „опасни вещества“. Вероятни значителни въздействия върху околната среда от фактор „Опасни вещества“ няма и не се очакват.

7.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

Върху изменението на шумовия режим като правило оказват влияние изменението в състоянието на транспортно–комуникационната мрежа и организацията на движението, изменението в параметрите на урбанизирана среда, появата на нови локални източници на шум или други вредни въздействия. ОПРГТ не разглежда теми и обекти, представляващи източник на вредни физични въздействия върху околната среда.

Източниците на шум, които се асоциират с предвижданията на плана са:

Оперативна цел 3 от Приоритетно направление 2: Развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии чрез:

- Реализация на проекти за изграждане на нова и поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура в региона при съблюдаване на всички изисквания за опазване на горската растителност.

Оперативна цел 1 от Приоритетно направление 3. Възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горските територии чрез:

- Изграждане и поддържане на уеб-базирана информационна система с данни и карти за собствеността, характеристиките и състоянието на горската пътна мрежа - пътища и трасета за достъп и движения в горите;
- Възстановяване на пътища с местно значение за населените места;
- Проектиране, изграждане и поддържане на ефективна горско-пътна мрежа с по-висока товароносимост.

Оперативна цел 3 от Приоритетно направление 3: Развитие на специализираната туристическа инфраструктура около населените места, както и в околоселищните горски територии чрез:

- Подобряване на пътно-транспортната инфраструктура в горските територии;
- Подпомагане поддържането на маршрутите и туристическата инфраструктура в горските територии;
- Работа с местните общности, фирми ползватели и институциите за осигуряване на подобрена координация и превенция на увреждането на горско-пътната мрежа;
- Разработване на годишни и периодични планове за ремонт и поддръжка на горско-пътната мрежа.

По-високи шумови нива от горните оперативни цели са характерни предимно за времето на строителството/реализацията на предвижданията. По време на експлоатацията на предвидените обекти и съоръжения е възможна проява на наднормени шумови нива, но тя ще е епизодична.

Съгласно обяснителната записка на ОПРГТ, стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „**екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат**“ са следните:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в транспорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в промишлеността – източници на емисии, вкл. добивна промишленост, металургия, химическа промишленост, машиностроене, ХВП
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката (ТЕЦ)
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в строителството
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в сектора управление на отпадъци
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОПРГТ по отношение фактор „Шум“ са подчертано положителни.

Вероятни значителни въздействия върху околната среда от фактор „Шум“ няма и не се очакват.

7.10 КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО. ТУРИЗЪМ

По смисъла на чл. 79, ал. 6 и 7 от ЗКН, единичните и груповите НКЦ, в т.ч. археологическите обекти с техните граници и охранителни зони формират защитени територии за опазване на

НКН. ОПРГТ респектира обектите на недвижимото културно наследство, като не включва предвиждания, застрашаващи тяхната цялост и физическото опазване.

За развитието на туризма, планът разчита на конкретно приоритетно направление за устойчиво управление на горските територии за развитие на туризма. Това направление предвижда изграждането на горска инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност и включва мерки по благоустрояване на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура, както и на пешеходни туристически маршрути. За пълното развитие на съществуващите ресурси като туристически продукт, планът предвижда конкретно **приоритетно направление № 4. Устойчиво управление на горските територии за развитие на туризма**, което има за цел развитието и повишаването на туристическия потенциал на областта.

Планът преценява, че е необходимо изграждането на горска инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност. Изграждането само на еко-пътеки, информационни табели, туристически заслони, табла с информация не е достатъчно за развитие на устойчив туризъм. Препоръчително е развитието на културен и етнотуризм, развитие на зимни спортове, ловен и риболовен туризъм и пр. Този подход включва мерки по благоустрояване на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура, както и на пешеходни туристически маршрути. Задачата е да се осигурят допълнително приходи и да се увеличи заетостта на населението на територията на отделните общини, за развитието на целогодишен, устойчив, диверсифициран, с висока добавена стойност, специфичен за района на област Ямбол висококачествен туристически продукт и да се увеличи приноса на сектора за устойчивото общинско и регионално развитие.

Насоките за управление, формулирани от плана са дефинирани в няколко оперативни цели, както следва:

Оперативна цел 1. Съхранение и устойчиво използване на природните ресурси чрез:

- оптимизиране на предвидените лесокултурни мероприятия около проектирани и съществуващи туристически маршрути, обекти и туристическа инфраструктура.

Оперативна цел 2. Създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти чрез:

- създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура;
- подкрепа на предложенията на собственици и ползватели относно създаването на зелени пояси.

Оперативна цел 3: Развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии чрез:

- реализация на проекти за изграждане на нова и поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура в региона при съблюдаване на всички изисквания за опазване на горската растителност.

Оперативна цел 4. Дигитализация и популяризиране на природното наследство и увеличаване на рекреационната пригодност на горските територии чрез:

- включване на информация в текущи национални проекти и програми по дигитализация на природното и културно наследство в страната;
- включване на елементи от горските територии в рекламата на дестинацията.

Оперативна цел 5. Развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии чрез:

- по-добро управление на туристическия поток към горските територии;
- разработване на туристическите маршрути в горските територии и предоставяне на информация в общините от областта.

Оперативна цел 6. Маркетингова стратегия и рекламна политика на туристическите обекти в горските територии чрез:

- разработване и приемане на маркетингова стратегия на рекламни материали и брошури;
- разработване и приемане на рекламна политика и връзки с обществеността;
- създаване на нови туристически маршрути;
- диверсификация на туристическия продукт свързан с горите и горските територии - зимен, летен, ловен, риболовен, фото и др.

В допълнение, със свое писмо Националният институт за недвижимо културно наследство (Изх.№ 0400-693/24.10.2024.) предлага в ЕО да присъства анализ на въздействието на природните и антропогенни фактори, които представляват риск за увреждането на НКН и на експозиционната им среда. Въздействията от природен характер, които биха могли да увредят обекти от НКН в горски територии са – снеголоми, снеговали, пожари с природен произход, свлачищни процеси и др. подобни

Въздействията от антропогенен характер, представляващи риск за обектите от НКН са – иманярство, вандализъм и пожари, причинени от немарливост.

На ниво областен план степента на въздействие и честотата на проявление на посочените фактори е трудно определимо.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Планът не създава условия за застрашаване на недвижимите културни ценности и тяхната среда, като заедно с това не създава ограничения за реализация на областните и общинските намерения и инициативи в тази посока.

По отношение развитието на туризма, планът предвижда развитие на съществуващите ресурси като туристически продукт, чрез проучване, разработване и включване на нови туристически маршрути. Предложенията, в по-голямата си част имат препоръчителен характер и в този смисъл

реализацията им е в зависимост и от програми и проекти на други ведомства, институции, администрации.

Като цяло, поради своя целеви характер, предложените насоки за развитие на туризма в горските територии на област Ямбол не съдържат предпоставки за неблагоприятно въздействие върху околната среда.

Вероятни значителни въздействия върху КИН – няма и не се очакват.

7.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Здравна оценка на ОПРГТ по отношение потенциално въздействие върху населението

Човешкото здраве се повлиява както от факторите на семейно-битовата, професионално-трудовата, обществено-битовата среда и системата на здравеопазване, така и от обкръжаващата го околна среда, включително от зелената система, част от която са състоянието на горите и горските територии. Тяхното въздействие върху факторите на жизнената среда, включително върху води, предназначени за питейно-битови нужди; води, предназначени за къпане; минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди; шум и вибрации; нейонизиращи лъчения в жилищните, производствените, обществените сгради и урбанизирани територии; химични фактори и биологични агенти; курортни ресурси и др., доказва горските територии като съществен елемент от околната среда със значение за здравето на човека.

Съгласно данни на ИАОС, горите са най-голямата сухоземна екосистема на територията на ЕС, покриваща повече от 40% от общата площ на страните от ЕС. Те имат многобройни и взаимно свързани обществени, стопански и екологични функции. Освен че осигуряват работни места и доход на населението, те са източник на суровини за промишлеността и енергетиката, като в същото време предпазват почвите от ерозия, регулират водните запаси, допринасят за опазване на биоразнообразието и намаляват неблагоприятните въздействия на климатичните промени. Чрез всичко горепосочено, горските територии упражняват постоянно пряко и косвено въздействие върху човешкото здраве.

Прегледът от комунално-хигиенни позиции на представените в ОПРГТ цели и насоки за управление на горските територии позволява да се отбележи, че са взети под внимание осигуряването на достатъчна здравна защита на населението в т.нар. критични зони със специфичен хигиенно-охранителен статут – горски територии във водохващания за питейно-битово водоснабдяване, курортни и туристически обекти, други обекти с обществено предназначение, както и обекти подлежащи на здравна защита.

В горските територии за защита на водите основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана с опазване на водоизточниците от замърсяване и водоемите, които снабдяват селищата с питейна вода, регулиране на водния отток и максимално акумулиране на водните количества от горите, т.е. техните водоохранни и водозащитни функции

и подобряване водния баланс на дадена територия. Защитата на водите се подпомага от горите, които са разположени около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване; около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди; както и във водосбори на водохващания за стопански цели, вкл. язовири, напояване, рибарство и аквакултури, производство на енергия. Подпомагаща цел е и защитата на техническите съоръжения, осигуряващи водоползването от дадена територия. Горските територии за защита на водите в област Ямбол са определени с обща площ 8 321.898 ha, от която 3 474.82 ha залесена и 4 847.079 ha незалесена.

Предвидени са горски територии за защита на урбанизираните територии, чиято основна цел на управление е запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на урбанизираните територии и подобряване на микроклимата на населените места. Те изпълняват ролята на буферна зона, която редуцира шума, праха и преноса на емисии от различни по своя произход вредни замърсители. Обратно, предвидени са и зони за защита от урбанизация, като защитният режим е ориентиран към опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горски територии, открояващи се като среда с регулиращи и поддържащи ползи за обществото. Целта на обявяването на тези зони е да спомогне за решаване проблема със стихийната урбанизация и да запазва ценни горски територии в защита на обществената потребност от естествени зони за рекреация. Горските територии за защита на урбанизираните територии са с обща площ 3 516.73 ha, от която 1 410.63 ha залесена и 2 510.97 ha незалесена.

Предвидени са и горски територии с рекреационно значение. Горите с рекреационно значение се определят по 3 признака, като в област Ямбол са налице първите два - определени с действащи общи устройствени планове като части от зелената система на общините и включени в селищни образувания или курорти с национално или местно значение. Горски територии с рекреационно значение са с обща площ 171.5 ha, от която 133.77 ha залесена и 13.87 ha незалесена.

По отношение потенциалното отделяне на емисии от вредни фактори в околната среда от горските територии на област Ямбол, следва да се има предвид, че този проблем е преди всичко с трудово-медицинска актуалност за горските работници, а поради значителните отстояния е без съществено значение за урбанизираните територии и населението в тях. В горските територии няма производствени и други обекти и дейности, които да са постоянен източник на шум и вибрации в околната среда. Възможно е при извършването на дървесна сеч за добив на дървесина да се генерира краткотрайно повишение на шумовите нива в светлата част на деня, в резултат на използването на съответна техника, както и отделяне на изгорели газове и шум от транспортните средства за извоз на добития материал, но такива емисии нямат интензивен и постоянен характер. Необходимо е при изпълнението на ОПРГТ стриктно да се спазват изискванията на „Заповед № РД-09-354 за утвърждаване на Правила за здравословни и безопасни условия на труд в горските територии“ (ДВ, бр. 38/2019г.).

ОПРГТ не създава условия, които да повишат риска от осъществяване на вредно за здравето комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие, поради отсъствие на предпоставки за наднормена експозиция на вредности, произтичащи от състоянието и развитието на горските територии. Околната среда в петте общини на област Ямбол е екологично чиста, с широко застъпени обслужващи дейности (в общинските центрове), като цяло с отсъствие на значимо замърсяване от промишлена дейност, но също и с добре развити гори и горско стопанство. ОПРГТ не предвижда нови и значими промени в горското планиране, които да са предпоставка за вредно въздействие, включително засягащо наличните жилищни зони и други обекти, подлежащи на здравна защита на територията на областта. В проекта на ОПР, елементите на селищната мрежа, включително урбанизираните зони са подходящо групирани като от хигиенни позиции, в ОПРГТ не се установяват противоречия във функционалното взаиморазположение и съседства на горските територии с жилищните, промишлените, транспортно-складовите, рекреационните и крайградските зони. Тяхното ситуиране едни спрямо други е подчинено на хигиенните принципи и норми, приложени през годините. Тези хигиенни принципи за взаиморазположение на териториите са актуални и понастоящем, като са правилно отразени в ОПГТР.

При общия преглед на ОПРГТ, от хигиенни позиции може да се направи извода, че при спазване на изискванията на националното и местно законодателство, както и на изпълнение на целите и индикаторите за ефективно управление на горските територии в област Ямбол по функционалната им принадлежност, а също и на общите насоки за управление по видове гори по общини в област Ямбол (*Таблицы 48 и 49 от ОПРГТ*), реализирането на планираното развитие на горските територии няма да повиши здравния риск за населението. В Плана са отразени в достатъчна степен функционалните предвиждания за горските територии, имащи отношение към човешкото здраве, а именно: осигуряване на чиста околна среда и опазване чистотата на ползваните от човека природни ресурси; възстановяване на покритието с гора след антропогенни и природни нарушения; осигуряването на достъп до гората (за рекреация, туризъм, поддържане на туристически маршрути, съвместни дейности с училища, кметства, други организации, осигуряване на обучения и др.); осигуряване на работни места; задоволяване на нуждите от дървесина, недървесни горски продукти и лов; подпомагане на местните общности в аварийни и бедствени ситуации (спасителни акции, гасене на пожари, разчистване на пътища и др.).

Обобщено, ОПРГТ на горските територии в област Ямбол не създава предпоставки за повишен здравен риск за населението, като са предвидени необходимите мерки за устойчиво развитие на горските територии и тяхното опазване, включително на техните здравно-хигиенни и социални функции. От здравни позиции, ОПР осигурява необходимите условия за безопасно бъдещото планиране и управление на устройствения процес. Вероятни значителни въздействия върху хората и човешкото здраве няма и не се очакват.

7.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Проектните решения за развитието на отделните функционални системи не съдържат количествени параметри, поради което по-долу се представят само концептуалните им характеристики:

- реализация на проекти за изграждане на нова и поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура в региона при съблюдаване на всички изисквания за опазване на горската растителност;
- изграждане на пълноценна туристическа инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност и да осигурява развитието на различни форми на туризъм, като приоритет за развитие на областта;
- създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура;
- подкрепа на предложенията на собственици и ползватели относно създаването на зелени пояси;
- възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горските територии,
- поддържане и изграждане на технически съоръжения и инфраструктура.

8. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА

8.1. По общата концепция на плана и структурата на територията

Описаните по-горе характеристики на общата концепция на ОПРГТ на област Ямбол и принципните насоки за пространствено развитие го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на горските територии в обхвата на областта с изисквания, имащи конкретни регулиращи функции. Планът е ориентиран към максимално ограничаване на неблагоприятните последици от съществуващото състояние на горските територии и по-нататъшно социално-икономическо мотивирано протичане на управленските процеси. Този подход осигурява постигане на баланс между различните аспекти на средоопазващите функции и изисквания. Възприето е бъдещото устройство на защитените територии и зони да се съобразява стриктно с Плановите за управлението им, заповедите за обявяване и стандартните формуляри.

ОПРГТ се стреми да реши установените в процеса на анализ на съществуващото състояние и установени проблеми в горските територии с помощта на следните **5 приоритетни направления**:

➤ Приоритетно направление 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите

Към този приоритет се отнасят както ползването от горите и техните материални ресурси (основни и странични/специални ползвания), така и проблемите, свързани с опазването, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели. Взети са предвид не само проблеми, свързани със стопанисването на горите, но и проблеми, породени от провеждането на дейностите в тях. За подобряване на състоянието и решаване на проблемите към това приоритетно направление са определени следните **оперативни цели**, насочени към подобряване състоянието на горите и тяхното устойчиво ползване, устойчиво ползване на дървесината и оползотворяване на дървесната биомаса, устойчиво ползване на недървесните горски ресурси - горски билки гъби и дивеч, поддържане

на актуална и достъпна база от данни и карти за горите, функционално зонироване, екосистемни услуги, биоразнообразие.

➤ **Приоритетно направление 2 – Устойчиво управление на горските територии за развитие на туризма**

Развитието и повишаването на туристическия потенциал е приоритетно направление на ОПРГТ, решението на което се търси чрез следните **оперативни цели** – съхранение и устойчиво ползване на природните ресурси, създаване на зелени площи около населените места, водни площи и промишлени обекти, развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии, дигитализация и популяризиране на природното наследство и увеличаване на рекреационната пригодност на горските територии, развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии, маркетингова стратегия и рекламна политика на туристическите обекти в горските територии.

➤ **Приоритетно направление №3. Подобряване на инфраструктурата** – този приоритет визира подобряване състоянието на горската пътна мрежа, изграждане на нови пътища за по-голяма достъпност до отдалечените дърводобивни обекти, което се предвижда да се постигне чрез следните **оперативни цели** - възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горските територии, поддържане и изграждане на технически съоръжения и инфраструктура, развитие на специализираната туристическа инфраструктура около населените места, както и в околоселищните горски територии.

➤ **Приоритетно направление №4 - Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси** - Поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, изграждане на нови водохващания и водопроводи, сондиране за откриване на нови водоизточници, развитие на горско-пътната мрежа за достъп до ресурсите чрез следните **оперативни цели** - поддържане на добро състояние на горските територии във вододайните зони, опазване на горските и водните ресурси и околната среда от замърсяване, подобряване качеството на питейната вода.

➤ **Приоритетно направление №5 Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите** – този приоритет има за цел установяване и поддържане на стабилни връзки между общините, ЮИДП, ДГС и останалите институции и местното население, подобряване на медийните контакти и засилване на мерките за връзки с други заинтересовани организации и институции, подпомагането на образованието и обучението на подрастващите е една от мерките, които допринасят за по-доброто разбиране и подкрепа за работата на горските стопани, чието постигане се предвижда да се реализира чрез следните **оперативни цели** - Повишаване осведомеността на обществото и квалификацията на заинтересованите лица, Приобщаване на обществеността и на подрастващите към проблемите на горите и горското стопанство, Приобщаване на обществеността и на подрастващите към проблемите на горите и горското стопанство, Взаимодействие между различните институции и обучение, Внедряване и използване на ГИС в работата на институциите в област Ямбол.

Общите насоки за управление по видове гори, специфични за общините в област Ямбол, дефинирани забрани и ограничения, отговарят на нормативните документи и най-добрите

лесовъдски практики и в този контекст не предполагат негативно въздействие върху околната среда.

8.2 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ С ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

С прилагането на плана се очаква съответно развитие на компонентите и факторите на околната среда, чиито подробен анализ позволява да се направят съответните кратки и изводи, показани в следващата таблица.

Таблица 15 Взаимовръзка между аспектите с прилагането на плана

Компоненти и фактори	Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях
Климат	Предложенията на ОПРГТ за устойчиво стопанисване и ползване на горските територии ще имат положително въздействие върху състоянието на атмосферния въздух и микроклиматичните елементи
Повърхностни води	Предвижданията за поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, изграждане на нови водохващания и водопроводи, откриване на нови водоизточници, развитие на горско-пътната мрежа за достъп до ресурсите ще допринесат за подобряване санитарното и екологично състояние на населените места и туристическите обекти. Въздействията върху околната среда от предвижданията на плана ще са положителни, значими, постоянни, дълготрайни и необратими
	Проектните решения на Плана свързани развитие и опазване на горските насаждения не са носители на отрицателно въздействие върху околната среда, напротив те ще доведат до намаляване загубите на вода, подобряване на водоснабдяването и качеството на подаваната питейна вода и др.;
	За изпълнение на дейностите по наблюдение на състоянието и поддръжка на водните обекти в ОПРГТ ще се осигури достъп до речните корита и до другите водни басейни, по цялото протежение на бреговете им. Не се допускат дейности, нарушаващи естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици, освен такива, осигуряващи защита от вредното въздействие на водите.
	Прилагане на предвидените мерки от ПУРН, почистването на речните корита и на дерета, улавящи скатни води ще намалят значително рискът от наводнения и заливане на територии
	Предвиденото устройствено планиране на горската територия и реализирането на подходящи лесоустройствени мерки ще запазят на количествените параметри на повърхностните води
Земни и почви	С прилагането на насоките за управление, забрани и ограничения, и свързаност между горскостопански планове и програми в областта ще се постигне положително въздействие върху земите и почвите на горските територии в областта.
Земни недра	Очакваните въздействия от прилагането на ОПРГТ при управлението на горските територии са косвени, вторични, постоянни и положителни по отношение на земните недра. Не се очаква кумулативно въздействие
Подземни води	Въздействието на ОПРГТ върху подземните и минералните води се очаква бъде неутрално до положително, пряко, косвено и вторично. Реализацията на плана, заедно с прилагането на други стратегически документи и планове (ПУРБ 2022-2027 г на Басейновите дирекции „Черноморски район“ и „Източнореломорски район“, Плановите за интегрално развитие на общините Стралджа, Ямбол, Тунджа, Елхово и Болярово за периода 2022-2027 г и др. във водния сектор, ще имат кумулативно, дългосрочно и положително въздействие.
	Дейностите по възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите, изграждането на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата, поддържането на маршрутите и туристическа инфраструктура в горските

Компоненти и фактори	Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях
	територии могат да окажат незначителни, краткосрочни до средносрочни, временни, отрицателни въздействия върху подземните води
Зелени площи	Предвижданията на плана включват създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлени обекти, което се разглежда като положително за околната среда предложение на плана
Ландшафт	Запазването на относителния дял на ландшафтите с генетична устойчивост на ниво област е с положително въздействие по отношение качествата на околната среда
Биоразнообразие, защитени територии и зони	Цялата концептуална основа на плана е обвързана със създаването на устойчиво стопанисване и ползване на горските територии и в този смисъл предвижданията на плана не са свързани с негативни въздействия върху биоразнообразието в областта Спазването на охранителните режими на защитените територии и обекти, съгласно действащите нормативни документи, и въвеждането на строги правила за допустимите устройствени и строителни намеси в защитените зони по Натура 2000 представляват надеждна гаранция за опазване на природното наследство
Отпадъци	Няма промяна предвид работеща регионална система
Шум	Рационализирането на предложенията за усъвършенстване на инфраструктурата за развитие на туризма ще осигури по-благоприятен режим на ползване на горските ресурси, респ. с относително намалени вредни емисии – шум и замърсяване на въздуха
Други вредни физични фактори	Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции; не са установени вредни въздействия върху обитателите
Културно наследство	Цялостната концепция на плана за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на областта е съзвучна с постановките на Закона за културното наследство

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОПРГТ съдържа в максимална степен обичайния набор от управленски мерки за ограничаване на неблагоприятното въздействие върху околната среда от реализацията на плана, както и възможностите за компенсиране на това въздействие, което дава основание за положителна оценка на предвижданията на плана и тяхното очакване въздействие върху качествата на околната среда.

8.3 НЕРЕШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ ИЛИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ОПРГТ

Видно от анализа, направен в предходните раздели, не са налице нерешени екологични проблеми, произтичащи от реализацията на предвижданията на плана или които да не могат да бъдат предотвратени в процеса на прилагането им.

В съответствие с чл. 86, ал. 3, т. 6 от ЗООС, в предходните раздели са оценени вероятните **значителни въздействия** върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях, като заключението е, че такива **няма и не се очакват**.

9. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА

Съгласно ЗООС, т.27 от ДР, „**нулева алтернатива** е възможността да не се осъществява дейността”, в разглеждания случай – предвижданията на ОПРГТ.

„Нулевата алтернатива“ по същество представлява и неизпълнение на изискванията на чл.12 от Закона за горите и на Наредба №18/2015 г. за инвентаризация и планиране на горските територии. Съгласно Раздел II. Инвентаризация на горските територии и горско планиране от Закона за горите, чл. 9 (1) Горското планиране се извършва на три нива и обхваща: 1. Национална стратегия за развитие на горския сектор и Стратегически план за развитие на горския сектор; 2. областен план за развитие на горските територии; 3. горскостопански планове и програми.

По тази причина „нулевата алтернатива“ се изключва.

Развитието на територията на областта без прилагане на ОПРГТ не може да се приеме като нулева алтернатива, т.к. това би означавало да се задълбочават диспропорциите и негативните характеристики, разкрити при представянето на съществуващото състояние.

Видно от приложение №8 „Методически пояснения“ към ОПРГТ, планът не съдържа алтернативи. Като такива биха могли да се разглеждат част от мерките за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана, които са насочени към окончателния проект на ОПРГТ.

10. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Мотиви и използвани методи за оценка

Областния план за развитие на горските територии не съдържа алтернативи.

При разработването на настоящата екологична оценка са използвани методически принципи, подходи и конкретни методики, както следва:

■ Методически принципи:

- принцип на **териториалност**, съгласно който територията е интегрираща категория, степента на управление на която определя характера на съществуването ѝ развитието ѝ вкл. и на съседни и по отдалечени територии;
- принцип на **системност**, според който всяко явление се разглежда като част от единна система, независимо от водещата или подчинената му роля;
- принцип на **приемственост**, съгласно който проблемите на околната среда са предмет на внимание във всички фази на планиране, проектиране, строителство и експлоатация,
- принцип на **относителна оптималност**, съгласно който управлението на околната среда се осъществява на база оптимално съчетаване на процесите на урбанистично развитие с капацитета на природните ресурси и условията за живот на населението,
- принцип на **приоритетност**, при който определен процес или фактор има предимствена роля пред останалите.

○ принцип на **предпазването**, при който, ако за дадено въздействие няма достатъчно информация, то се приема най-лошият възможен сценарий.

■ **Методически подходи:**

- при проучване на съществуващото състояние на компонентите на околната среда се прилагат основно аналитични и диагностични подходи;
- системно-структурния подход е в основата на диагнозата на състоянието на околната среда;
- прогнозата на компонентите се базира на сценариите на намеренията за развитие, групирани по съответен начин;
- SWOT анализ, който е в основата на избора на мерки за предотвратяване или възстановяване на допуснати нарушения и изменения на околната среда.

■ **Конкретни методики:**

- Ръководство за стратегическа екологична оценка, ЕС;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми, МОСВ, 2002;
- Методика за разработване на екологичните раздели към застроителните планове, Ек. Гюлеметова, 1986г.;
- Методика за определяне на разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, МОСВ, 2004г.
- Класификатор на почвите в България;
- Класификация на ландшафтите по БДС
- Методика за ландшафтно-естетическа оценка
- Харта за устойчиво развитие на българските ландшафти
- Общоевропейска стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие
- Национална стратегия за екотуризм.

11. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Таблица 16 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана

Аспект	Мярка	Очаквани резултати	Фаза
Атмосферен въздух	Стимулиране ползването на алтернативни екологични енергийни източници /т.н. зелена енергия/ за сградите на горските стопанската и друга сградна инфраструктура	Подобряване качествата на въздушната среда	При прилагане на плана
	При евентуално извършване на строителни дейности следва да се спазват конкретно приложимите разпоредби на чл.70 от Наредба 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии		При прилагане на плана
Повърхностни води	Всички устройствени и строителни инициативи и свързаните с тях планове и проекти, засягащи водните обекти следва да се процедурат при стриктно спазване на законоустановените	Подобряване качеството на водоснабдяването и спестяване на ресурс	При прилагане на плана

	процедури- РИОСВ, Басейнова дирекция и се съобразяват с ПУРБ и ПУРН		
	Осъществяването на дейности в границите на СОЗ е необходимо да бъдат съобразени с предвидените забрани и ограничения в съответствие с Приложения №№1 и 2, на Наредба №3/2000г. в зависимост от типа водоизточник.	Спазване на нормативната уредба	В окончателния проект на плана
	При извършване на дейности по почистване и поддържане на деретата на територията на ДГС е необходимо в БД да се представи информация, съгласно изискванията на чл. 58, ал. 1 и ал. 2 от Закона за водите, когато участъка не попада в зони по чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ	Улесняване контрола па прилагане изискванията на БДИБР и БДЧР	При прилагане на плана
	Да се спазват съответните забрани за извеждане на голи сечи в райони отстоящи на по-малко от 500 м от водни обекти	Спазване изискванията на ПУРБ	При прилагане на плана
	Забрана за сечи, с изключение на санитарни и отгледни сечи, във водосбора на водохващанията от повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Опазване на водите	При прилагане на плана
	При извършване на сечи да не се допуска натрупване на дървесна маса в речните легла и дерета, както и в принадлежащите земи на водохранилищата	Опазване на речните легла, превенция срещу наводнения	При прилагането на плана
Земни недра, подземни води	За функционална категория <i>A(2)Горски територии за защита на водите</i>: Да се включат забраните и ограниченията, предвидени в чл. 118а и чл. 118в от Закона за водите и регламентирани Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, а именно: • В пояс I на СОЗ се разрешават само дейности, свързани с експлоатацията на водоизточника и/или съоръжението; • В пояс I на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води и от води на естествени извори се разрешават и дейности, свързани с изпълнението на противоерозионни, залесителни и отгледни горскостопански мероприятия; • Забрана в пояс II и пояс III за „Пряко отвеждане в подземните води на води, съдържащи опасни и вредни вещества; • Забрана в пояс II и ограничения в пояс III за: - дейности, които водят до непряко отвеждане на опасни вещества, в т.ч. на земната повърхност и между земната повърхност и водното ниво;	Подобряване и/или запазване на доброто състояние на подземните води, използвани за питейно-битово водоснабдяване	В окончателния проект на плана

	- използване на препарати за растителна защита, в т.ч. и разпръскването им с въздухоплавателни средства.		
	Да се обособят СОЗ съгласно Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.	Подобряване и/или запазване на доброто състояние на подземните води, използвани за питейно-битово водоснабдяване	В окончателния проект на плана
	Мерки, предписани в ПУРБ 2022-2027 г на Басейновите дирекции: - Мярка GD_1 с код на действие за изпълнение GD_1_2. Забрана или ограничаване на дейности, които увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло. - Мярка DW_1 с код на действие за изпълнение DW_1_2. Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/системи;	Подобряване и/или запазване на доброто състояние на подземните водни тела	В окончателния проект на плана
	Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения в горските територии да бъде съобразено с предвидените забрани и ограничения, регламентирани в Закона за водите	Опазване на подземните води	При прилагането на плана
	Горскостопанските дейности, които засягат границите на СОЗ на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване от подземни води е необходимо да бъдат съобразявани с режима на експлоатация на зоните и с предвидените забрани и ограничения в Приложения № 2, към чл.10, ал.1 на Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, както и в Приложение №1 към Националния каталог от мерки за буферните зони с радиус 1000 m около водоземните съоръжения/системи без учредени СОЗ	Опазване на водоизточниците	При прилагането на ОПРГТ
Земни и почви	Провеждане на рекултивация на нарушени земи и възстановяването им като горски територии, освен в случаите, когато е определена друга бъдеща функция	Опазване на ценни земеделски земи	При прилагането на плана
Биоразнообразие	Залесителните мероприятия да се извършват с подходящи местни видове, с цел запазване от	Опазване, поддържане и възстановяване на	Първа фаза на приложение на

	инвазия на чужди и несвойствени видове в граничните местообитания	биологичното разнообразие	плана -0до 5г след приемането му
	Ограничаване изсичането/подмяната на коренната горскодървесна растителност и употребата на биоциди, хормони и препарати за растителна защита		
	Да се актуализират режимите на дейности, описани в заповедите за обхвата на ПЗ и ЗЗ	Терминологична актуализация, напр. да отпадне термина „ландшафтни сечи“	Преди одобряване на плана
	Да отпаднат термините „ландшафтно-формировъчни“ и „ландшафтни“ сечи поради отпадането им от законовата и нормативна уредба	Терминологична актуализация	В окончателния проект на плана
Ландшафт	В горските територии за поддържане на ландшафта да се провеждат отгледни и други сечи по състояние на насажденията и културите, с определената по Наредба № 8 интензивност на сечта.	Запазване автентичността на ландшафта	При прилагане на плана
Здравен риск	Осъществяване на дейност в границите на пояси II и III, за която е регламентирано ограничение или ограничение при доказана необходимост, се разрешава само ако инициаторите на дейността с конкретни изследвания и оценка на въздействието върху околната среда докажат, че дейността няма да доведе до негативни последици за водоизточника	Опазване на човешкото здраве	При прилагане на плана
	При планиране и използване на препарати за растителна защита за борба с вредителите в горски територии да се прилагат относимите забрани и ограничения от Актуализирания Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Реп. България		При прилагане на плана
	При изпълнението на ОПРГТ стриктно да се спазват изискванията на Правилата за здравословни и безопасни условия на труд в горските територии (обн., ДВ бр. 38 от 2019г.).		При прилагане на плана

Забележка: по предложение на ИАГ мерките за аспекта **биоразнообразие** се отнасят само за защитените зони по Директива 92/43 за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна.

Със свое становище с изх.№ ПУ-01-628(5)/12.03.2025г. БРИБР предлага при прилагането на ОПРГТ да се имат предвид мерките описани в Приложенията към Раздел 7 на ПУРБ на ИБР (2022-2027 г.), които могат да се обвържат с предвижданията в плана. Мерките са следните:

- В Приложение № 7.2.1, към раздел 7 на ПУРБ на ИБР е предвидена мярка с наименование: Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия, действие за изпълнение на мярката: НУ_1_39 Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност на по-малко от 15 м от границата на водния обект, конкретизиране на действието: отнася се за естествена крайбрежна растителност по островите и бреговете на реките. Мярката е с код НУ_1;
- В Приложение № 7.2.1, към раздел 7 на ПУРБ на ИБР е предвидена мярка с наименование: Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия, действие за изпълнение на мярката: НУ_1_310 Не се допускат голи сечи в горски територии в ивица от 15 м от границата на водния обект. Мярката е с код НУ_1;

- В Приложение № 7.2. 1, към раздел 7 на ПУРБ на ИБР е предвидена мярка с наименование: Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/системи, действие за изпълнение на мярката: DW_1_2 Контрол на ограниченията и забраните в границите на СОЗ и зоните за защита на питейни води. Мярката е с код DW_1;
- В Приложение № 7.2.1, към раздел 7 на ПУРБ на ИБР е предвидена мярка с наименование: Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/системи, действие за изпълнение на мярката: DW_1_4 Спазване на забрани и ограничения в СОЗ съгласно заповедта за определяне на зоната и списъка по приложение № 1 към Националния каталог от мерки (ПУРБ). Мярката е с код DW_1;
- в Приложение № 7.2.1, към раздел 7 на ПУРБ на ИБР е предвидена мярка с наименование: Смякчаване на натиска от климатичните промени, действие за изпълнение на мярката: OS_1_317 Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност във водосбора на притоци, вливащи се в райони със значителен потенциален риск от наводнение (РЗПРН), с изключение на случаите, когато е доказана необходимост за осигуряване на проводимост на реките и в случаите по чл. 69 и чл. 72 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите в горите. Мярката е с код OS_1.

Със свое писмо с изх.№ 04-01-1327/A7/13.03.2025 г. Басейнова дирекция Черноморски район предлага и следните допълнителни мерки км ОПРГТ: Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения да бъдат съобразени със предвидените забрани и ограничения, регламентирани в Закона за водите, включително:

- Съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за водите, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система.
- Изискванията на чл. 118а и чл. 118в от Закона за водите съгласно които с цел опазване на подземните води от замърсяване се забраняват дейности, които могат да доведат до пряко и непряко отвеждане на замърсители в подземни води;
- В съответствие с разпоредбите на чл. 198о от Закона за водите, съгласно които предоставянето на ВиК услуги на потребители се извършва единствено от „ВиК – оператор“ по реда на Закона за водите и Закона за устройство на територията. Присъединяване на имоти към водопроводната и канализационната мрежа на населеното място, се осъществява след сключен писмен договор с „ВиК – оператор“;
- Изискванията на чл. 125 от Закона за водите, че включването на нови количества отпадъчни води, следва да се съобрази с капацитета и ефективността на съществуващата канализационна система;
- Изискванията на чл. 143, ал. 1 от Закона за водите, съгласно които за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси;
- Изискванията на чл. 134 от Закона за водите, съгласно който се забранява строителството

на стопански и жилищни постройки, както и изхвърляне, складиране, депониране и третиране на отпадъци в крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата и др.;

- Да бъдат съобразени съответните забрани и ограничения за извършване на дейности, които могат да доведат до пряко и непряко отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води, регламентирани в Наредба № 3/2000 г. за СОЗ и Заповедите за учредяване на СОЗ около водоизточници на територията.

12. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Методическият подход, приложен при анализът и оценката на компонентите и факторите на околната среда е определящ и по отношение избора на мерките, които трябва да бъдат приложени по време на прилагането на плана. В следващата таблица са показани мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана:

Таблица 17 Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана

Мерки	Индикатори	Отговорност, Периодика
Мониторинг на водоизточниците от подземни води	Изследване на физико-химични показатели по разрешителни за водовземане и Наредба № 9/16.3.001 г за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели Контрол за количеството на черпените води	Ежегодно Басейнова дирекция, В и К, общината, титуляра на разрешителното за водовземане
Контрол на Нерегламентираното депониране/изхвърляне на отпадъци	m2 заета площ с нерегламентирано депонирани отпадъци	Постоянен/ РИОСВ, ДГС
Контрол по спазване на изискванията на ЗБР и ЗЗТ	Брой констатирани нарушения	Постоянен/ РИОСВ
Мониторинг на състоянието на вида Малък креслив орел и други ключови видове от горската флора и фауна	Брой налични находища, убежища, гнезда	На всеки 3 години/ Експерти от БАН, НПО, ДГС, РИОСВ
Предотвратяване на възникването и развитието на ерозионни процеси на почвата, защита от наводнения	Площ по вид и степен на ерозия, м ²	На всеки 3 години/ ДГС
Изграждане на противоерозионни съоръжения	Площ, м ²	На всеки 3 години/ ДГС

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът и оценката на предвижданията на Областния план за развити на горските територии на област ЯМБОЛ дава основание за формулиране на следните основни **констатации**:

- ОПРГТ е планов документ, насочен към решаване на проблемите, свързани както с екологосъобразното устройство на ползването от горите и техните материални ресурси (основни и странични/специални ползвания), така и с проблемите, свързани с опазването, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели;

- с реализацията на плана ще бъде постигнат баланс и синхронизиране на дейностите по устойчиво управление и използване на горските ресурси и предоставяне на екосистемни услуги в дългосрочен аспект; ще се реализират устойчиви горскостопански практики и ще се осъществи проактивна интеграция на екосистемните услуги в сектора;

- планът предлага подход за развитие на устойчив туризъм, който включва мерки по благоустрояване на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура, на съществуващи и нови пешеходни туристически маршрути. Пълно развитие на съществуващите ресурси като туристически продукт, чрез проучване, разработване и включване на нови туристически маршрути и други с цел развитие на целогодишен, устойчив, диверсифициран, с висока добавена стойност, специфичен за района на област Ямбол висококачествен туристически продукт и се увеличи приноса на сектора за устойчивото общинско и регионално развитие.

- с предвижданията на плана се цели подобряване състоянието на горската пътна мрежа, изграждане на нови пътища за по-голяма достъпност до отдалечените дърводобивни обекти. укрепване на свлачищните терени покрай главните пътища, редовно почистване и поддържане пътищата през зимния период;

- предложените от плана насоки за устойчиво управление на ресурсите по общини и като цяло за областта са насочени към поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, изграждане на нови водохващания и водопроводи, сондиране за откриване на нови водоизточници, развитие на горско-пътната мрежа за достъп до ресурсите, навременно отстраняване на аварии, недопускане на нерегламентирани сечи и мероприятия, които могат да доведат до свлачищни процеси и ерозия, а от там и до затлачване и замърсяване на водите във водните басейни.

- планът отбелязва необходимостта от установяване и поддържане на стабилни връзки между общините, ЮИДП, ДГС и останалите институции и местното население, подобряване на медийните контакти и засилване на мерките за връзки с други заинтересовани организации и институции, подпомагане на образованието и обучението на подрастващите е една от мерките, които допринасят за по-доброто разбиране и подкрепа за работата на горските стопани.

- по отношение на биоразнообразието, защитените зони и територии планът предвижда респектиране на плановете за управление и заповедите за обявяване на защитените зони и територии запазване на всички и развиване на нови зелени структури, осигуряващи естествена миграция на животински видове и изпълняващи климаторегулиращи, хидрологични, противоерозионни и др. подобни функции;

- по отношение на културно-историческото наследство всички предвиждания на ОПРГТ относно опазването и социализацията на различните видове недвижими културни ценности са в

съответствие със Закона за културното наследство и в този смисъл не носят никакви рискове опазването им.

В заключение, авторският колектив, разработил Екологичната оценка на ОПРГТ на област Ямбол предлага на Междуведомствената комисия – специализиран състав на Висшия Експертен екологичен съвет към МОСВ да приеме следното решение:

СЪГЛАСУВА

Проекта на Областния План за Развитие на Горските Територии на Област Ямбол и разрешава преминаване към разработването на Окончателния проект, като при съставянето му се вземат в предвид и се отразят направените в Екологичната оценка анализи за състоянието на околната среда, синтеза на съществуващите и очаквани проблеми и мерките, предложени за преодоляването им.

*** **

П Р И Л О Ж Е Н И Я

I. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

II. СПРАВКА ЗА ПРОВЕДЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

III. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- 1) Защитени територии в област Ямбол
- 2) Защитени зони в област Ямбол
- 3) Водни тела и/или части от тях на територията на област Ямбол, съгласно втория актуализиран ПУРБ2026-2021, и съгласно Проекта на третия актуализиран ПУПБ2022-2027 на ИБ РБУ:
- 4) Програма от мерки /ПоМ/ ПУРБ на БДИБР
- 5) Информация за подземните водни тела, части от които попадат на територията на област Ямбол
- 6) Списък на защитените видове от Приложение 3 на ЗБР, срещащи се в обхвата на ОПРГТ в област Ямбол
- 7) Списък на защитените видове от Приложение 3 на ЗБР, срещащи се извън защитените територии и защитените зони в област Ямбол
- 8) Списък на типовете природни местообитания и видовете от флората и фауната, включително птици, предмет на опазване в защитените зони от Натура 2000 на територията на област Ямбол, характерни или зависещи от горски местообитания – на електронен носител
- 9) Списък на видовете птици, включени в приложение 3 на ЗБР, срещащи се на територията на област Ямбол, характерни или зависещи от горски местообитания – на електронен носител

IV. КАРТИ, СХЕМИ – на електронен носител

- 1) КАРТА № 1 Единна горскостопанска картна основа на горските територии в област Ямбол
- 2) КАРТА № 2 Горски територии за защита на почвата в област Ямбол
- 3) КАРТА № 3 Горски територии за защита на водите в област Ямбол
- 4) КАРТА № 4 Горски територии за защита на урб. територии и техн. Инфраструктура
- 5) КАРТА № 5 Защитни горски пояси
- 6) КАРТА № 6 Горски територии по технически проекти за борба с ерозията
- 7) КАРТА № 7 Горски територии в границите на ЗТ по ЗЗТ
- 8) КАРТА № 8 Горски територии в границите на ЗЗ по ЗБР
- 9) КАРТА № 9 Семепроизводствени насаждения и градини и горски разсадници
- 10) КАРТА № 10 Опитни и географски куртурни-научноизследователски гори
- 11) КАРТА № 11 Гори до 200 м от туристически хижи и обекти с религиозно значение
- 12) КАРТА № 12 Горски територии с рекреационно значение
- 13) КАРТА № 13 Горски територии за поддържане на ландшафта
- 14) КАРТА № 14 Стопански горски територии
- 15) КАРТА № 15 Зони за защита от урбанизация
- 16) КАРТА № 16 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Защита срещу ерозия на почвата, от лавини и наводнения
- 17) КАРТА № 17 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Обезпечаване на количеството и качеството на водата
- 18) КАРТА № 18 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Поддържане на биологичното разнообразие
- 19) КАРТА № 19 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат
- 20) КАРТА № 20 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Осигуряване на условия за рекреация и туризъм
- 21) КАРТА № 21 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Поддържане на традиционния ландшафт

- 22) КАРТА № 22 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Защита на природното и културното наследство
- 23) КАРТА № 23 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения
- 24) КАРТА № 24 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата
- 25) КАРТА № 25 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Защита срещу ерозия на почвата, от лавини и наводнения
- 26) КАРТА № 26 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Обезпечаване на количеството и качеството на водата
- 27) КАРТА № 27 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Поддържане на биологичното разнообразие
- 28) КАРТА № 28 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат
- 29) КАРТА № 29 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Осигуряване на условия за рекреация и туризъм
- 30) КАРТА № 30 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Поддържане на традиционния ландшафт
- 31) КАРТА № 31 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Защита на природното и културното наследство
- 32) КАРТА № 32 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения
- 33) КАРТА № 33 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата

V. ПИСМА И КОНСУЛТАЦИИ

- 1) МОСВ, Изх.№ЕО-26/16.08.2024г.
- 2) БДИБР, изх.№ПУ-01-628(1)/02.08.2023г.
- 3) БДЧР, Изх.№04-01-1327(А1)/24.07.23
- 4) Национален институт за недвижимо културно наследство, Изх. Номер 0400-693/24.10.2024
- 5) Басейнова дирекция "ИБР", Изх. Номер ПУ-02-194(1)/07.11.2024
- 6) Министерство на здравеопазването, Изх. Номер 12-00-465/21.10.2024
- 7) Министерство на здравеопазването, Изх. Номер 12-00-465/15.11.2024
- 8) Изпълнителна агенция по горите, ИАГ-25124 - 18.10.2024
- 9) Областна дирекция "Земеделие" град Ямбол, РД-12-02-749-1/11.10.2024
- 10) Регионална здравна инспекция Ямбол, 15-146-1/18.10.2024
- 11) РИОСВ - Стара Загора, Изх. номер КОС-01-5860(1)/24.10.2024
- 12) Басейнова дирекция "Черноморски район", Изх. номер 04-01-1327/А4/21.10.2024
- 13) МОСВ, Изх.№ЕО-26/14.01.2025г.

VI. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ, ДЕКЛАРАЦИИ, ДИПЛОМИ

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

I. Законови и нормативни актове

1. Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр.91/25.09.2002г. изм. и доп.)
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ДВ, бр.45/28.05.1996г., изм. и доп.);
3. Закон за водите (ДВ, бр.67/27.07.1999 г, изм. и доп.);
4. Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр.53/2012г. изм. и доп.);
5. Закон за защита от вредното въздействие на хим. вещества и смеси (ДВ, бр. 10/2000г., изм. и доп.);
6. Закон за културното наследство (ДВ, бр. 19/2009 г., изм. и доп.);
7. Закон за здравословни и безопасни условия на труд (Д.В. бр. 124/1997 г. МЗ изм. и доп.);
8. Закон за защита от шума в околната среда (ДВ, бр.74/13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп.)
9. Закон за здравето (ДВ бр. 70/04, изм. и доп.).
10. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57 от 2.07.2004г. изм. и доп.)
11. Наредба № 1/2007 г за проучване, ползване и опазване на подземните води
12. Наредба № 9/19.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
13. Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите;
14. Наредба № 3/16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди
15. Наредба № РД-02-20-2/14.02.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони
16. Наредба № 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони
17. Наредба №3 от 01.04.2004г. за класификация на отпадъците (ДВ бр.44/2004г. изм. и доп.);
18. Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС № 230 от 2005г. ДВ, бр.90/2005г, в сила от 1.01.2006 г.);
19. Наредба №7 от 3.03.1999 година за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.45/1999г.).
20. Наредба №6 от 26 юни 2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението.” (ДВ, бр.58 / 2006г.)
21. Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (ДВ, бр.3 от 2004 г.)
22. Наредба № 1 /14.05.2007 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. ДВ, бр.64/2005 г.)
23. Наредба № 12 /15.07.2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр. 58/2010 г.).
24. Наредба № 6 от 09.11.2000 г за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти
25. Наредба № 7 от 08.08.1086 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащите повърхностни води.
26. Директива 92/32/ЕЕС и Директива 97/67/ЕЕС за принципите за оценка на рисковете за хората и околната среда на опасни вещества;
27. БДС EN 1998-1/NA. Еврокод 8: Проектиране на конструкции за сеизмични въздействия. Част 1: Общи правила, сеизмични въздействия и правила за сгради

II. Научни и специализирани разработки

- 1) МОСВ и др., 2002. Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България
- 2) Климатичен справочник на Република България
- 3) Тримесечни бюлетени на ИАОС за състояние на околната среда в България
- 4) МОСВ. Утвърдени локални експлоатационни ресурси и проектен дебит на водовземни съоръжения за подземни води към 15.05.2006 г.
- 5) Гълъбов и др., 1999. Определяне ресурсите на подземните води (Методическо ръководство), 1999.
- 6) Почвено-географско райониране на България” (П. Петров, 1997);
- 7) „Легендата на почвите” на FAO (1988, 1999);

- 8) Екологична оценка и опазване на водните течения от замърсяване, Дядовски и колектив;
- 9) Справочник здравеопазване НСИ.
- 10) Население и демографски процеси, НСИ.
- 11) Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението в област Ямбол за 2023 г., РЗИ Ямбол.
- 12) Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Ямбол, 2023г., РЗИ Ямбол.
- 13) Обобщен годишен доклад за качествата на питейната вода в Ямболска област за 2023 г., РЗИ Ямбол.
- 14) Монография „Растителността на България, карта в М1:600 000 с обяснителен текст, проф. И. Бондев, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 1991 г.”;
- 15) Комплексна експертна оценка на ландшафта, БАН, 1985г.
- 16) Методика за ландшафтно-естетическа оценка, ЛТУ.
- 17) Сдружение за екологично обучение и управление. “Оценка на риска”, София, юни 1994 г., материали на Агенцията за опазване на околната среда – САЩ. Раздели “Принципи при оценка на здравния риск”, “Характеристика на риска”;
- 18) Антонов и др. Подземни води в НРБ, 1980.
- 19) Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, МОСВ, София, 2002 г.;
- 20) Ръководство за стратегическа екологична оценка – указания и методики на Европейската комисия /Интернет страницата на Комисията/;
- 21) Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН.С.1996 г.;
- 22) Карта на Почвени типове в България - източник АГРОНЕТ, 2006 г.;
- 23) Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, WWF-Световен фонд за дивата природа, Зелени Балкани-Федерация на природозащитни сдружения, Министерство на околната среда и водите, София, 2009 г.;
- 24) Бондев, И., 1997. Ботанико - географски райони. - В: География на България, БАН, София
- 25) Велчев, В., Бондев, И. 1984. Застрашени и редки растителни съобщества в България. – В: Велчев, В. (ред.) Съвременни теоретични и приложни аспекти на растителната екология, София
- 26) Регистър на ресурсите на минералните води – изключителна държавна собственост по находища и водовземни съоръжения
- 27) Кънчев Ил. и др., 1995. Геоложка карта на България. Картен лист Твърдица, М 1 : 100 000
- 28) Цанков Ц. и др., 1992. Геоложка карта на България. Картен лист Нова Загора, М 1 : 100 000
- 29) Кожухаров Д. и др., 1994. Геоложка карта на България. Картен лист Тополовград, М 1 : 100 000
- 30) Петрова Ан. и др., 1995. Геоложка карта на България. Картен лист Ямбол, М 1 : 100 000
- 31) Дабовски Хр. и др., 1994. Геоложка карта на България. Картен лист Елхово, М 1 : 100 000
- 32) Дабовски Хр. и др., 1991. Геоложка карта на България. Картен лист Едирне, М 1 : 100 000
- 33)
- 34) Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, 2015-2020 г.
- 35) Регистър на издадените разрешителни в Басейнова дирекция за управление на водите в Източноевропейски район
- 36) Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в Източноевропейски район
- 37) Регистър на издадените разрешителни за водовземане от подземни води по подземни водни тела от 01.01.2010 г до 30.06.2022 г
- 38) Програма за мониторинг на нитратите в подземните води, утвърдена със Заповед № РД-635/13.08.2013 г на министъра на околната среда и водите
- 39) Заповед № РД – 272 от 03.05.2001 г. за категоризация на повърхностните води във водните обекти или в части от тях.
- 40) Решение № 361 на Министерски съвет от 29 май 2018 г. за утвърждаване на Национална здравна карта на Република България.

Консултации с компетентни органи и заинтересовани лица

Консултирани органи и лица	Същност	Отразяване в ЕО, мотиви
Консултации, проведени по реда на чл.19 от Наредбата за ЕО		
МОСВ, Изх.№ЕО-26/16.08.2024г.	МОСВ решава, че ОПРГТ подлежи на задължителна ЕО и поставя изисквания към обхвата на ЕО	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
БДИБР, Изх.№ПУ-01-628(1)/02.08.2023г.	Становище съгл. Чл.155 от ЗВ	ОПРГТ не следва да окаже значимо въздействие върху водите и водните екосистеми
БДЧР, Изх.№04-01-1327(А1)/24.07.23	Становище съгл. Чл.155 от ЗВ	ОПРГТ е допустим спрямо предвижданията на ПУРБ и ПУРН
Становища, постъпили като резултат от консултациите по чл.19а от Наредбата за ЕО		
Национален институт за недвижимо културно наследство Изх. Номер 0400-693/24.10.2024	НИНКН дава препоръки към обхвата на ЕО, които са взети предвид и отразени. Няма възражения към съставеното задание.	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
Басейнова дирекция "Източнобеломорски район" Изх. Номер ПУ-02-194(1)/07.11.2024	БДИР дава указания за съдържанието на ЕО, както и препоръки за отчитане информация по проекта ПУРБ 2022-2027, ПУРН 2022-2027, както и ПУРБ 2016-2021.	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
Министерство на здравеопазването Изх. Номер 12-00-465/21.10.2024	МЗ предлага разглеждане на конкретни аспекти при разглеждането на въпросите свързани с влиянието върху човешкото здраве	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
Министерство на здравеопазването Изх. Номер 12-00-465/15.11.2024	МЗ приема предоставената информация като счита, че в ЕО трябва да се съдържа информацията, предвидена съобразно нормативните изисквания, като се анализира и оцени очакваното въздействие, както върху отделните фактори и компоненти на околната среда, така и върху населението и човешкото здраве в следствие изпълнението на ОПРГТ.	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
Изпълнителна агенция по горите ИАГ-25124 - 18.10.2024	ИАГ отправя предложения и коментари за корекции в заданието	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
Областна дирекция "Земеделие" град Ямбол РД-12-02-749-1/11.10.2024	ОДЗ Ямбол потвърждава, че заданието е успешно получено.	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
Регионална здравна инспекция Ямбол 15-146-1/18.10.2024	РЗИ Ямбол обобщава и одобрява заложената структура, касаеща здравно-хигиенните аспекти на околната среда и риска за човешкото здраве	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
РИОСВ-Стара Загора Изх. номер КОС-01-5860(1)/24.10.2024	РИОСВ-Стара Загора приема представеното Задание за задание и обхват на ЕО на ОПРГТ Ямбол без забележки	Приема без забележки

Басейнова дирекция "Черноморски район" Изх. номер 04-01-1326/A5/09.10.2024	БДЧР дава конкретни препоръки към обхвата на ЕО, както и допълнителна информация, които са взети предвид и отразени	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО
МОСВ, Изх.№ЕО-26/14.01.2025г.	МОСВ дава конкретни препоръки към предложеното Задание за обхват на ЕО, както и следващи стъпки, които да бъдат предприети	Информацията е взета предвид, и отразена в ЕО

Предвид изискванията на чл.23, ал.1, т.3 от Наредбата за ЕО справка за постъпилите по време на консултациите становища е дадена в отделно приложение, озаглавено „Мотивирана справка за приетите и неприети бележки и препоръки по постъпили по време на консултациите становища за Доклад за екологична оценка на Областен план за развитие на горските територии (ОПРГТ) за област Ямбол“.